

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Arrows

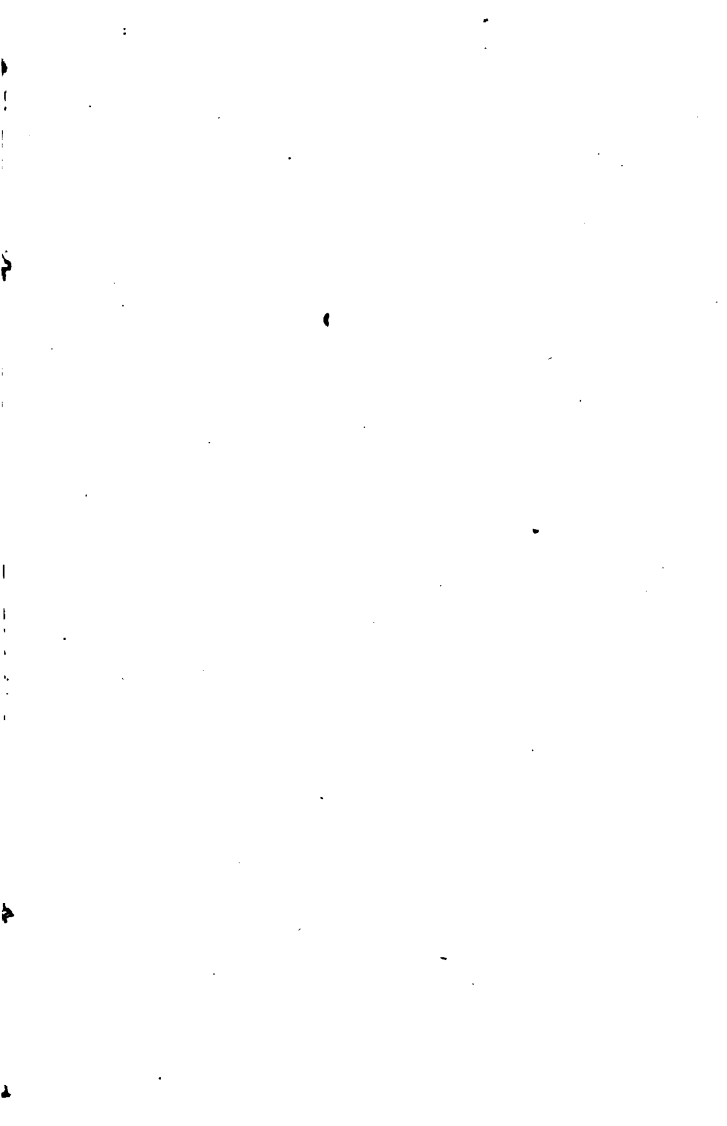
569 Arrows

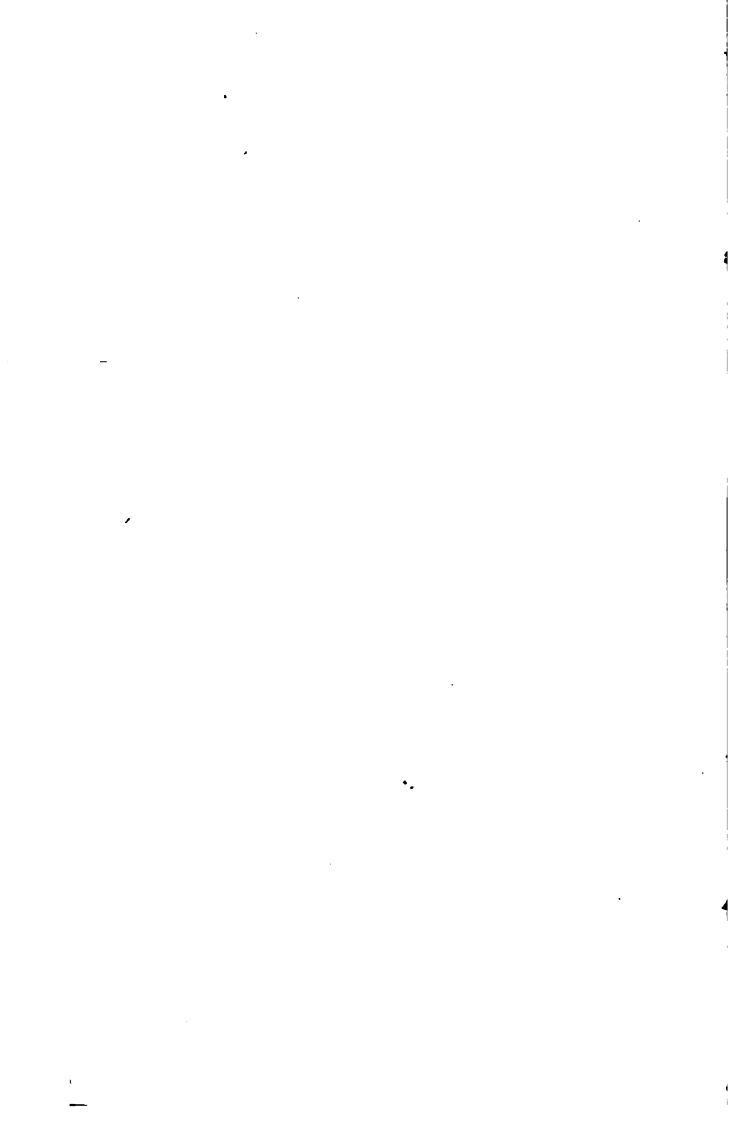
Shultz

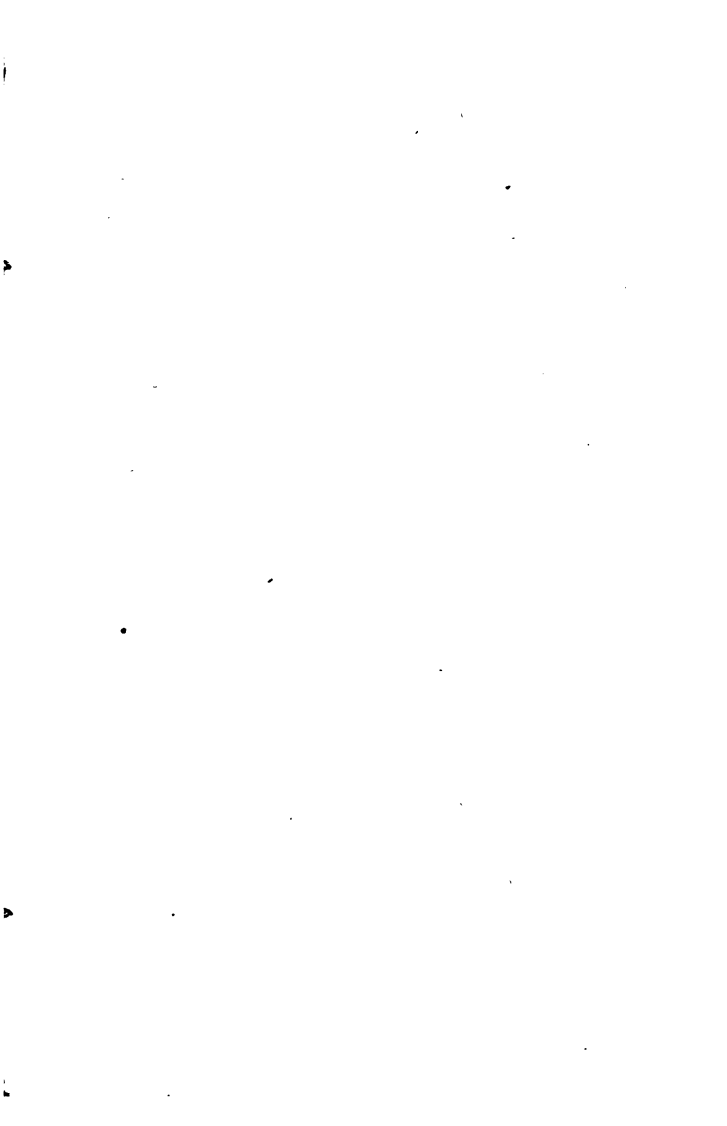
= 1850

Benj. S. Shultz

THE

ACTS OF THE APOSTLES,

TRANSLATED INTO

The Arrawack Tongue;

BY THE REV. THEODORE SHULTZ,

IN

EIGHTEEN HUNDRED AND TWO.

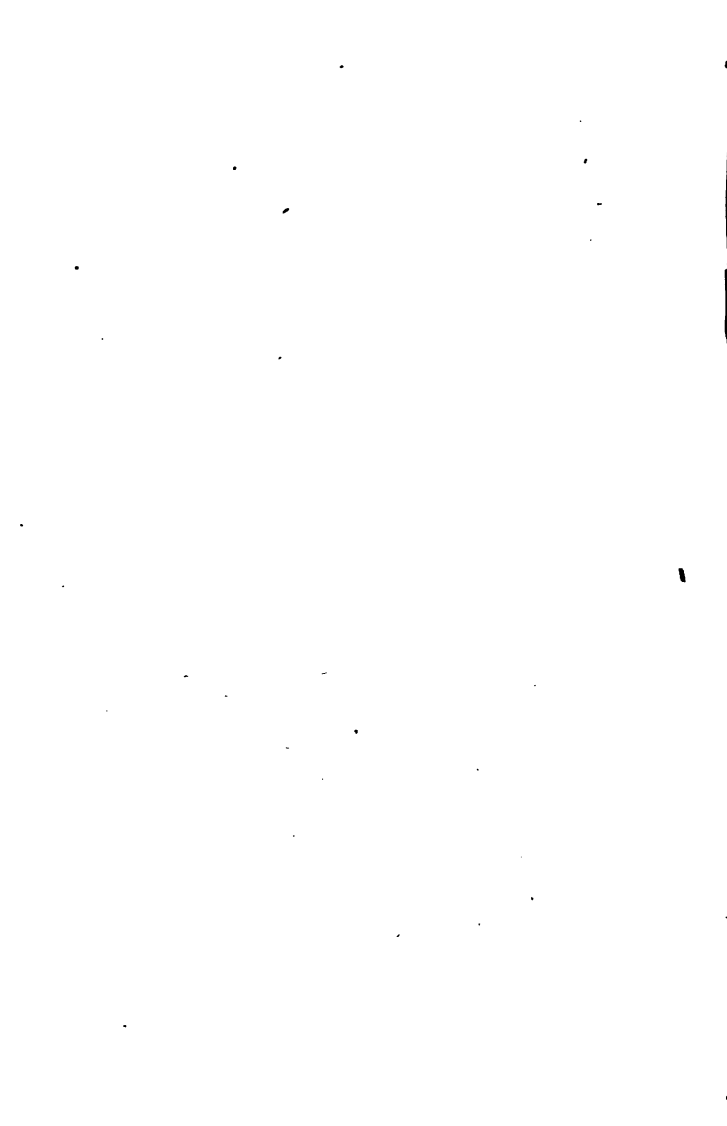
NEW

YORK:

PUBLISHED BY THE AMERICAN BIBLE SOCIETY,

INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1850.

ACT APOSTELNU.

JUN 8 1893

Gift of John K. Morison, D.D. (28)

ACT APOSTELNU.

CAP. I.

ATENENNUATTU bumün, Dansissia Theophilus! dabalitissiaru Kárta 'lukku dahakaka hidda tumaqua Jesus anissia amallikutassia muttu ukunnamün,

2. Luussünwaria mán kia kassakkabbuhü munirurén, kakunnattu aijumündahükai kassakku ullua ubannamuniruba, Likissidahüssiannu-Apostelnu ké-umüm üssatti üjahü abbu lanibenna amallikuttan lui kansissia namün ukunna.

3. Lui kakättiwábu adittikittoakubá, lakünnekunnua kakün hiddabia ukunnamünnije lamsissianu umün, juhun manswattu lamissia abbu luparrükittunnuabenna, lürajattoakuba biama lukkuhu kassakkabbuhü ukuñamánje nannakkannirukkumün, ladiaka baddia Gott adaijahükoana ukunnamün namün.

4. Ika lahürkidakuttunbennaje laddikoa, ladiaka namün, mákunnunnañbia Jerusalemwaria, nawábaddünnibia jumün bñja, Awawa—aijumünkundi—assikahittissia namün ubura, Jesus adiasia ukunnamün nakannabün ullukudi.

5. Johannes assukussakuba lukkunnu Wuniabu abbu rubuün, kañ hui assukussahüpa üssatti üjahü abbu, mébenan tuhu kassakkabbuhü adikki. La Jesus namün.

6. Kañ nai ahürkedati nabbukoawa Jesus amün, ahadakuttaí hiddiamañ: Wadaijahün, bussikipa baha ika diarru Israelinu umün, nadaijanassiakoana bia hidda ba? Na lumün.

7. Kañ Jesus sonnabaka namün: hui kurru umün adit-

tikittahüssiabiattu kia Wijua kassakkabbuhü diarru, Awawa—ajumünkundi rubuün adittissia lumonnua tur-
raha, lóaja ladaijahünniwani uduma :

8. Kañ hui kabbuküpa üssatti üjahü ütattahü ukunna, andittipa hukunnamün ; ahakati bia baddia hui dakuña-
mün namün, Jerusalem mün bñja, ika Judea ukuñamån, Samaria baddia ukuñamån, tumaqua Wunabu ubañamån
ku—La Jesus.

9. Gidia lanibenna adian : aijumündahükai nakuñsi umü-
kanna, abba wuraru ké annika aijumunirunakussi uria i.

10. Addika nanikai lukuña, lakunnunni bu kassakkumu-
niru, hakannaba ! biamañu Wadilinu halliratti káken adi-
nama namün, hiddiamañ adian :

11. Hui Wadilinu Galliläakunnana, haña adinamakoaha
addikin kassakkumuniru ? Liraha Jesus annikahtükilli
huuria kassakkumuniru, andipate ba, wakarruhu haddikin
lakunnun aijumuniru dñ—Na Engal nu adian.

12. Gidikki nakujoa Jerusalem muniru ba, kia hurruru
issiwaria, tiri Oli uhurrura, mawaikillettu Jerusalem uria.

13. Nandinbenna Jerusalem mün, nakudoa abba Bahü
ullukkumün, namuda Surabandi hiddiamutti Jesus kan-
sissiañu : Petrus, Jacobus, Johannes, Andreas, Philippus,
Thomas, Bartholomeus, Mattheus mutti, Jacobus, Alphei
aditti ku, ika Simon nassakilli Zelotes, Judas Jacobus
uhukiti baddia.

14. Nai namaqua abbañwai dia ré na kuba ikkaké nab-
bukoawa, akujaboahü, aijintoahü ullukku najuhuñu hi-
arunu uma, Maria Jesus uju uma ku, luhukijutti uma
baddia.

15. Tuhi diarru kassakkabbuhü ukunna ahürküdananika
juhulli Lansissianu—Abbatiman lukku tuijuhu nabbu-
koawa—, Petrus akünnekoa nannakannirukkumün, ladia-
ka namün hiddiamañ :

16. Hui Wadilinu, dahukijutti! tukkudaha Prophet David wakilli abullitissia, üssatti üja hü aijumudahüssia labbu, Judas, abukuttukuttáli Jesus, ukunnamün, ullukudirén anihüssia hiddan.

17. Liraha—Judas—abba webennatti kuba i, Wamalitakoanti umüm assimakittuti kuba baddia i, ahakati bia i lukunnamün wama rén.

18. Lui ké annika lumakkuburukkuan üjauna kia—Doada álin—uhurrurakan lumonnuan, lissipuddoa loa ja hidda, lipiru attikiddoa aijumünneria, awakiddunnua annaküddiburén, tumaqua litte baddia ipilladdoa Wunabumün.

19. Tuhu kañaijana hiddan namaqua Jerusalemkunnana umün; kia uduña nassánin turraha—Doda álin—uhurrurakan Akeldama,—aparrahü üjaunaru hurruru—maru lukku adian ullukku.

20. Prophet David abulitissia kuba wakilli tuburamüm lükártan—Psalmu—ubanna hiddin: Lüssiqua amalluk-kududahüpa, hallikai kurru kassikoama tullukkumün baddia—La David. Ikka hiddaba: abba assikahüpa nannakannirukkumün Apostel bia i (Judas) üjalukkudawa, (biamakuttihibennanunibia hiddaba je nabbukoawa, naddikkoadiwa). La kubaru abuletin Prophet David ullukkudi.

21. Kiahanna ikissidan wappai, annuwân diarru abba Wadili, addikittikubali Wadaijahün Jesus Christus aijahaddün wannakannirukkumün,

22. Assukussahü Johannes uwaria rén, kia kassakkabuhü kakunnamünkurru aijumündahüka wauria i, muniru mân; gidiamutti wamattikubali ahakatibiapa wama rén Jesus Christus akünnekuñua ukunnamün.

23. La Petrus. Ika nadinamukittaje biamannu namükanna, Joseph, Barsabas nahüssia umün, aboakâ Justus baddia, Matthias mutti.

24. Kiänibenna nakujabuaka Wamallitakoanti umün nai biamañu ukunnamün hiddiamañ adian abbu : Bui Wadaijahün ! adittiti nallua, budukuttaté u, hallikainai biamañu ibennatti—bui boaja bikissidaka,

25. Ahakati bia i—Apostel ké—, Judas amassikandoa-killi üjalukkuduwa biai baddia.

26. Adittikittahünnanika, Matthias ké adittikittahüka hidda assikoati Apostel bia nai abbakuttihibeñakuñu uijuhuwa, kiahanna lui añikahüpa hidda nannakanniruk-kumün dañuhuwaria.

CAP. II.

KIA ipirrukurru Sondaka—tiri Pingsten—andamanika, abbalüwai dia ré na kuba (Jesus kansissiannu) nabukoawa.

2. Kaimattu awadulli ahumädün, dia ta baddia ikkaké aussa abbákarén ahumädün kassakkuwaria, kia ebekitta bahü tumán, kallukkumünkusru nabaltin.

3. Ika addikahüka Jesus kansissiannu ukunna naije akullebetahüssia hikkihi eheludun dia ma, majauwakoan namaqua namán ádi.

4. Namaqua lansissiañu ebekittoá üssatti üjahü abbu, na-ussa baddia abbánu adian ullukku ahakan, üssatti üjahü assikissia namün ullukkudirén.

5. Ikka Jerusalem münnikuba kassikoan assikati Juduñu, namaqua kassakku abbumünti ükkürküahü ibennatti.

6. Kamaijananibenna tuhu kakañakükumuttu adian, naijuhu ahürküelaka baddia, mallukkun ti dia na kuba hiña, namaqua nakannabün nawaja nadianiwa ullukku nahakan ukunnaria.

7. Kiahanna namaqua abukoa üja, pahia, Gallileakuña-na manina naha namaquakebé ahakatibu baha ? na namunnikoawa.

8. Hallikakebéwa wai akunnabün wawaja wadianiwa wamaqua, wibikiddussiakubá ullukku:

9. Haruwai Parthiakunnana, Meduskunnana, Elamkunnana, nai kassikoátti Mesopothamiamün, Judeamün, Capadociamün, Pontusmün, Asiamün baddia,

10 Phrygiamün, Pamphyliamün, Egyptenmün, Libyamün mawaikilletti Cyrenen uria ku, abbawariátti Romamün kassikoattibe baddia, Juduñu, annikahüssiannu Juduñu uijuhuwa mutti,

11. Crétakunnana, Arabiakunnana ku; wai wamaqua akannaba nahakassiabu wawaja wadianiwa ullukku Gott manswattu anissia ukunnamün-na namünnikoawa Apostelnu amün.

12. Kiahanna pahia—na abukunnua üja abbu tukunamün; kia uduña abbanu: hammahü kebépa turraha? Abbanu imitákaje hiddiamuttu adian abbu ba.

13. Somoleje semetu winu abbu, na; gidin hürüküka kubá kurru nadian namüñikoawa Apostelnu ukunnamün.

14. Ikka Petrus, abbakuttihibennañu Jesus amallikutassianu uma baddia akünnekoa hidda, hiddia ré la ausün adian namün: Hui Judunnu, dansissianu Wadilinu, humaqua abbanu baddia Jerusalemkunnana, hadittoali, hakudukutta hukkujukku lukkuamonnu dadiassiapa.

15. Hikissin namün ullukkudi mámbolehüa je, eben wakarruhu haddalli majumünkoatanika;

16. Tumorrúa Prophet Joel wakilli adiassiakubáru ullukkudi rubu ta tumaquakebé, hiddia ké la kubá:

17. Wahaddia tukuda addikittu kassakkabbuhü ukunna anihünnibiapan—hiddia ré la Wamallitakoanti loaia adian: Dai assonnukundappa daijawa namaquakebé wunabu ubañatti ádi, ika haditti utti hutunutti mutti aijumudápa mánikikoamuttu tuburamün; hibikiddulliannu addikin mappa üraiia, hü ebébenü awakai-uttubün nappa.

18. Kiakéwai kassakkabbuhü ukufa dassonnukupai (üssatti) daijáwa dassananutti Wadlinu hiarunu mutti ádi, maddikikoamuttu nánti aijumudán wakil tuburamün.

19. Ikka manswattukebé dai anípa aijumün kassakku ubanna, wunabu ubana baddia araijattikittin naddikinniwa, üttennahü hikkibi ku, kullehelli (dia maru) baddia.

20. Haddalli ebessupa wullirukuhu bia, dia tuppa katti üttü bia ba, tukkudaha ipirrukurru karaijarupa Adaijahü ükkassakkabbun andin ubura,

21. Ika namaqua akujabuati Adaijahü umün üssakebé nappa—maru. Gott loaja—La Prophet Joel kubá—La Petrus.

22. Ika Petrus aussa ba adian : Hui Wadlinu Israelinu ! hakannabaté hiddiamuttu dadian humün : Jesus Nazarethkundi, Gott uria andittikill, kamaijanakúmutti humün lütättahü ukunna, manswakúmuttu lanissia baddia, hadittikoanawa—hadittissiahüa tumaqua Gott anikubáru labbu hannakannirukkumün ba.

23. Luiké, adittissiakubá lumonnua ullukkudi, loaja likisitu assikunnua benna—heikanibiai—hui hóaja hubukutakubai, humakkuburukkua uduña Heidinu umün howallakudikittoa kaballadarrátu adda ukunnai, huparrükittin baddia i.

24. Kihia Gott ahannubukitta heikahü ullukkuwaria hiddabai, luúbukutta baddia tumaqua ahudahü ükarrin luuria ; lui (kaküttiwábu) mámmallikebéka majauquan ahudahü ullukkumün.

25. David ahaka hiña kubá luburamün hiddin : kaijalukku ti dia la Adaijahün dāmün, düüssamariakai—jahaddiai da uria—haña kurru aúbukittoama luuria de.

26. Kiahanna dallua hallikebbe, daija akkoahüddoa bukunnamün ku : dipíru kebé baddia ahákubüntuppa awábaddün bubura abbu :

27. Mamallikebé ba hinnapa aúbakebén hitti ullukku-mün de dallua ku, mansibupa baddia, bui üssattikill ipíru kullun wunabu ukkuburukkumün.

28. Kidduaheintu kakühü umamuniru waburukku badit-tikittakubá hidda de ; búbekittipa hallikebbéhü abbu bus-sibuamonnuae. La kubá David lukunnamün aijumudân.

29. Ikka Petrus hiddia ma adiássabun : Hui Wadîlinu, dahukiutti, missiré hali ahakakuttun humonnuade kubá-kaddi üssatti David ukunnamün, lui ahudakubá, lipíru ak-artahúka ba, lihittiättina wamunnika koa dannuhu baddia.

30. Prophet kuba lui, addittissia baddia hiddiamuttu Gott lumün assikakubáru tattakebémuttu adiahü : kid-duaheinikebé bui ükkürküa wábu uria aputtíkidüpai Christus, badaijahúkoana ahabula adiáku lanibia abaltin (badikkilukkumün)—Adaijahüwábu biai—La kubá Gott David umün.

31. Kia adittin lanika, ladiáka baddia Christus akünne-kunnua ukunamün tuburamün hiddiamañ : lüja majau-quatuppa kurru lihittiättina ullukku, dia ta mamallikebé-pa lipíru kullun wunabu ukkuburukkumün—maru David.

32. Gott ahannubukittai hui Jesus ahudahü ullukkuwa-ria ; kiahanna waddikin ullukkudi wai wamaqua ahakâti-bu lukunnamünnihü.

33. Gidia lanibenna aijumündahün Gott üüssamaria, litti—aijumunkundi—adiassiakuba lumün ullukkudi, lui kabbukün üssatti üjahü luuria baddia, lussonnukubi tuhu haddikissiabu hakannabussiabu ku wâdi.

34. David mámudakuba kassakkumuniru, kihia la kubá adian hiddin : Adaijahü adiáka dadaijahün—Christus ké—umün :

35. Bubaltaté düüssamaria, dassikin uburamünnije—as-sikakuttun báme—kaimatti bumünbukutti ahabulawa—La David—La Petrus.

36. Ika lahakāka ba: Hui Israel ūkkürkūa umān, hadittoali kiahān: hui umūn kreusukunna aparrükittutikill Jesus, Gott lōaja assikakuba wunabu ubannamāmutti ad-
aiahūn wābu, nüüssadakoantin biai ku—la Petrus.

37. Akannabūn nanika gidiamuttu ladiān, manswakū ta aijakun nallua, nadiāka hidda Petrus umūn, abbanu Apostelnu umūn baddia: hamahū wanpa kiahanna Wadilinu Wabukeinutti?—Na.

38. Ikka Petrus ma namūn: hakuikittatē humawa mammallihū ukkuburukku abbu aboattu uria—Hüüssa-
dakoanti ibiti—, hussukussukuttoalite Jesus tri ullukku-
mūn, humassikān ahaikassiakoanawa: ika kabbukūn hup-
paī ūssatti ūjahū humonnuawa.

39. Hui ké umūn, hüßsanutti mutti umūn, namaqua waikilleriätti Gott assimakanupa tibiti umūn baddia, assikahüssia hūa tukkuda Gott ahakassia—dassikipa ūssatti dajawa—maru ladiān. La Petrus.

40. Juhussábutukoan adiahū abbu Petrus ahakahaka-
dünnije, aijumudān namūn hiddin: hīrékedikittoali naha makkuburukkuatti ujuhu uria—La.

41. Iménikuhu abbu annikitti gidiamuttu ladiāni wa namonnua, assukussukutto hidda nu. Kiakéwai abbaruwai rubuūn kassakkabbuhū ukufā, assikahūka Jesus kansisiannu ujuhuwa: kabbuin tausend ibiti nabbukoawa.

42. Apostelnu ahakan āme assikawakoa rubuna hidda, nabbukoawa rubuna, nakarridabun mehli, akujabuahū amūn na kubá baddia nabbukoawa.

43. Ikka hammarruhu anda namaqua ullua amūn: juhuru manswattu, nadittikoanawa anihüssia hidda Apostelnu abbu.

44. Namaqua mahittiti Wamallitakoanti umūn ūsseika-
hū abbu nabbukoawa rubu hīfā kubá hūrrüküren nakku-
burukku nañikuhu tabbu.

45. Na ussa aijukarrân nassiquai nâni ku, allukkudân nawan namâmutti umün namünhittissia ullukkudi baddia.

46. Tumaqua kassakkabbuhü ukuñamân abbaruwai rel-luahü ti dia na ahürkedaka Gott üssiqua—kerhi—ulluk-kumün, akarridabun mehli jahamaria tahamaria nassiqua-mün, abujunnua baddia,

47. Ussantüwai rubu na Gott umün hallikebbetu jaha-kanduttu ulluahü abbu nabbukoawa, abbanu lukkunnu üsseikahü rubuñ—mä namün. Adajahü kassakkabbu-hü mä andikitta lamsissianu uijuhu ukkuburukkumuniru je juhussabutti nüüssadükittunnuanti.

CAP. III.

I KKA Petrus akunna Johannes uma Gott üssiqua—ketki kē—ullukkumuniru akujabuahü amün, haddalli allam-madâmanika, jumün dissianikuba je ullukkudi.

2. Jumuntu abba Wadili beleti aputtikidinnikubâ, lañi-hükittoä abbanu umün, kassakkabbuhü mä nassika bäd-kia kerki issibu—tiri üssabettuamün, lukujabünti aku-dutti kerki lukku uria lamünhittissia.

3. Addikin lanika andinnije Petrus Johannes mutti naku-dunti kerki ullukkumün baddia, luussa akujabünnije abba hammatalli ukunnamuntu na uria.

4. Kañ Petrus tattakün addika libiti Johannes uma, la-diäka lumün : baddikaté wakunna ! La Petrus.

5. Belétikill addika hidda nibiti, awâbaddüti labbukün-ti lamünhittissia na uria, ubura.

6. Lumorrua Petrus adiäka lumün hiddiaman : platta, karrukulli üssaberu küssa mámünda ballin ; kihia damuntu assikindappa bumün, Jesus Christus Nazarethkundi tri udüma bakünnekupa, buussupa aijahaddün—La.

7. Ika Pétrus abukutta lükkabbu uussamaria, lükün-

nekakutta hiddai, nikebén lukuttiwa, lukurru ku tatta-buddika hiddan ;

8. Lüddehidda, üssa ré la mallikun adinamün akunnun baddia, lakudoa hiña nai—biamañu Apostelnu—uma kerki 'lukku, lüjahadda, hallikebbeni uduña lüddehidda, üssanüwai la baddia Gott umün.

9. Namaquakebé jumünti addika lüjahaddün, akannaba ba üssanüwai—lân Gott umün.

10. Üssaré nadittissia hiddai, kiahafi—beletikubali lirraha sé! wakill üssa bettu kerki issibu amün abattinkill lui baddia hüa ba i! jumünniké lannikinti lamünhittissia abat-tikuñu kerki 'lukku uria lumonnua, kidduaheinikebé lui-likéwai, pahia—ma abukunnua üja abbu manswattu lumün anihüssia ukunnamün.

11. Liraha belétikubáli wakarruhu üüssadükittulliäti Petrus Johannes mutti amün lanika, namaqua lukkunnu adallida nibiti (akaussânije) tukkudaha bahü üttakarra—tiri Salomonis—ullukku, pahia—na nabbukoawa.

12. Petrus addika manika tuhu, hiddia ré la aonnaban nadiân: Hui Wadîlinu Israelinu, hamma bia tumukütta-kahü? Nawaja ütattawa ukunna uîniku küssa umün aijahaddükitta baha lirraha! hui addikittibu wakuña—huk-kuburukkuamonnua wamün? La Petrus.

13. Ikka luussa ba: takurru ballin! kañ hadittoali, Lui Abraham, Isaac, Jacob mutti namallitakoanti, Waburatti umallitakoanti ku adaijahükitto hanna i Jesum likinnikan ladditti, luilikéwai hui assikittin Pilatus issibuamonnua, lihi apussidahittika ballini;

14. Humorrua amullidânibennai üssattiwabu üjalukku, akujaba rubu hä abba kapparkatti lissikama apussidün humün lüjalukkudoa:

15. Kañ hui aparrakubai Wadaijahün kaküttiwabü; lihi akünekakutta Wamallitakoanti umün ahudahü ulluk-

kuaria ba, kiahāñ waddikin wadittin ku ullukkudi ré wahakabu baddia humün.

16. Lui ři uduña, wassikān läme, wattukkoān labbu uduña rubuün anihüssia kia manswattu lihi hadittissia! beletikubāli ukuña wabbu: ika üüssadükittulliätti—kidduaheinikebé bui (Damallitakoanti) aburuwattüpade—lān kidduaheintu ullua abbu tattan assikan Jesus Christus äme uduña, lüüssadakubā hinna baddia hakussi umükanna.

17 Daditta ballin dahukijutti! hui madittinmahua gidia-muttukubā anini hadainassiannu uma ré.

18. Lumorrua Gott, lóaja wakill tuburamün kubāru ahakakuttun, aijumudān, namaqua lui Prophetenu umün, Jesus Christus amonaikatunnua aparrükittunnua ku ukunnamün, ullukkudirén anihinakubā hiddan.

19. Üüssadükittunnua rubu hāli kiahāñ, hakuikittate baddia mammallihü ükkuburukku abbu aboattu uria hüüssadakoanti ibiti, humassikān arradahünnibian hueria;

20. Kia ahaikadakóanattu kassakkabbuhü andiparu Adaijahüwābu umaria hibiti uburamün; Lui imékudun bennai Jesus Christus, aijumudassia humün wakill lubüramün, ubura ba:

21. Luilikéwai abukuttun luppa kassakku lumonnua, kia kassakkabbuhü kakunnamünnituppa tumaqua Gott ahakakuttussia wunabu aussün waria üssattikuba Prophetenu umün ullukkudi, anihün ubura.

22. Waburatti umün Moses kubā adiān hiddin: Adaijahü humallitakoanti abba dai diamutti Prophet imékudupa huijuhunnaibenna hañakāñirukkuaria hibiti, lui adiahüsiapa humün ullukkudi huppa anin, assikān läme baddia.

23. Ikka namaqua massikānti likidaha andittipali Prophetni adian äme, abullehedawābukebéhüpa harran Gott tissanutti ukkuburukkuaria—la Moses—ma Petrus.

24. Ikka ladiaka hiddaba: Gidia na namaqua Prophete-

nu, Samuel kakukoalanika uwaria, namaqua laddikitti Prophetenu mutti aijumujumudakubá tukkadaha kassak-kabbuhú ukunnamün tuburamün.

25. Naha Prophetenu tissanutti húa hü, Gott ibet-tirahüssiätti tissanutti baddia hü, lui ké üwüsseikadahit-tikaje huburatti hiddia lanika adián Abraham umün: ab-ba bui addikitti andittipali bui ükkürkúa uria mün ütissa-dükittin mappa namaqua ükkürküähünnu Wunabu uban-namán—máru Gott lóaja Abraham umün.

26. Gott aküñekakuttun bennai ladittiwábu Jesus ahudahü ullukkuwaria lifiékudakubá bänja hibiti i, üwüssa-dün lanibia hü, lakuikittakuttun aboattu uria libitiwa ab-buhü.

CAP. IV.

APOSTELNU gidiakoamanika adián lukkunnu umün, Priesternu, kerki ipilti Adaijahün, Sadduceernu mutti anda nibiti:

2. Manswa kúmutti kaiman Jesus kansissiannu umün, namallikuttan ukuñaje lukkuñu, namaijanattoan namün Jesus abbu aküñekunnua ahudahü ullukkuwaria ukun-namün ukunnaria.

3. Kiahañä nabukuttaje lansissiañu, nassika katattadü-koanattu bahü ullukkumün, mauttia uburaje, bakküllama hiddan udumä.

4. Juhulli akañabutti üssattu Apostelnu adián ibenna, assikaka Wamallitakoanti äme, ika assikáti Wadlinu uiju-hu abbádakabbu tausend nabbukoawa kubá.

5. Mauttia ipilti nadaijahüñu, nai tujukúti, ahakahü ali-ninu mutti ahürrüküdaka nabbukoawa Jerusalemmün:

6. Dia ta baddia ipillibetti Priester Añas, Caiphas, Jo-hannes, Alexander mutti, namaqua abbanu ipilti Priester-nu ibennatti ku.

7. Nai adinamukittinbenna nañakannirukkuwaje Apostelnu, nahadakuttaje hiddiamañ: hallikai ütattahü abbu, hallikai iri uduña küssa gidiamuttu hanissia? na Apostelnu umün.

8. Petrus ibé üssatti maribénti üjahü abbu aonnabaka nadian: hui Adaijahünnu, Israelinu tujukûti mutti hakan-nabate!

9. Hahadakuttuanikan, awahüddün üssaré diarru, kia üssattu anihüssia likidaha belétikubáli umün, kadumattu lui üüssadükitto hiddaba ukunnamün:

10. Kiahaña adittikittahukahü, humaqua Israelinu umün baddia, likidaha Jesus Christus Nazarethkundi, aparrükittutikill kreu ukuna humün, lumorrua Gott umün assimakittuati ahudahü ullukkuwaria hiddaba uduña rubuün, lui iri tattan wassân udumma, lihi hissibumüntibu üüssadahüka lükarrin uria ba.

11. Luilikewai, hui amutákubali ballin, assikahükubá kihia namaqua Adaijahün bia, nüüssadakoantin bia ba i.

12. Abbâkurru üüssadakoana 'lukku Jesus Christus uriattu, abbâkurru iri, luuriattu, kassaku abbumuntu, kadummattunnibiaje üüssadükittunnua Wunabu ubannatti.—La Petrus namün.

13. (Adaijahünnu) addikin nanika Petrus Johannes mutti ukunna, hallika na mámmarrunnihüa, hallikebbétu ullua abbu gidiamuttu ahakân missirén namükanna, nakannaba ba kañnikuttiwâbu, ahakakü alininu ibenatti kurru naha, pahia!—ma nakunnamün, ika nadittissia hiña narraha Jesus umattikubánu.

14. Naddika baddia lihi üüssadükittulliäti adinamün Apostelnu amün, namorrua mamallin rubu hiña hammatalli adian kia üjalukku.

15. Naputtikidikittinbenna nannakannirukkuwariaje Apostelnu, nadiäka nabbukoawa, nahakäka hiddiamañ:

16. Hallika wappa bahá narraha umün? tukkuda man-swattu anihüssia nabbu amaijanattoa hidda namaqua Jerusalemkunnana umün, üssa ré naditta tukunnamün ba, dia wai baddia mámmallín rubu wa eberunnua na urian;

17. Kañ tattátu adiahü abbu wahakáli namün, hallikai kurru umün nanibia ahakán likidaha (Jesus) tri ukunnamün, tuhu nanissia mánibia attabán tumaquadi baddia.

18. Na namünnikoawa. Nassimakinbennaje Apostelnu nibiti ba, tatta ré nadiáka namün: hallummünnikurru ahakánhuppa lihi (Jesus) tri ukunnamün, gidia mán huppa amallikuttán ukunna abbánu Jesus ukunnamün. Na Jesus kansissiannu umün.

19. Kañ Petrus Johannes mutti aonnabakan nadián: hó-aja humonnua bahá hadittoabu, üssáma, Gott kansissia ullukkudikuma küssa baha, wassikákuma baha hui áme Wamallitakoanti ádin?

20. Wai mammallipa atibunnua ahakán waddikissiaru wakañabussiaru ku ukunnamün uria—na Petrus Johannes mutti namün.

21. Namorrúa Adaijahünnu—mámmallipa kia tán—ma, nakujukutta na uriaje ba, má-uttikin kebé na húa ham-matali, kadummattuma naijulattün Apostelnu ansi, namarruhü húa lukkunnu ubura, namaquakebé üssanüwai na Gott umün tuhu anihüssia ukunnamün.

22. Uüssadükittulliätikill biama lukku wijua aputtiki-dinnibennai.

23. Adaijahüñu akujukuttun benna na uria je, Jesus kansissiannu, nanda naijuhunnus ibiti hiddaba, nahakáka namün tumaquakebé ipillibetti Priesternu tujukúti mutti adiasia namün ukunnamün.

24. Tuhu diarru akannabün nanika, abbalüwai ti dia na hürrkürén akujabuán kakañakükü Gott umün hiddiamañ:

Wadaijahün, bui kê Jehovah, amalitittükubá kassakku wunabu ba, bara tirrakkumüntu baddia.

25. Bui ké ahakakuttakubá bussanti Prophet David umün hiddin : hañña uduña bahá heidinu amassikandoa damün ? hañña bia lukkunṇu anihittin makuahürubu-muttu ?

26. Ipilti Adaijahünnu ahürrüküdäka Wanabu ubannamün, gidia nadainassiannu uijuhu ahurruda nabbukoawaba, Adaijahüwäbu üjalukku, Christus erabuddikki ku,—la kubá Wamallitakoanti Prophet David abbu (Jesus ukunnamün wakill luburamün.)

27. Ikka naussün ba, Ehé ; kidduaheinikebé Herodes, Pontius Pilatus mutti, heidinu, Israelinu baddia uma ré kubá ahürküdün, likinnikan üssakebémutti bussa, likidaha üssatti üjahü abbu üössadüssiättikubáli Jesus erabuddikki,

28. Bui adittissia wakill luburamün bumonnua, bui bikissi báwa ullukkudi ku anihünnibian tumaquakebé.

29. Kiahanna bakannaba Adaijahü, tattatu nadiän waijalukku, bussika bussananutti umün, máñarrunniñña, hallikebbehü abbu ba nānti ahakahakadün üssattu bukunnamüntu adiahü.

30. Bukkabbu bakkillikabbuté wadiäkumün, buburuwattüntü, juhulli karríti üössadunnua nanibia nakarrin uria, juhurru manswattu karaijama üssakebémutti bussa Jesus udumma, nadittikoanawa.—Na nabbukoawa.

31. Gidia nanibeña akujaboän, bahü kallukkumüntu nahürrüküdan arrukussän ; namaqua tullukkumünti ädi anda hidda üssatti üjahü, na-ussa baddia hallikebbehü abbu ahakän üssattu Gott ukunnamüntu adiahü ukunnamün.

32. Ikka assikāti ujuhu abbalüwai ulluahü ti dia na kubá nabbukoawa, hürrükürén kanniku baddia, kiahañ—

daiántuhu—abba küssa—daián kia ba—mánina namüñi-koawa.

33. Manswattu ütattahü abbu Apostelnu ahakaka Jesus aküñekunnua ba ukunnamün, ipirritu üsseikahü namán amün.

34. Abbákurru mahalléti nañahannirukkumünkubá. Mamonaihati umán aijukarráka nahurruru nassiqua ku, anda naijukarrákü üjauna abbu, nassika Apostelnu ukutti amünnin.

35. Kia ibennaria assikahüssiakubá namamutti umün namünhittissia ullukkudi.

36. Ikka Joses—Barnabas—Apostelnu mahüssia umün—ahaikadoahü ukkuburukku aditti—maru lukku adian ullukku—

37. Levi ükkürküa ibennatti, Cýpernkundi ba, kakubanikai, kañ lujukarrá luhurrurakan, landa luuttikaru plat-ta abbu, lissika baddian Apostelnu ukutti amün.

CAP. V.

IKKKA abba Wadili Ananias, lireitu Sapphira mutti aijukarrá nakubán baddia,

2. Kañ lannikáru plat-ta ibenna lui aijakattan lireitu adittahüá lumonnua, tuüba rubuün abbu lui anda, lissika baddian Apostel ukutti amün.

3. Petrus adiáka: Ananias, hañña redumma Jawahü ebekittoá bullua, bumullidánti üssatti üjahü umün, katti-kebbessián tukkudaha aijukarrahüssiáru ukubán üjauna uria?

4. Tuhu bukubán bānihüan! üssaníma buibānimān ika bumonnua; tuijukarráhü bennan, tüjauna bamünnikan kurru baha? Hamma uduña kiahanna gidiamuttu bul-lukkumünnikan? Lukkunnu—wai ké—umün kurru bu-

mullidibi, üssatti üjahü kéwai üjalukku.—La Petrus Ananias umün.

5. Ananias akannaba lanika Petrus adiän, attikida wu-napuddi, luüboa ahákubün hidda. Kiahañ namaqua tu-hu akannabuttin manswakû na hammarrun.

6. Abbanu ibikiddulliannu aküñekoa, annikan lipîru bahü ullukkuwaria, akarrata hiddai.

7. Kabbuin Stundu—kampanna akulattufu—adikki, ahudáli ireitu akudoa baddia kia bahümün, mädittinta-hüa anihüssiäbi ukunnamün.

8. Petrus ahadakutta tumün : tikinniké hissikibi wamün huijukarráhüssia hukubän üjauna? büssa, bahakalitede üssahuabu—la Petrus tumün. Toonnabaka ladiän : Ehé, tikiñ.—ta.

9. Ika Petrus adiäka tumün hidda : haña bia hui bia-man hürkürén amullidän, ikissidahittin diarru üssatti üjahü umün? Badittoali, äkarratüttibi bireti ipîru—Wu-nabu ukkuburukkumün—bahassubuledelikahiddaje, nan-nikintibu jaharia luñabbu.—La Petrus.

10. Nikebén ta attikida Petrus ukuttimün, tuhúda hidda. Ibikiddulliannukufu akudoa nanika ba, auttikanin ahudá-ru, nannikan tipîru bahü ullukkuwaria, nakarrata baddia-nin tireti amün.

11. Kia uduña Jesus ükkürküanibuün, akannabutti tuhu manswattu ukunnamün ba, namarruntoa.

12. Ikka Apostelnu ükkabbu abbu juhurrukebe man-swattu anihüssia namaqua umükanna. Abbalüwai ti dia na kubá baddia tukkuda bahü üttakarra—nassákurru Salomons—ullukkumün nabbukoawa.

13. Abbanu—kaimatti diarru namün—mañallika aijulattün nansi, lukkunnu umün kaijumüntinakubaje uduña.

14. Ika assikâti ujuhu hitté na anahüntunnua, añikahüs-

siakubá nannakannirukkumün baddia je juhulli Wadlinu hiarunu mutti.

15. Karriti naputtikidikitta baddia bahü ullukkuwaria waburukkumün, nassika nakurra ullukku nabukullu ullukku baddia je, Petrus aballin aijabuttanibia lüja karriti ädi, nüüssadünti nakarrí uriaje, uburamün.

16. Tikiradditu üssiquawariätti uijuhu anda baddia juwaria karriti abbu, aijulattahüssiannu jawahü umün ab-buba Jerusalemmuniru nibiti, ika namamutti üüssadükitoa nakarrí uria hidda.

17. Kafi ipilti Priester, namaqua lumatti Saduceernu ibennatti.

18. Ku manswakü na simikan, aussün kiahanna nabukutta je Apostelnu, nassika Siba ullukkumün baddiaje.

19. Lumorrua abba Adaijahü Engel attulluda kassak-kuda ukunna kia katattadükoanattu bahü issibu nab-bura, lakufukutta tullukkuwariaje hiddiamuttu ladian abbu:

20. Hakunte, hudukuttoali Gott üssiqua—kerki—ullukkumün, jumünniké hâli ahakân kia tumaqua kidduaheintu kakü hü ukunnamüntu adiâhü lukkunnu umün. La Engel namün.

21. Gidia nanibenna akannabün, nakudoa hidda mautiaburén Gott üssiqua—kerki—ullukkumün amallikuttánije. Ika ipitli Priester, lumatti uma ré abalta nabbukoawa, nahürküdakutta baddia je Adainassiannu, namaqua Israelinu tujukâti mutti nibitiwa, nimékuda baddia siba ullukkumüniru je (nassananutti,) naonnakintije Apostelnu.

22. Ussananutti andin nânika kia Siba ullukkumün, má-uttikin na tullukkumünnije: kiahanna nakujoa Adainassiannu ibitiba, nadiâka hiddin namün:

23. Kia katattadükoanattu bahü issibu üssaré atattadahüka ballin, tikittakoananutti wauttika tamün baddia,

wamorraa watulludunbennan, hallikai kurru tullukku-münnikan—na.

24. Gidia namükille akannabün ipilti Priester, Gott üs-siqua Capitainu ku, abbanu ipillibetti Priesternu mutti—pahia—na, madittinni rubuna hallikakebé tanibiapa.

25. Ikka abbalūwai anda nibiti, lumaijanattoa namün: haddittoali! Miaka hissikabunanukunnu Siba ullukku-mün, adīnamabu ipirrukurru kerki ullukku, amallikuttān ukunna je—la.

26. Kiahanna Capitain aussa hidda lūssananutti uma Apostelnu ibiti, aonnakinti tattahū kurru abbu je;—namarruntoa Judunnu ubura, naparrünnika Siba abbu uduña je.

27. Nakunnukuttun benna je Apostelnu, nadinamukitta ahürkedati Adaijanassiannu issibumünnije; hiddia la ipilti Priester ahadakuttunnije:

28. Madiāniwakubá hū tatta rén, aübunnuakebé hāli amallikuttān lihi īri ukuñaje uria? mañ. Humorraa humallikuttān ukunnaje abbu attabāka Jerusalem umān—Nai rubuün umün aparrükittoakubá i liraha Jesus—ha namaqua umün wakunnamün.—La ipilti Priester Apostelnu umün.

29. Petrus abbanu Apostelnu mutti aonnabaka ladiān: assikahüssia bia Wamallitakoanti, hui āme ādin.

30. Likidaha Jesus, huparrükubáli,—huijuhdukkuttun beña Kreuz ukunnai—, Gott Waburatti Umallitakoanti assimakaka ahudahū ullukkuwaria ba i.

31. Lui kewai aijumündahūka baddia Gott lütattāhū um-tūn, Adaijahūwābubiai, UUsadakoanti bia bai, Israelinu baddia akulkittama makkuburukkuahū uria luduña, kiaké namassikān uria ahaikassiakoanawa nauttikinti lamün ba.

32. Kia ukunnamün ahakāti wai, dia la üssatti ūjahū baddia, assikahüssia Gott uria namaqua lāme assikāti umün—Na Apostelnu.

33. Gidiamuttu nanibefia akannabün, manswakebé naimattoa, nadiäka nabbu koawa ba, hallika nanibia aparünnije ukunnamün.

34. Ika abba nebenti Phariseer, kakkuburukkuati ahakahü Alin baddia, liri Gamaliel, namaqua Judunnu kansissia, aküñekoa, aputtikidikitta nauria je Apostelnu, ahakäka Adainassiannu umün hiddiamañ :

35. Hui Israelinu Wadilinu! üssa ré häli adittunnua narraha lukkunnu umün, hañahü hanissiabiapa.

36. Kebeña kurru karaija wannakannirukkui Theudas, lipirrutunnua hittiti loaja ballin, Wadilinu uijuhu bibiti hundred nabbukoawa ajuwedoä lukuñahidda, lumorrua heika hiña i, dia na baddia lumatti harran anebettunnua na urekoawa, kawandunnua diarru.

37. Lukkuñu ikissidin manika, araijattoä hiddaba lihi Theudas adikki, abbalüwai liri Judas Gallileus, littikidäka lukunnawaje juhullikebé, lumorrua lihi baddia amaraijattoä, namaqua assikati läme añebettoakubä baddia na urekoawa.

38. Kiahanna dabute humün : huüboalite narraha lukkuñu uria ; lukkunnu uriattu turraha, ika toaja aübupa.

39. Kañ Wamallitakoanti umariattuparukan, hui mañalikebipa aübukuttunnin, abbahün—Gott üjalukku amassikandunnua hittiti hui—manibia hü assäkuttunnua—La namün. Ikka namaqua—wappai—mañ.

40. Kiahanna nassimakaka nibitiwaje Apostelnu ; namakoalitedaje, nassika baddia tattatu adiahü namün : máhakānanibia Jesus liri ukunnamün abbanu umün ; ika nakujukutta nauruaje.

41. Apostelnu akujuñua manika Adainassiannu issibuwaria, habbuhiritalisi nauttikin abürukahü imiritähü ku lui liri ukunnaria.

42. Kihia maübunnuaré na ahakahakadün kerki ulluk-

kumün, nassiquamün baddia jahamaria tahamaria amallikuttân Jesus Christus ukunaje.

CAP. VI.

JESUS kansissiannu uijuhu hitté rubu manika, ikaké Graecenu aussün ahunahunadün Hebräernu üjalukku; Hebräernu aübunnua hiña aboakâ assikassikadün nañakannirukkutu kamonaikati meretiti—buttubatti hiarunu—umün, kamünhittissia bia uria.

2. Kiahanna biamakuttihibennannu Apostelnu ahürküdakuttaje assikâti najuhunnu, nadiâka namün hiddin: wai aijulattünnika wansiwa kia wipîru kamünhittissia abbu rubuün, ika aboâkuma, waüboama Gott adiân uria.

3. Kiaké udumma, wahukijutti! howahüddaté biamatimañ üssatti Wadîlinu, nassikân uduña kamaijanakûmutti, kabbüküssiannu üssatti üjahü namonnua baddia, hannakannirukkuwaria ibiti, ikittâkebénanibia gidiamuttu.

4. Wamorrúa akujabuakoaréwappa wai, hittén amallikuttân ukunnaje, ikittân Gott ükkürküa üssattu adiâhü abbu—Na Apostelnu.

5. Ika ahürküdati—üssanüwai, wappai—ma, aonnaban hürkürén: kiahanna nikissidâka hiddiamutti: Stephanus, assikatiwâbu, ibéti üssatti üjahü abbu baddia; Philippus, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmena mutti, Nicolaus añikittikubâli Judunnu ükkürküa ukkuburukku, Antiochia-kundi ba.

6. Nai biamattimanninu nadinamukitta Apostelnu isisibumün, ika nakujabunnua benna nakunnamün, nassika nakabbu nassî adiaku.

7. Ika Gott adiâhü auhüntoa; gidia Jesus kansissiannu uijuhu hittén Jerusalem mün manswakebén: ipirrutu uijuhu Priesternu assikâka Gott adiân âme baddia.

8. Stephanus, assikatiwábukil, ibé tattahtü ukufa abbu, lanika baddia ipírrutu manswattu—Eméme diamuttu—lukkunnu umükafä, nadittikoanawa.

9. Jumuniru anda baddia hiddiamutti kakkuburukkuatti Libertinu, Cirenu, Alexandria mutti ahakähü álininu ahürkedakoana ullukkuwariätti, gidia na baddia Cilicia-kunnana, Assiakunnana ibennatti ku, nai ké ikissidahittikai Stephanus ufniku, nahakäka simikahü abbu lüjaluk-kukoawa.

10. Namorrua mañallirubuna Stephanus kakkuburukkuahü, üssatti üjahü uma ladiassia namün, üjalukku hamatalli adian (amondarubuna).

11. Kiahanna nattikidäka abbanu Wadilinu lüjalukku; nai ahakäka hiddin: wai akannabünnikubái, wakaijät tu adiähü assikin Moses üjalukku, Gott üjalukku ku—na Stephanus ukunnamün mullikahü abbu.

12. Gidia nanibenna aimadükuttunnije namaqua lukkunnu, ahakahü álininu, tujuküti mutti Stephanus umün, naussa libiti, nabukutta i, naijuruka baddia Adaijahünnu ahadakuttakoana bahü ullukkumüni.

13. Naonnaka namawa naha nattikidähüssiannu; nai amullikattoaka lüjalukku hiddiamañ: lihi maübunnu-arubu la assikin wakaijätu adiähü üssakebémuttu kerki üjalukku, üssattu wabbukissia Statuta üjalukku, baddia.

14. Na. Ikka hiddiamuttu ladianuoä wakannaba ba: Jesus Nazarethkundi aboahüddupa tuhu wahürkedakoana arradakebén, lissikin hinnapa wamün abba Statuta ba, tukkuda Moses wamün aübussiaru üjalukkuduwa—Na mullikahü abbu Stephanus amün.

15. Namaqua jumün ahürkedati nabbukoawa umün, addikin nanika Stephanus ukunna, abba Engel issibu dia ta araijattoa lissibu.

CAP. VII.

IKKKA ipillibetti Priester ahadakuttai Stephanus umün :
 I kidduaheinikétai bahá naha adiábu kurru bújalukku ? la.

2. Stephanus aonnabaka : Hui Wadlinu, dabukeinutti, dattinutti mutti, hakannabaté : Gott, tumaqua ütattahü, manswattu ükkállemé—lamünkilli, araiattoa Wattinatti Abraham umün, Mesopotamiamün lanika, mádumkin koa lanika Charran mün : hiddia la lumün :

3. Buputtikidaté bükkürküa uhurrurawaria, bujuhunnu annakannirukkuaria ku, bakute tuhu dai dawaja dadukut-tuparu hurrurumuniru—la Gott Abraham umün.

4. Kiahanna luputtikida hidda Chaldeawaria, kassikoai Charranmün. Litti ahudunbenna, lui Gott kéwai andikitta tuhu hurrurumüniru i, kallukkumünnibu dannuhu hadumkin.

5. Jumünnike Wamallitakoanti massikiñima kubá lumün abba hurrurukan, lóaja lán bia tubannamün, kihia hiddiaman la Abraham umün : wahaddia wai dai assikindappa bumün kiakéwai uhurruru, bóaja bániwa, gidia kebé badikkiti, bussássiañu umün ba—la Wamallitakoanti Abraham umün massákoalanika.

6. Ikka Wamallitakoanti hiddaba lumün : badikkiti waikilleriätti dia nappa abba hurrurumün palettiju amüm, madittin nassia ukuña ; jumünkunnana ahaia rudunnipaje, manswaku nappa aijulattün ansi baddia bibiti hundred wijua ukunnamáñniije.

7. Damorrua ahaia ruduttipaje badikkitiké umün, dai dáwaja aijaontindappa—la Gott Abraham umün. Ki-anibenna nallumussápa juwaria, jahamuteru nassikánti dáme la Gott hiddaba.

8. Ikka Gott assika Abraham umün tuhu allúkahü nas-sin üdda ibenna naurua emeliattu nebettirakoanawa ; ki-

anibenna Abraham kassâ hiddai laditti Isaac, lallûka lissîn üdda hiña luurua tekabbuintemannile kassakkabbu-hü ukunna; dia la Isaac kassâ i Jacob, Jacob kassâ hidda-baje biamakuttihibeñakunnu kubâkaddi.

9. Kañ naha kubakaddi simikarubunakubâ (nahukeinti) Joseph umün, kiahanna naijukarrân Egýptenkunnana umüni, lumorrua Joseph uma kuba i Gott.

10. Lupussida baddia tumaqua lamonaikan uria i, lissika luñiku abbui, kakkuburukkuahü ku, Egýpten münti ipilti Adaiajahü—koning—Pharao issibumün, lihi aonnakâ libitiwañ Joseph, Gouverneur biai Egýpten uhurruru ádi, lüssiquamünti ádi ba.

11. Ikka ipirrutu hamussiahü, manswattu kamonaikahü ku aussa Egýpten uhurruru umân, Chanaan uhurruru mâ baddia, kiahañ abbâkankurru abujoahü auttikin na Wattinutti.

12. Jacob—Joseph itti ké—akannaba manika Egýpten mün kabujoanin, limekudaje (lüssanutti) Wattinutti jumuniru attenénna.

13. Tibiamattedunnua Joseph adittahüka lukahukebi-mutti umün, ika gidia ré Pharao umün kamaijanân Joseph ükkürküa baddia.

14. Joseph imekuda kianibenna nahurrurumünniruba je, naonnakinti hebetti nattinutti Jacob—littiwabuku ba—lumamonnurua, lumaré lükkürküa umân—kabbuin lukku abbamariakuttihibennatti tupaküttân nabbukoawa baddia.

15. Ikka Jacob anda Egýptenmün hidda, luhuda jumün, gidia na (lüssanutti) Wattinutti ahudun baddia.

16. Nabbunna andikittahüssiakuba, Sichemmuniru, ak-arrtahüssia baddia kia hitti ullukkumün, Abraham wakill platta abbu aijaontakubáru Emor üssanutti uria Sichem-mün.

17. Kia kassakkabbuhü kakunnamüntukubá Gott tatta rén adian Abraham umün, ubura maijuhutanika, wakkürküa manswakû na kauahünan Egiptenmün;

18. Abba Koning, mädittikoamutti Joseph, andin muniru mân;

19. Lihi amullidäka wakkürküa umün, manswan la aijulatta waburatti ansi, lubulleheddükittaje nassanutti naurua, naübunnuanti ahákubün.

20. Ikka rén kubá Moses aputtikidin, üssattiwäbu elontikan kubai, kabbuin katti ukunnamân rubu la ibikiddoakubá litti lujumutti üssiqua ullukku.

21. Lubulleheddunnuabeña (litti lujumutti uwuria), Pharao uttu aonnakâ tumawai, tabbujani, töaja tüssawa biai.

22. Ika Moses amallikuttukuttoakubá tumaqua Egiptenkundutu kakkuburukkuahü ukuña, mallikuikattiwäbu la kubá lanin abbu, ladiän abbu ba.

23. Biana lukku wijua aputtikidin lanika—dahunnupa daddikantije dabukeinutti—Israel üssanutti—la Moses lukkuburukkuamonnu.

24. Jumünnike lui addika abbalüwai Egiptenkundi ausürubumutti bu aboattu anini Moses uijuhutti umün, kiahanna lujumüntnada, lüjaontoa kaimattikill ümün, luparra.

25. Likissika ballin, lubukeinutti nanibia adittin, Gott amahaijarudukuttahittinnije lükkabbu umün ukunnamün, namorrua männikin rubu na namonnuan.

26. Abba kianibenna laddikaka namüniba, aimaimadünrubunanika biamân namünikoawa, kiahanna lüwüsseikadahittikaje hiddiamuttu ladiän abbu: Wadlinu! haña uduña humaimaimadoaka humünnikoawa, kahukéti hüa hü! la.

27. Kañ kaimattikill libiamatetti umün, attürküda luuria

i Moses, hiddia la lumün ba: hallikai adaijahükittoaka wädi bu?

28. Buparahittékuma bahä de, miaka buparrünbun-nali Egiptenkundi dln? la Moses umün.

29. Gidiamuttu ladiän uduña, Moses attüdda juwaria, Madian uhurrurumuniru, abbawariätti dia la kubá jumün-niké, kassäni je biamän ladittiutti ba.

30. Biama lukku wijua rén tanibeña aballn, Jeho-väh araiattoai tukkuda makunduttu hurrurumün, tiri Sina, hikkihi eheledunnua ibituttu kuñuka ukuburukku-waria.

31. Gidiamuttu addikin lanika Moses, pahia—la kia ür-ai-ja ukunnamün; akunnun lanika üssa ré addikintin ibiti, hiddiamuttu Jehovah adiahü assikahüssia lumün:

32. Dai buttinuttikubanu Umallitakoanti kéwai de, Abraham baddia Umallitakoanti dai, Isaac Umallita-koanti dai, Jacob ku Umallitakoanti dai—la Gott adian. Ikka Moses manswakü la akurrukussä lukunna, mañalli-kün kiahän laddikin lukunna.

33. Kañ Jehovah ahakäka lumünniba: bussappatun bupussidate bukutti uria, bumün attennakuttoabukurru uhurruru üssadahükan (dai jahaddian uduña.)

34. Daddikissia balln dai ükkürküahü kamonaikanibu Egiptenmün, dakannaba ipirrun nahákubün baddia, attü-kudahiddade, dapussidüntibu tuurisje: bakute kiahän jahamaria, dimékudupa Egiptenmuniru bu—la Jehovah Moses umün.

35. Likida Moses, abulledutikubäli lui juhunnu uria gidiamuttu nadiän abbu: hallikai adaijahükittoaka wädi bu? mañ, libikéwai imékudahüssiakubá Gott umün nibiti ba, nadaijahün bia i, lupussidünti nahaijarudukuttunnua uria je, Jehovah araijattoáli ibituttukurru kuñukumün adian ullukkudi, lütatta abbu baddia.

36. Lui—Moses akunnukutta Egýpten ullukkuwaria je, ipirritu manswattu lanissiakubá baddia Egýptenmün, kuléru bara irrakkumün ba, makunduttu uhurrurumün ku biamia lukku wijua ukunnamän, nadittikoanawa.

37. Lihikewai Moses, adiäkubali Israelinu umün hiddin: Adaijahü Humallitakoanti assikin mappa humün abbalü-wai dai diamutti Prophet hui ükkürküa ukkuburukkuwaria, likidaha äme assikän huppa—la kubá Moses Wüüssa-dakoanti ukunnamün.

38. Luilikéwaiba, naha mallukkunniaukillimün ahurruda-kebémutti Israelinu ükkürküa annakannirukkukubáli, likidaha Jehovah umatti kuba i, adia lanika Sina hurru-rumüni, Wattinutti umatti kubai Moses ba, labbuküka tukkuda kaküttu—Gott umariattu—adiähü, luibussiabia wamüñinu.

39. Lihi äme mássikahittirubuna Wattinutti, nattürküda nauruai, nassipudáka nalluamonnuu abbu (Namallitakoanti uria) Egýptenmün (dissianikubáruje) ibitiba: nadiäka Aron umün hiddin:

40. Bumallitaté wamallitakoananutti bian, nakunnunti wabburahü; mádittinnirubuwa, hallikakebé akunnukuttu-tikill wahurruruwariau—Moses kewai umün anihüka bahá? Na Aron umün.

41. Ikkaké namallitahiddan abba báka üssa diamuttu ürāja—namallitakoantibian—nassika tumün Osser—nü-wüsseikadakoanawa—hallikebbe kü na nakkabbuwa abbu amallitisiáru ukunnamün.

42. Ikka Jehovah akujoa nauria hidda, aübün nüwüssia diaru, na ussa kassakku karaijáru ukunna äme assikän; hiddiamuttu Wamallitakoanti abulitikittakubáru Prophe-tinu ükártan ubunamün nakunnamün ullukkudi: taha-wai mallukkunniaukillimün koa hanika kia biamia lukku Wijua ukunnamän, hissikakubá hui Israelinu ibenti Osser

bahá damün? dāme assikān tabbu diarru ba? mañ. Takurru ballin!

43. Kañ tukkudaha hóaja humallitissiáru úraija Moloch Remphan ku, humallitakoananuttibia humonnua rübuün áme hissikáka, atturrudun tumün hukujaboan abbu; kiaké uduña tahawai Babylonia uhurrura tahamaria dawaikilledüpahü. La Gott Prophetinu abbu nai ukunnamün.

44. Wattinutti mallukkunniaukillimün nanika, kamünnika ballin abba Gott umün akujaboakoanattu añikahüssia biaru bahükan, Gott adiān ullukkudi, ahaka lanika Moses umün, laddikissia üja ullukkudi rén lanibia aninin kia akujabuahü ibitittu bähü.

45. Kia kéwai Wattinutti kabbuküka baddia namonnuan, nanda tabbu ba Josua uma tuhu heidinu uhurrurumüniru, kia ullukkuwaria Gott akküddakubáje namaquakebé heidinu Wattinutti uburaddi, Prophet David kakün manika muniru mán.

46. Gott üsseikarubula kubái David, kiahanna lihi auttikahittika abba üssakebémuttu üssiqua Waburatti Jacob Umallitakoanti umün bia.

47. Ikka Salomon—David aditti—amallita Gott umün abba ipirrutu üssattu üssiqua.

48. Lumorrua namaqua wunabu ubannamámutti áditi-kill ipirrun (Gott ké) kassikoarubukurru i ükkabbuhü abbu amallitahüssiaru bähü ullukkumün, kiahanna la kubá Prophet abbu hiddin:

49. Kassakku dabaltikoana hüakan Wunabu umān dakutti ahábula hüa ba! hāmahü kihan humallitama bahá damün, dassiqua bia? hallum dai ahákubakoana bahá?

50. Mammallitinmahüssia tumaquakebé dakkabbuwa uduña bahá?—la Wamallitakoanti Prophet Jesaias abbu. La Stephanus koaré. Ikka luussa ba hiddin:

51. Massikánikoamutti hui, müwüssadükittoahittiti hullua bukkujukku muttu humalitakoanti umünnihü, hüttinutti amassikándunnua üssatti üjahü äme, dia ha wakarruhu koaré baddia.

52. Hallikai diäli Prophet uria hüttinutti aüboakubá baha maimahü abbu? kaimahü abbu nawahüddakubá hinna namaquakebé ibiti, naparra baddia je aijumudahalininu üssattiwábukill ukunnamün wakill luburamün, wakarruhu kebérukubáli huuriai, huparrükittai.

53. Kia Gott assikissia Statuta lükkürküa umün habbuküssia Engelhu abbu balliñihü ku, humorrúa mánirubu ha kubá tullukkudi—la Stephanus küddüküssínin adian Adainassiannu umün.

54. Gidia namükille akannabün, nallua aijakoabute kaimahü abbu, attarradun narissibu naimahakandunnua lumün uduña.

55. Lumorrúa Stephanus ullua ibé manika üssatti üjahü abbu, laddika aijumuniru, ika lumün araijattoa hidda manswattu Gott ükkallimé, Jesus adinamün Gott üssamaria baddia ;

56. Kiahanna la namün : haddittoali, daddikabute hidda kassakku atulluduttu, Lukku aditti—Wüüssadakoantiké—adinamün Gott üssamaria baddia—la.

57. Namorrúa kakannakükü na assimassimadün, attakún nakkujukkuwa (ladian uria,) hürküré na abukuttunni kaimahü abbu, attürküdün Stadt ullukkuwaria i, aijukun Siba abbu i :

58. Ikka aijukuti Siba abbu i apussida näke na uria, nassika abba ibikiddulliätti—liri Saulus—ukuttimüñin.

59. Gidia na aparra hidda Siba abbu i Stephanus umün, akujaboa lanika kakannakükü hiddin : Adaijahü Jesus, daija boonnakalite bumamonnuruan.

60. Ikka lukkul lussibatoaka, manswa kü la kakannakün

assimakân: Adaijahü, máijaontinrhubáli namün tuhu namassikanihü. Gidea lanibenna adian, luüboa hidda ahákubün.

CAP. VIII.

I KKA Saulus hallikebbé baddia Stephanus heikanibu ukunnamün. Ikkaké manswattu aijulattahü ansi anda Jerusalemkundu Gott ükkürküa ukunnamün: kiahafi nañebettoa naurikoawa harran Judea ubannamân, Samaria ubannamân ba, Apostelnu uriatti.

2. Abbanu assikâti akarrata Stephanus ipîru, manswa kû na üwüssiatinî.

3. Kañ Saulus aboahüdda aübukuttun diarru Gott kansissiannu na urekoawaje, akudoa lanika tahamaria jahamaria nassiqua ullukkumün, luuttikissiannu Wadîlinu hiarunu mutti lui aijuruka nassiqua ullukkuwaria, assikin Siba ullukkumünnije.

4. Añebettoatikubanu (assikâti) naurikoawa kihia akuña hurruru ubandi, nahakaka (Jesus ukunnamüntu) adiahü namün.

5. Philippus anda abba Samariakundu Stadt ullukkumün, lahakaka Christus ukunamün namün.

6. Jumünti uijuhu, abbalüwai ti dia na namaqua namân, añika Philippus adiassia namonnua, nassikâka tāmē ba naddikin nakannabün ba manswattu lanissia namükana uduma.

7. Juhulli ajauditi á uria iribéti üjahünnu akujoa hinna manswattulissimassi madün abbu, juhulli mabbunâ ti dia mutti, hikkúli mutti üüssadoa hiddaba.

8. Manswattu hallikebbéhü Stadt ullukkumünti amün-nika baddia.

9. Jumünnikubá abba Wadîli, lîri Simon, ipilti Semetikubá i, lui aboahüddakebéje Samariakunnana ukkubu-

rukkuamonnua libbihikin abbu ; ipilti wābu daila namūn lukkuamonnua baddia.

10. Gideamuttu abbu, lüssemettihi abbu ba lanibenna amullikattūnnije kebennakūn aboahūddunnua nakuburukkuamonnua baddia.

11. Nān uduña ipilti, bassabanibetti mutti, namaqua-kebé aijuwedoa lumūn—ipillibetti kewai lihi, Gott ütattahū ukunna kamūnti ba lui ! na hūrkūrē lukunnamūn.

12. Namorrua aussūn manika assikān Philippus āme, ahakātikill Gott adaijahūkoana ukunnamūntu Evangelium namūn, Jesus Christus īri ukunnamūn ba, Wadīlinu hiarunu mutti assukussukutto hidda (Philippus umūn.)

13. Wamallitakoanti āme assikaka hidda Semettikill Simon baddia ikka, lussukussāhūnbenna Philippus amūnniwakoarekuba i. Addika lanika jumuntu manswattu anihūssia (Philippus umūn) nadittikoanawa—pahia—la tukunnamūn.

14. Jerusalemmūnlikunnu Apostelnu umūn manibeña kamaijanan, Samariakunnana assikan hidda nu Gott adian āme, niṁékudaje Petrus Johannes mutti nibiti.

15. Andin nanika jumuniru, nakujaboaka (Wamallitakoanti umūn) ūssatti ūjahū nai baddia kabbukūnti nalluamonnua ukunnamūn.

16. Mandiñimakoa la kubá—ūssatti ūjahū—nādi, assukussahūssiātti rubu na kubá Jesus Christus īri ullukumūn.

17. Ikka passika nakabbuwa nadiaku, kiahān nabbukūkabute ūssatti maribēnti ūjahū nalluamonnua hidda.

18. Simon addikin manika, Apostelnu assikin nakkabbu nadiahu uduña ūssatti ūjahū assikahūssiakubá gidiamutti umūn, hiddia ré la namūn :

19. Hissikalite dai umūn baddia kia ütattahū, dakkabbu ussikin abbu adiaqu uduña ūssatti ūjahū andinti lihi ādi

ba; üssarén daijaontipa platta abbu hü—la Simon Apostelnu umün.

20. Lumorrúa Petrus aonnabaka ladian: imiritahüssia bia bui, buplattan abbu ba, Wamallitakoanti assikissiaru ütattáhü aijaontahüssiabiâma platta abbu—bân bu-monnu—udufña.

21. Abbâkankurru gidiamuttu Gott umariattu kabbu-künbupa bui, mandinkebé tupa bukunnamün, wakaijattu mullikattu Gott üjalukku bullua udumma.

22. Bussipudâpa kiahâñ wakaijänibu uria Wamallitakoanti ibiti, akujabunnuakebé bupa lumün, lahaikassianika tumaqua bulluamüntu aboâtu luurua bumün bahá.

23. Dannuhu dadittabute hidda, bullua ibén sipétalli abbu, üssarémahü bullukkumünnika kurru—la Petrus Simon umün.

24. Simon aonnabaka ladiân hiddaba, lahakaka: daiju-huñu, akujabunnuahálite Wamallitakoanti umün dai ukunnamün, mandintanibia hañatalli hadiabiru damün ibenna dakunnamün—la namün.

25. Namorrúa (Apostelnu) ahakahakadün beña Wü-üssadakoanti ukunnamüntu adiahü namün, nakujoate Jerusalemmuniru hiddaba, namaijanatâ ka üssattu Evangelium juhurru Samariakundutu ässekuttn Stadtnu ullukkumünti umün.

26. Ikka abba Adaijahü Engel adiaka Philippus umün hiddin: bakünnekoate, bakunte wallebumaria tahawai makunduttukurru waburukku, akuntu Jerusalem waria Gaza muniru, ullukkudi.—la.

27. Kiahanna Philippus akünnekoa hidda, lakunna jumuniru baddia. Hakannabate, abba meikurru üssiquawariätti Wadili, jumünditi ipillibetti adaijahü ireitu—tiri Candaces, kaijumüntinatti üssanti, tumaqua kia ahurru-

dahüssia platta añiku baddia ikittakoanti (Gouverneur diäli) anditikubá akujabuahü ibiti Jerusalem muniru.

28. Lihi akujuabu juwaria lüssiqua muniru hiddaba, lubalta lüwagen ullukku, alésida Prophet Esaia ükärtan ubannamün.

29. Ikka üssatti üjahü adiäka Philippus umün: büssa, bakunte tuhu Wagen ibiti—la.

30. Philippus adallidate tibiti, lakannaba hiddai lülesidin Esaia ükärtan ubannamün, lahakäka kiahann lumün: badittanu bulesidabukurru ukunnamün baddia?—la ahadakuttunni.

31. Meikurru üssiqua wariättikill aonnabaka laidän: hallikakebe dama adittinän, hallikai kurru imissidahüa dalesidissiaru de! büssa, bamudate damün, bubaltate dadennamün—la akujaban Philippus umün.

32. Harawai hiddiamuttu adiahü lülesidabu ikkaké: abba sikapu aonnakahün haikanibian, dia la kubá baddia i; Sikapu üssa ajerititi tubarra amün madian rubutan, Gidia ké la mondakebékubá ba i.

33. Mañswakebé amonaikattunnua lanika luüba ladaijahükoana üwüssia, maijaontinrubu la kaimatti umün; kañ hallikai baha mallikükuma ikissidinnän lükakü oadi? Lükakü annikiddoakuba wunabuwaria hüa! — maru Esaias.

34. Kia uduña ipilti Adaijahü ireitu üssanti adiäka Philippus umün, lukujaban abbu: hallikai ukunnamün gidia la kubá Prophet Esaias? Lui loaja lukunnamonnua, abba ukunnamün küssa baha?—la ahadakuttunni.

35. Philippus atulluda lülléruku hidda, luussa kia abulitahüssiaru uwaria imissidinni, ahakan baddia Jesus ukunnamünni.

36. Gidia na mükille akunnun waburukku ullukkudi, nandabute kirraha amün, ika Meikurru üssiquakundikil

adiāka : haruwai kirraha jahabu hidda, haññahū bahá iki-ahaddūnnikan assukussukuttunnua uria de?—la.

37. Philippus adiāka lumūnniba : kidduaheintu ulluahū abbu bussikahittiparuka Wūüssadakoanti äme, tama ba-ha!—ma Philippus lumūn. Loonnabaka Philippus adiān, lahakāka : Ehé, dassikabute hidda, kidduaheinika damūn Jesus Christus Gott adilti ukunnamūn—la.

38. Likiahadda kiahāñ wagen akunnun uria; nai biāmān attukuda hidda tadiakuwaria wuinimūn, ika Philippus assukussābu hiddai ipilti koning ireitu üssanti.

39. Amudūn nanika wuin irrakuwaria, üssatti üjahū amaraiattoai Philippus assukussutiāli akussi uria, maddi-kinrubula sabbunī, lumorrúa hallikebbehū abbu lakujoa-bute lüssiqua muniru ba. Kianibenna Philippus auttika-hūka Azotus uhurrurumūn, jumūn aijahadda lanika tuma-quadi, lui amaijanattāka semettu Evangelium tumaqua Stadtnu ullukkumūnti umūn, landin Cesaria muniru mān.

CAP. IX.

SAULUS aimaimahakoaré lanika Adaijahū amallikut-tassiannu umūn, luparrahittika baddia je, lan udumma akunna ipilti Priester ibiti,

2. Lukujabaka ikissi diamaru kārta naha Damasconkun-nana ipillibetti amallikuttakoananutti umūn bia—naddit-tikoanawa—luuria, lakunti tabbu jumuniru, awahūd-dūn Jesus kansissiannu ibennatti ibiti—dauttikiparukaje gidiamutti Wadilinu hiarunu mutti, dukürrükittupaje, aijurukun Jerusalem muniru je—la ipilti Priester umūn ba.

3. Waburukku 'lukku lanika Damascon ibiti, abbākarén abba aruleti akūnda kassakkuwaria likiraddi.

4. Littikidūn benna wunabumūn, lui akannaba hiddia-

muttu adiäh übaddia: Saul, Saul! hammahübia kaimahü abbu boahüddün dibiti?—ta.

5. Saul aonnabaka: hallikai baha bui Adaijahü?—la. Adaijahü ahakaka: Jesus kéwai dai, kibititti bui kaimahü abbu awahüddünnibu. Manswakebépa bumün küddun, butattadunnua darabuddikki—la Jesus lumün.

6. Ikka Saulus akurrukussä lukuña, manswattu abukoahü lüja ullukku adiäka hiddaba: Adaijahü, hamahü bansika danini bumün?—la. Adaijahü adiäka lumün: bakünnekoaté, bakunte tuhu Stadt ullukkumün, jumüntupa ahakahün bumün banissiabiapa ukunnamün—la.

7. Saulus umatti Wadlinu akannabün takannakü ballin, namorrua abbä kurru üraija naddikin, nän uduma mallukun ti dia na adinamün jumün.

8. Akünnekunnua manika Saulus wunabuwaria luttuluda lakussiwa ballin, kañ mappa laddikin. Ikka lumatti abukutta lükkabbu, nakunnukutta Damascon muniru i.

9. Ikkaké kabbuin kassakkabbuhü mä maddikinkebé la Saulus, makuttunma i, mattin rubu la ku.

10. Damascon münnikai abba Jesus kansissia — liri Ananias, lihi umün Adaijahü araijattoa, lahakaka lumün: Ananias—la.

11. Ika lui: dailiwai Adaijahü!—mä loonnaban: Adaijahü adiäka lümünniba: bakünnekoate, bakunte kia waburukku, missitu—nassia umün—ullukkudi, jumünni-pa bahadakuttun Juda üssiqua mün Saulus Tarsenkundikil ibiti, buuttikipai akujabua lanika.

12. Araijattoáru üraija lukku lui addikakubai abba Wadli—liri Ananias—akudunnua, assikin lükkabbu ladiaku, laddikinti hiddaba—la Adaijahü Ananias umün.

13. Kañ Ananias aonnabaka ladiän: Adaijahü! lihi Wadli manswakebé aijulattün Jerusalemmünti bansissian-nu ansi.

14. Ipilti Priesternu uria lui kabbukün ütattáhü baddia, lakürrüntije namaqua akujabuati buini umün, kia kamaijana hifia i damün juhulli abbanu ukunnamün—la Ananias.

15. Lumorrúa Adaijahü adiäka lumünniba: akunnunrububali lamün, dáwaja dikissidassia luilikéwai, dai iri ukunnamün ahakatibiapai heidinu umün, Adaijahünnu — Koningnu — umün ku, Israel üssanutti — Judunnu — umünba.

16. Dai dáwaja adukuttun dappai hallikakebénibiapa lujulattün lansiwa dai iri ukunnaria—la Ananias umün.

17. Ikka Ananias aussa hidda jumuniru, akudoa kia bahü ullukkumün, lissika lükkabbu ladiaku, lahakaka lumün: Dahukiti Saul! Lui araijattoakubálibu jahamariattu waburukku 'lukku banikaruka Adaijahü Jesus imékudakubá bibiti de, baddikinnibiaba bu, babbukünti baddia bullu amonnuai üssatti üjahü—la Ananias Saul umün.

18. Ikkaké tillipe ti dia ta attikida takulukkuwaria, nikebé lui addikin üssa rén hiddaba: laktünnekoa, lussukusukuttoabute hidda.

19. Labujunnua adikki, lütattadoakubá lansiwa hidda. Ikka Saulus mattibiattu kassakkabbuhü ukunna majauquarubu la Damasconmünti Jesus kansissiannu amün.

20. Ikka uwaria ré luussa hidda ahakan Judunnu ükerki ullukkumün Christus ukunnamün; kidduaheinikebé Gott aditti luikéwai—la namün.

21. Namorrúa akannabutti ladiän—pahia—ma lukkunnamün, nadiäka baddia: marradühittikai lihi wakill kaimahü abbu Jerusalemmün namaqua akujabuati likidaha (Christus) iri umün, mandinnibu la baha jahamuteru baddia, landikittintije naha diäli akkürrahüa ipilti Priesternu umamüniru? Luilikewai né!

22. Na Saulus amün namünnikoawa. Lumorrúa Saulus

hitté la kubá atattadunnua lukuburúkkua monnua, luma-diándükittaje Damasconkunnana Judunnu, ladittikittin lui Jesus Christus likinikan Wüßsadakoantini ukunnamün abbu je.

23. Juhurru kia adikki, Judunnu ahürrüküdäka nabbu-koawa, nadiäka baddia, hallika nanibia aparrüni Saulus.

24. Kañ Saulus umün kamaijana hiddan gidiamuttu nanihittissia lumün: ikka Judunnu ikittakutta abbanu umün kassakkabbuhü kassakkudahü ku tumaqua waburukku ukunnamän, naparrünti Saulus.

25. Namorrua abbanu Jesus kansissiannu aonnakai Saulus kassakkuda ukkuña, nawarukudukuttai abba tau abbu attimettaru (ipirrutu) habba ullukku bahü issiwaria wunabu müniru, (lattüddünti kaimatti lumün uria Stadt üjabo- amaria.)

26. Saulus andin manika Jerusalemmün, jumünti Jesus kansissiannu amünninti, namorrua namaqua manswa kü na hammarun lubura, Saulus assikäti bu dannuhu—mä- kidduaheinin koa ta namün.

27. Barnabas kihia aonnakai lumamün, lakufukutta abbanu Apostelnu ibitii, limissidabeje, hallika la Saulus waburukku 'lukkudi kubá addikinä Adaijahü, hamahü la (Jesus) adiaha lumün ikka, hallikakebé la (Saulus) baddia mámmarrufihüa ahakäka Jesus ukunnamün Damasconmün—la Barnabas abbanu Apostelnu umün Saulus amün.

28. Ikka Jesus kansissiannu umatti kuba i Saulus kassakkabbuhü umän. Mahabburihüa lui ahakahakadün Adaijahü Jesus iri ukunnamün abbämün;

29. Gidia ré la küddüküßsinin Graecenu Judunnu umün baddia, namorrua nai awahüdda naparrünti i ibiti.

30. Gidia nanibenna akannabün lubukeinutti, nassikaka Cesariamuniru luma, juwaria nifiekuda Tarsenmuniru ba i.

31. Gidia ta Gott ükkürküa kebettirakubá namünne-

koawa, abbanu lukkunnu umünekoawa ku, Judea ukunnamân, Galilea ukunnamân, Samaria ukunnamân ba, kaijuhukebé na kubá, (Gott) Adaijahü umükanna rén aijahadda rubu na, nallua aijakuttunnua üssatti üjahü umün kidduaheintu ahaikadoahü ukuburukku abbu.

32. Petrus aijahaddün manika, addikántije assikahittiti tumaquadimaria, landa assikatikunnu Lyddakunnana ibiti baddia.

33. Jumünniké luuttikai abbalüwai mabbunâti dia mutti—liri Eneas—karritikubá kabbuintiman wijua ukkunnamân püllakoân lüjakkadakoana 'lukku.

34. Lihi umün ladiâka Petrus: Jesus Christus üssadalite bukarrin uria bu: bakünnekoate, bütüssadate bóaja büjakkadakoana—la Petrus.

35. Nikebén lakünnekoabute hidda. Namaqua Lüddakunnana Saronkunnana mutti addikin i Eneas, nassikaka Wamallitakoanti äme baddia.

36. Joppe ullukkumünnika ba abba assikatu hiaru—tiri Tabitha—aboakâ Dorcas—nassia umün, kamaijanakú-muttu juhurrukebé üssattu tanissia, kamonaikatti umün majaunahüa tissikin namühittissia uduña ba.

37. Ikkaké kia aussa karrin, tuhuda baddia: tipîru nanibenna assukussun, nassika Sura ubannan.

38. Jumünti assikâti umün kamaijana manika Petrus jahaddiân Lydda uria, Joppenmün ladumkin uduña; niñekudaje biamannu Wadîlinu libiti, nakujabünti i, landinnibia namün (Lydda muniru) laddikántije ukunnamün.

39. Ikka Petrus akünnekoa, lakunna nama hidda; landinbenna nibiti, namudükitta ahudaru ipîru amün i Sura ubanna: namaqua buttubatti hiarunu akaussâkal Petrus; aijahü ullukku nadukutta baddia i tumaqua äkehü kar-rassoñe ku akkudahüssia aküssahüssia ba Tabitha umün kakükoatanika.

40. Lumorrua Petrus akujukuttunbenna luuria je, lakullussibattoaka lukujabuaka ba, lissipudaka kianibenna kia ahudáru ipíru ibiti, hidiamuttu adián abbu: bakünnekoaté Tabitha!—la Petrus.

41. Ikka tutulluda takussiwa; addikin tanikai Petrus, tubalta. Lumorrua Petrus abukutta tükkabbu, laküñe-kakutta hiddaban; lissimakin beñaje assikátikunnu buttu-batti hiarunu mutti libitiwa, ladinamukittabu nassibumün kakütuwaiba.

42. Gidiamuttu amaijanattoakubá Joppen ukunnamán, kiahanna juhulli mahittika Adaijahü umün nallua ullukkua.

43. Kebennakün majauqua rubu la Petrus Joppenmün likidaha báka ütđa tüssadahü álinkil—Gerberké—liri Simon üssiqua ullukkumün.

CAP. X.

CESARIAMÜNNIKA abba Wadli—liri Cornelius—naha Soldarunu uijuhu—Italica—nassia umün Capitain.

2. Gott áme assikáti, kansitti Wüüssadakoanti umün lüssiquamünti uma rén, assikitti juhulli kamonaikati umün namünhittissia, akujaboakoaremutti Gott umün.

3. Lui addika üssahuabu kassakkabbuhü ukuña, had-dalli allammadatanika, Gott Wadaijahün Engel abba üraija 'lukku akudunnua lüssiquamün ahakáti lumün: Cornelius—la Engel.

4. Cornelius addika manika lukunna labukoa üja, ladia-ka: hammahü bu Adaijahüli?—la. Engel aonnabaka ladián: bukujabuan, buburuwattünhittissia kamonaikati umün addika hidda Wamallitakoanti léaja, kakkuburuk-kuakoan lumün;

5. Kiahanna biñekudaté Wadlinu Joppenmuniru, n-onnakinnibia i Simon, nassákilli Petrus, bumamonnurus.

6. Nauttikipai kassikoatikill bara üllebumün assudahüs-siaru üdda üüssadahü Älin Simon üssiqua ullukkumün ; lui ké ahakäpa baninti ukunnamünnibu—la Engel. Cornelius umün.

7. Lakujunnuabenna Engel Cornelius uria, lissimakaka biamän lüssananutti, abbalüwai lamünniwakoarémutti Soldarunu ibenatti, Gott äme assikätikill namaré libitiwa ;

8. Ladiänibefia namün tumaquakebé ukunnamün, lifiekuda Joppenmüniru hiddaje.

9. Abba kia adikki, lifiekudussiannu waburukku lukku nanika Stadt ibiti, Petrus amuda Sura ubanna akujabuahü ibiti haddalli wamün tanika.

10. Kianibenna hamussia i, ika läkinhittikuma. Üüssadün nanika lukuttunniwa, abuttadoa ti dia la ;

11. Laddika kassakku atulludutu, juwaria baddia ipir-rutu halliräru kimissa diamäru aekehü attükudun, libiti lukullabulukku akkürrahüa tukunnamünnikoawa, attükudahüka wunapud di.

12. Kia ullukkumünnikan tumaqua bibiti kaküttitu wunabu ubannattu ilikin, tawadumuttu, aroadata issehünnu baddia, kuddibijunu kassakku abbumüntu ku.

13. Ika abba kakannakükü muttu adiähü adiäka lumün : bakünnekoaté Petrus, buparranu, bukutta tabbu—ta.

14. Kañ Petrus aonnabaka hiddin : takurru, Adaijahü ! makuttunnimakubä de abbähün hamatalli iribétu—heidinu dissiaru küssa—abbu.

15. Ika tibiamatedunnua turraha adiähü adiäka lumün ba : Gott amaribendahüssiakurru, méribéntinbupa.

16. Kabbuinihürén tanibefia anihün gidin, kia kimissa diamäru annikiddahükan kassakkumüniru hiddaba.

17. Hamähü baha daddikissiäbi, hallikakebé uderfia gidiamuttu araijattoabi damün ?—Petrus tamün lukuburukkuamonnua lanika—hakannabate, ikka rén Cornelius

imekudussiannu ahadákuttun benna Simon üssiqua ukunnamün, bahassubullemünnika hiddaje,

18. Nassimakaka ahadákuttun baddia Simon nassákilli Petrus adumkin tullukkumün ukunnamün.

19. Petrus akuburukkuattoakoalanika laddikissiäbikurru ukunna, araijattuti üjahü adiäka lumün hiddiamañ: baddittoali kabbuin Wadilinu awahüddabu bibiti;

20. Bakünnekoaté kiahañ, buttükudali, bakunte namarén, kidduaheini nadiän kurru bahá—mán buppa, dai dáwaja imekudakuba bibiti—la üjahü.

21. Ika Petrus attükuda, lakufia Cornelius imekudussiannu libiti amün, hiddia la namün: huballitábukill dailiwai, hañahü udumma handa jahamuteru?—la namün.

22. Naonnabaka ladiän: likidaha Soldarunu Adainassia, Capitain ké—liri Cornelius—assikáti wabu, kansitti i Wüßsadakoanti ba, namaqua Judufu umün kamaijanatti tudufia baddia, lui umün ahakahükan araijattuti Engel abbu, loonnakittinnibia lüssiquamuniru bu, lakannabünti buuria üssattu adiähü ukunnamün—Na.

23. Lakudukuttunbenna je, ladumkitta baddia kia üssiquamünnibaje. Mauttia Petrus aussa hidda nama, gidia na abbanu Joppenkunnana assikáti baddia luma rén.

24. Abba kiänibenna nandabuti Cesariamuniru hidda. Cornelius awábadda nabbura hidda, lahürkedäka baddia je lahánu, lujuhunnu muttu libitiwa.

25. Petrus akudunnua manika lüssiquamün, Cornelius akunpa Petrus erabuddikki, lutturruda lukutti umün akujabuan abbu.

26. Lumorrua Petrus aküñekukuttai hiddia lan abbu: bakünnekoali, lukku dai baddia rubuün—la.

27. Gidia lumükille adiän lakudoa, luuttika ahürrküdati uijuhu Cornelius üssiquamün.

28. Ikka ladiäka namün: hui humaquá aditta ballin,

Judunnu dissian ullukkudi maffallikebéje akunnun Gallettiju (Judunū maijūhumāssiañu) üssiquamün, kebettiran diarru namünnikoawa; kañ Wamallitakoanti löaja aditikittakubáde, hallikai kurru lukkuhu damuttáma—Wébenti kurru lihi, iribé ti dia mutti lui né—mán dáma abbánu.

29. Huballitānibenna de, hamahü kurru mallikuka ikiahaddunbua dandin hibiti uria de. Kiahanna hahakalite, hammahübia hoonnakitta hibiti de?—la Petrus.

30. Cornelius aonnabaka ladiān: bibiti kassakkabbuhü uwaria makuttunma hūa danika wakkarruhu diarru, ikkatukuba dakujabuan dassiquamün haddalli allammada manika. Bakannaba! abbakarén abba Wadli üssattu kallimettu ákehü lukuña adinama dassibumün, hiddia la damün:

31. Cornelius, bukujabuan lakannaba Gott, üssattu kamonaikati umün banissiaru kakkuburukkuakoa i Gott ba;

32. Bimēkudalite Joppenmüniru, aonnakittin juwaria i Simon, nassákilli Petrus, adumkiti assudahüssia üdda üüssadáhü álin—liri Simon—bara üllebumuntu üssiquamün, lihi andinbenna bamün ahakapa bu—la damün.

33. Kia adikki difmekuda bibiti, üssanüwai bandinnibu damün (ukunnamün.) Gott umükanna ahürrküdati wabukoawa hiddau wai wamaqua, wakannabünti tumaqua Gott ahakakuttassiaru bumünniu ukunnamün—la Cornelius.

34. Petrus atulluda lüllérukku, ladiāka hiddin: wakkarruhu dadittabute, kidduaheinikebé Gott akussi umükanna namaqua lukkuhu hürrüküré kaijaunān,

35. Namaqua ükkürküahünnu ibennatti kansihittiti i Wamallitakoanti, läme assikahürubumutti kansikittunnua hiñapa Gott umün.

36. Tuk kudaha Wamallitakoanti wakilli Israelinu umün assikissia üssattu adiahü, aijumudäti tabbu kia andittiparu kebettirakoana Jesus Christus abbu hadittissia. Lihikéwai (Jesus Christus) namaquakebé Adaijahün.

37. Hadittissia ba tumaqua anihüssia Judea uhurruru ukunnamän—tuussaru Galileamün, Johannes aijumudasia kubaru assukussähü adikki:

38. Hallika la Gott üssadakubá i Jesus, Nazarethkündikill, üssatti üjahü abbu, manswattu lütatta ukunna abbu ba; lui kéwai aijahaddakubá jahamaria tahamaria, üssattu kebé la kuba anin, üssadün baddia je namaqua jawahü umün aijulattahüssiannu tuuria, Wamallitakoanti lumatti kubá udumma—maru adiahü lukunnamün.

39. Kia tumaqua lanissia Judea uhurruru ukunnamän, Jerusalemmün ku, kidduaheinti ahakäti wai. Lihi (Jesus) naparrakubá, najihudukutta adda ukufa ba i.

40. Lumorrua Gott assimakakubá tekabbuinte ukunna ahudahü ullukkuwaria hiddaba i, lüraiattikitta namaquakebé lukkuu umün kurru ballini.

41. Kañ wai likissidassiannu ahakati bia lukunnamün umün rubuün, wai—lakünnekunnuabenna ahudahü ullukkuwaria—akuttutikubánu, wattitikubánu luma re umün Gott araijattikittai Jesus.

42. Tatatu adiahü lissikissia wamün ba, wahakahakadün nibiaje namaquakebé umün lukunnamün, kidduaheinihü ullukkudi mammarrunnihiä wanibia adian, hallika la Gott assikakubái Jesus umün ütattähü, lüjaontinnibiapaje namaquakebé kakukoamutti, ahuduttikubanu ba umün nanissiakubá ullukkudi (najauna)—la wamün.

43. Lui ukunnamün baddia namaqua Prophetenu aijumumudäka adian hiddin: mahittiti lumün nallua ullukkuwa umän autikin nappa ahaikassiakoanawa tumaqua

namassikân uria liri äme nassikân uduſſa—maru Prophetenu Jesus ukunnamün; La Petrus namün.

44. Gidia koa lanika adiaſſa, üſſatti üjahü andabu hidda namaqua akannabuttin ladian Adi.

45. Petrus uma andanu assikati Judunnu pahia—ma, üſſatti üjahü uſſiku assonnuſſahünbu baddia heidinu Adi udumma.

46. Nakannaba hinna Cesariakunnana abbâ—palettiju—adiaſſa ullukku ahakân namünnikoawa, üſſanüwai man Namallitakoanti umün baddia.

47. Ika Petrus aonnabaka: hallikai baha ikiahaddama wai diamutti kabbukün üſſatti üjahü namonnua, assukusſähü uria je?—la.

48. Kiahanna lahakäka namün, assukusſahünnibiaje narraha Adaijahü liri ullukkumün. Assukusſaliaſſu akujaba hiſſai namünnikoalanti abbanu kassakkabbuhü ukunnamün—na lumün.

CAP. XI.

JUDEAMÜNTI Apostelnu umün nabukeinutti umün ba kamaijana hiddan: heidinu annikinbenna Gott adiaſſa namonnua baddia.

2. Petrus andin manika Jerusalemmüniru, allükaſſiſſiaſſu iſſin üdda ibenna na uria—Judunnu keiſe—aimaimadai, hiddia na lumün:

3. Bui akudunnuakubä hiſſa heidinu üſſiquamün, mallükünmaſſiannu—iſſin üdda na uria—abbu bukutta ba—na.

4. Kaſſi Petrus aussa kainabân ahakân namün hiddin:

5. Joppenmün akujaboadanika, abuttadoati dia da kubä, ikka abba üraiſſa araijattoa damün, ipirrutu halliraru kimissa diamaru äke, bibiti tukulubulukku akkürrahüa tukunnamünnikoawa attükudahün kassakkuwaria dibitimuniru.

6. Addikin danika tukunna, karaija hidda damünnin tumaqua bibiti kakuttitu wunabu ubannattu illikin, tawadumuttu, aolikiddáru issehünnü baddia, kassakku abbumüntu kuddibijunu ku.

7. Ikka abba adiähü dai akannaba baddia, ahakán damün: Petrus baküñekoaté, buparrá, bukuttaté tabbu baddia—ta damün.

8. Damorrúa aonnaban rubu da: takurru, Adaijahü, abbákurru heidinu dissjattu—iribé diamaru—akuttahü akudoa dallérukkumün—da.

9. Tumorrúa kia adiähü aonnabaka dadián tibiamattedunnua kassakkuwaria hiddin: Gott amaribendahüssiáru, méribentinbuppa—ma.

10. Gidia ta anihün kabbuinihürén, kiänibenna tumaqua annikiddahüka kassakkumuniru hiddaba.

11. Ikka rén adinama hinna kabbuin Wadilinu dassiqua issíbumün, imëkudahüssiakubann Cesariawaria dibitiwa.

12. Üssatti üjahü adiäka damün, dakunnunnibia nama ré—üssama kurru bahá!—mán dama. Narraha abbati-mañ wahukiutti akuña dama baddia, waiké akudoa kiani-benna likida Wadili üssiqua 'lukku.

13. Lui adiäka wamün ba: abba Engel araijattoa damün, adinamutti dassiquamün, ahakáti damün hiddin: biñekudaje Wadilinu Joppenmuniru, naonnakinti i Simon, nassákilli Petrus—bibitiwa.

14. Lihí ahakápa üssattu adiähü bumün, kadumattupabu üüssadükittunnua bussiqua ullukkumünti uma ré—ma Engel damün—la wamün.

15. Aussündanika adián namün: Üssatti Üjahü andabute nai ádi, wakill attenennuwaría wádi landin dín.

16. Nikeben dakuburukkuattoaka hiddiamuttu Adaijahü adiassiakubaru adiähü wamün ukunnamün: Johannes

assukussakubá wuniabu abbu, humorrúa hui assukussa-
hüpa üssatti üjahü abbu— maru Jesus adianiwa.

17. Gott assikinbenna nai umün manswattu ulniku,
wai assikatikubanu Adaijahu Jesus Christus äme umün
lissikissiakubá dñ, hallikakebé mallikkukúmade dai ikia-
haddunnua Gott uria je?—la Petrus.

18. Gidia namükile akannabün, haika hidda nakuburuk-
ku, üssanaüwai na Gott umün baddia, nahakaka ba: Gidia
la Wamalli takoanti kanseboakubá je heidinu ku, naku-
kittanibia üssattu kakühü ibiti baddia—Na namünnikoawa.

19. Tukkudaha Stephanus amün andáru aijulattahü an-
si ukunnaria añebettutikubanunaurikoawa, akunnakunnada
tuhu hurruru ubandi Phoeniciamuniru. Cýprus mutti,
Antiochia ibiti ku, ahakáka Judunnu umün rubuün üssat-
tu Evangelium.

20. Abbanu nebenti Wadilinu Cýprus kunnana, Cýre-
nakunnana mutti anda Antiochiamuniru, nadiáka Graecenu
umün baddia kia semettu Evangelium Adaijahü Jesus
Christus ukunnamün.

21. Adaijahü ütattahü namamünnika, ika ipírrutu uijuhu
assikáka, nassipudáka aboattu uria, Wamallitakoanti ibiti.

22. Jerusalemmuntu Gott ükkürküa umün kamaijanani-
benna kia tumaqua, niñekudaí Barnabas juwaria, akun-
nun lanibia tuhu hurruru ubandi Antiochia ibiti, laddi-
kántije.

23. Barnabas andin manika jumuniru, laddikin beña
Gott assikissiaru üsseikahü namün baddia, habbuhürikaí,
lukujabakaje namaquakebé: tattaré assikákoananibia
Adaijahü äme nallua ullukkua.

24. Lihi (Barnabas) assikati wábukubá, lullua baddia
ibé üssatti üjahü abbu, mahittikumahü abbu ba. Ikka
manswattu uijuhu ajuwedoa Adaijahü umün.

25. Barnabas akujoa kiänibeña Tarsenmuniru, luwahüd-

dünti Saulus ibiti ba : luuttikinbennai lakunnukutta Antiochiamuniru i.

26 Jumüntu Gott ükkürküa amünniwakoanakubá abba akoadaru Wijua, namallikuttá Wüüssadakoanti ukunnaje ipirrutu uijuhu, kiahanna namallikuttassiannu Antiochiamün assákuttoakubá Christiani atteñenuwaria namaqua uburadi.

27. Ikkarén Prophetenu anda Jerusalemwaria Antiochiamuniru.

28. Abbalüwai nebenna, liri Agabus, aküñekoa, adittikitta üjahü abbuje, aijumudân hiddin : abba manswattu hañussiahü andin hinnapa namaqua wunabu ubannamamutti amün—la wakill tuburamün. Kia kéwai anda baddia Claudius Kaiser manika nakunnamün.

29. Kiahanna Jesus kansissiannu—wamünin ullukkudipa wassikassikadün wamaqua umân, waburuwattüntije wabukeinutti Judeakunnana umün—na namünnikoawa. Gidia ré nanissiakubá baddia, nimekudukutta kianibenna nassikassikadáru Barnabas Saulus mutti umün jumünti tujukúti ibiti.

CAP. XII.

IKKAKE Koning Herodes abukuttaje abbanu assikáti ukuburukkuwaria, luijulaijulattünti nansi.

2. Luparra baddia kassiparra abbu i Jacobus Johannes uhukiti.

3. Addikin lanika Judunnu habbuhiritalisi haikanije ukunnamün, hitté rubu la kaiman, lubukutta baddia i Petrus. Ikka dissianikubáje Judunnu akuttun maburahadikittu mehli abbu.

4. Lubukuttunibenna i Petrus, lissika Siba ullukkumüni, likittákutta bibitinu hürrükan uijuhu Soldarunu umün baddia i, luputtikittahittika Ostern addikki Judunnu issibumünni.

5. Petrus ikittákuttahúka Siba ullukkumün ballín, kañ Jesus kansissiannu akujabarakoaré na Gott umün lukunnamün.

6. Kia kassákkuda ukunna, kadikkitu Herodes adinamukittahittika Judunnu umüni, Petrus adumka biamá Soldarunu annakannirukkudi, lükkabbu akkurrahüa biama kallena abbu, abbanu ikittáti ikittáka kia bahü issi-bumün ba.

7. Hakannabaté, abba Adaijahü Engel araijattoabuté tuhu bahü üttakarra ullukku, abba aruleti akünda tullukkumün ba; lihi Engel aburúka Petrus aruma ukunna, lahannubukittai, ladiaka lumün: bakünnekoate mehérahuábu. Nikebén lükallena attikida lükkabbu ukunnaria hidda.

8. Adaijahü Engel ahakaka lumün ba: badepussudoalité, bussappatu bussika bukunawa—la. Ikka Petrus anika hidda ladián ullukkudi. Kiahanna lui Engel adiáka ba: bultada wadikebémuttu bukapúti bukunna bakunte dainabu—la.

9. Apüttikidin lanika, Petrus akkodáka lukunna, mákidduaheiníkoa lumün gidiamuttu Engelnu abbu anihüssiai ukunnamün, kañ abba araijattoaru issibu üräija ti dia ta kubá lukuburukkuamonnu.

10. Gidia nanibenna akunnun attenennuattu ikittákoanannutti Soldarunu uijuhu ukuburukkudi, tibiamattetu diamaru tumoñuatu üijuhu añakannirukkudi ba, nanda kia siparallitu bahüssibu, Stadt ullukkumuniru nakudoakoa-nawa, ibiti hidda; turraha atulludoabu toaja naburahü. Apüttikidin nanika, nakunna abba Waburukku üssiqua arilukkutu ullukkudi, ika nikebén Engel amaraijattoaluuria.

11. Petrus addikoa lanika lumoñua, ladiáka: wakarruhu dadittabute, kidduaheinikebé Adaijahü imekudakubá lui

- Engel dibiti, lui ké apussida Herodes ükkabburukkuwaria de, Jadunnu kaimahü abbu awahüddün dibiti uria ba—la.

12. Gidia lumüküllé akkuburukkuattoan, lakuña hidda Maria—Johannes nassákilli Marcus uju—üssiquamuniru, jumuntu juhulli ahürkedáka akujaban baddia.

13. Petrus akulattün manika bahüssibu ukunna, abba ikittakoantu—tiri Rode—anda tamün tadiñtinnibian.

14. Takannabün benna Petrus adianiwa, hallikebbehü uduña mátulludun rubu ta bahüssibu, tädallida nibiti tadiáka namün : bahüssubullemünnikai Petrus—ta.

15. Namorrua aónnaban tadiän : Aijauditu á bui baha ! —na. Tahamuté rubu tadiän—kidduaheinikebé luilikewai—ta. Kiahaña na hiddaba : Petrus Engel baha lihi né—na.

16. Kañ Petrus hitté rubu la akulattün. Atulludun nanika lubura, naddika hiddai—pahia—na abukoahü üja abbu lamün.

17. Kañ Petrus lükkabbu abbu lanibenna awadün, majauqua nanti, ladiáka namun, hallikakebé la akunnukuttunua katattadükoanattu bahü ullukkuwaria Adaijahü umün, ika lahakáka namün ba : kia tumaqua amaijanattoanhali Jacobus umün, wahukiutti umün baddia.

18. Luputtikidin benna nassiqua ullukkuwaria, lakuña abbamuniru. Harrunnaha manika, ni rubu kurru nabukoa üja Soldarunu, hallikaké anihünbennai Petrus ukunnaria.

19. Herodes mauttikin lanikai Petrus lowahüddünnibenna libitiwa, lahadakuttun baddia je Soldarunu ihittaran ukunnariattu adiákoana bahü ullukku abbanu umükanna, lujurukutta abbámüniru je, nabbükünti naijauna. Lui allumussoabu baddia Judeawaria Cesariamuniru, jumünniké lüssikoattoa hidda.

20. Ikka Herodes ahodoahittika Týruskunnana Sidon-kunnana mutti ibiti, namorrua hürrküre na anda lamün, nattikidänibennai Koning ipilti üssanti—liri Blastum — üwüsseikadahitti na luma: nahurrurukunnana abujakubá hiña Koning uhurruruwaria ukunnaria.

21. Ikka abba ikissidahittu kassakkabbuhü ukufia, Herodes assika üssattu Koning dissiaru äke lukunna, lubalta adaijahü abaltikoana adiäku, lahakaka abba wadi-kebémuttu adiähü namün.

22. Kiahanna lukkunnu assimakaka hiddin: lukkuhu adian kurra turraha, Gott adianwabu tuhu né!—na lamün.

23. Ikka uwaria rén abba Adaijahü Engel aburükaka i, ladaijahükittunnua hittin kurru i Gott uduña; lipiru äkehükan issehünnu umün, luüboa ahákubün tukunnaria baddia.

24. Tumorrua Gott ukunnamüntu adiahü attabäka tumaquadi, hitté rubu ta kauahünnän.

25. Barnabas Saulus mutti aninbenna kia naijuhunnu adiassia namün ullukkudi, nakujoabute Jerusalemwaria hiddaba, naonnaka Johannes, nassäkilli Marcus namawa Antiochiamuniru i.

CAP. XIII.

GOTT ükkürküa Antiochia amünnikubá baddia hiddia mutti Prophetenu amallikutta koananutti ba: Barnabas Simon mutti—nassäkill Niger—Lucius Cyrenekundi baddia, Manahen ibikiddoati ipilti Adaijahü Herodes uma ba, Saulus ku.

2. Gidia nanika ikittan Gott umün nakujabuan abbu, makuttunniman abbu ba, üssatti üjahü adiäka: hanuwate Barnabas Saulus mutti hañakannirukkuaria, (humon-

nuawa,) naninibia tukkuda, kibitittukubá de dawaja assi-makanije—la namün.

3. Kiahanna makuttun ma húa nakujabuaka, nassika nakkabbu nassi adiaku, nakuñukutta na uriaje.

4. Nai üssatti üjahü ifiekudahüssiannu anda hidda Seluciamün, juwaria naussa barádi meju ullukku Cýprus uhurrurumuniru.

5. Andin nanika jumünditu Stadt—tiri Salamis ullukku-mün, namaianattoáka Gott ukunnamuntu adiáhü Judun-nu umün nahürküdakoana ullukku; namakuba baddia i Johannes, likittantije.

6. Naija haija haddün benna kia kañri ubandi Paphos muniru, na—uttikai abba semetti, mullikatikill prophet, Judu ké—liri Bar Jesus—

7. Lui adumka Gouverneur Sergius Paulus—kaku-burukkuatti Wadli—üssiquamün. Lihi Adaijahü assi-makinbenna libitije Barnabas Saulus mutti lakannabahit-tika Gott adiáhü ukunnamün.

8. Kañ semettikill, assákuttuti Elýmas ku, ikiahaddoa nauruai, jura lansi baddia aübukuttuni lihi Adaijahü Gott áme assikan uria.

9. Saulus—nassákilli Paulus—ullua ibé ussatti üjahü abbu, laddika lukunna, ladiáka lumün :

10. Jawahü aditti ké bui, bullua ibé tumaqua mullika-hü abbu, simikahü abbu ba, tumaqua üssarémahü umün kaimatti wábu bui, maübunnuarubuhittikabü amullikat-toanije, aboahüddün tabbun Gott ibitittu waburukku ba uria.

11. Badittoali kiahañ! Adaijahü ükkabbu burabuddik-kibute; makussittipabu, kebennapa bui maddikinnín had-dalli ükallimé — la Paulus lumün. Nikebén lakussiwa awulirukkuddoa, mappa laddikin hidda : aijahaddün lanika lowahüdda abukuttuti biai, akunnukuttanti baddia i ibiti.

12. Gouverneur addikin manika gidiamuttu anihüssia, lahittika Wamallitakoanti umün lullua ullukkua, pahia—la Adaijahü ukunnamuntu adiähü amün baddia.

13. Paulus lumatti mutti aussün benna meju ullukku Paphos uria, nandabute hidda Pamphilia kunduttu Stadt—tiri Pergenmün. Lumorrua Johannes akunna nauria, lakuoja Jerusalem muniru, loaža likissitu, hiddaba.

14. Aijahaddün nanika Pergen uria tubu hurruru ubandi, nanda Pisidia kundu Stadt Antiochia ullukkumün, jumün nakudoa Saterdaka ukunna kerki ullukku, nabat-tabu ba.

15. Statuta diamaru adiähü nanibenna alesedün, Prophetenu anihüssia baddia, kerki ikittakoanti assikitta hid-diamuttu adiähü namün: Wadilinu, Wahukiutti, abba üssattu adiähü hadiänika, kabbuttukubama hahakadün abaltiti ukuburukku, hahakäpa kiahah—la.

16. Ikka Paulus akünnekoa, lowada lükkabbu abbu je, lahakäka hiddin: Israelinu Wadilinu, assikahittiti Gott äme, hakannabate:

17. Tuhu Israelinu ükkürkua umallitakoanti ikissidäkaje Waburatti, lipirruttoan kia ükkürkua, Egýptenmün ab-bawariätti dia nanika: manswattu lütattahü (lükkabbu,) abbu lakunnukutta kia uhurruruwariaje.

18. Biama lukkuwijua ukunnamân üsseikarubulakubä namün jakketa mälukkunniaukillimün, ballika namassi-kandunnua aboakä läme.

19. Chanaan ukkuburukkuwaria biamattiman ükkürkua—hünnu lanibeña arradün, lui allukkudäka tuhu hurruru nawân, nawaja nân bian.

20. Kia addikki lissika namün (Richternu) Nadaijanas-siannu bia, bibiti hundert funfzig wijua ukunnamân Prophet Samuel muniru rén.

21. Ikka uwaria nakujabaka Wamallitakoanti uria, lissi-

kintije abba Koning (ipillibésäbuti Adaijahü) nâdiwa: kia ullukkudi Gott assikissia namün i Saul, Kis aditti, Benjamin ükkürküa ibennatikill, biama lukku Wijua ukunnaman ba.

22. Luübukuttun benna i Saul Adaijahüni uria, landikittai David, Koning biai nâdi, kakunnamünküll lui lóaja hiddiakubá adian: dauttika! üssatti Wadili David, Jesse aditti, dansika daddikissiwai, lui ké anípa tumaqua dansissia ullukkudittu baddia—la Gott David ukunnamün.

23. Lihi (David) adikkiti uria, Gott aputtikidakubai Jesus, Israelinu Üüssadakoanti bia i, lóaja wakill lisikissia adiahü ullukkudi.

24. Johannes aussün manika ahákahákadün Israelinu umün bânja, Jesus uburadi, kia assukussáhü, nakuikitanti Namallitakoanti ibiti ba ukunnamün.

25. Lumorrua Johannes ahákahákadünbenna Jesus ukunnamün, ladiáka: hallika ha baha damün?—ma. Christus kurru dai! kañ haddittoali, andittipali dainabbu umün maijaunattide dapuldin lüssappattun lukutti uria—la Johannes—ma Paulus namün.

26. Ikka aussün ba la: Wadilinu Dabukeinutti, Abraham adikkiti, humaqua assikahittiti Gott äme mutti, hadittoali ba, hui kebé ibiti tuhu üüssadakoanattu adiahü imëkudahüssia hinna.

27. Jerusalemmün kassikoati, nadaijanassiannu mutti madittinmani balliti nalesidün tumaqua Saterdaka umá tukkuda Prophetenu, lukunnamün aijumudassia adiahü nakártan ubannamün, kihia waparrüpai—nân uduña anissia hidda Prophetenu abullitin ullukkudi harran.

28. Máuttikin nanika hammatalli, kakunnariattuma haikani, kihia nakujabaka Pilatus uria luparrükittunnua ukunnamün.

29. Tumaqua wakill abulitahüssia lukunnamün ullukkudi

nanibenna aübunnua adikki, nannikan lipîru kreus ukunnaria, nassika hitti ullukkumün hiddan.

30. Lumorrua Gott assimakakubá ahudahü ullukkuwaria ba i.

31. Juhurru kassakkabbuhü naddika baddia i lumaré andanu Gallileawaria Jerusalemmuniru, nai ké ahakáka naddikin ullukkudi lukkunnu umün lukunnamün.

32. Waikiahân amaijanattoabuté hü tukkuda Gott waburati umün lóaja assikakubáru aijumudân adiahü ullukkudi; lanissia hidda wamün—nassanutti—harran, lissimakin ahudahü ullukkuwaria ba i Jesus, ábbu.

33. Kiaké udumá Gott abulitikitta Prophet David umün: bui ké daditti wábu, dannuhu dai kassá bu—la kubá Jesus ukunnamün.

34. Gidia la hiddaba lissimakini ahudahü ullukkuwaria, lipîru máturenmáanti ukunnamün ba: tumaqua dagnaden dassikissiabiapa humün ukunnamün kubaru dadiân David imün, danpa kidduaheinikebé hü—la Gott.

35. Kiahân David abbámün hiddaba: bui (Dadaijahün) mansipa, üssattiwábukill ipîru turunnibia wunabu ukkurukkumün—la Jesus ukunnamün.

36. David aninbenna lukakümân Gott kansissia ullukkudi, luüboa ahákubün, kiänibeña lipîru assikahüssia littinatti ipîru amün, turunnikubá bân.

37. Lumorrua Gott assimakakubali ahudahü ullukkuwaria ipîru máturenimakuban.

38. Lihi kéwai umün adittikittahükabute wakkarruhua kia ahaikassiakoanawa tumaqua humassikan uria ukunnamünhü.

39. Hadittoali! Wadîlinu, dabukeinutti! lui áme assikati üüssadükittupa baddia, tukkuda Moses assikissiakubáru Statuta maffallimassia apussidinnije uria kébé lumün.

40. Adittunnuakebé hali humonnua, mandinmanibia hiddiamuttu Wamallitakoanti Prophetenu umün ahakakuttussia, hukunnamün:

41. Haddikate amuttarubumuttide, pahia—hâli, aboa-hüddunnuarubu huppa, hūkassakkabbun ukunna danibute hammatalli ipirrutu, kakunnamün ahakahüparukahü, hui mammallikebépa mahittiñin hullua ullukkua—maru kubá Gott Prophetenu abbu—la Paulus:

42. Juduñu aputtikidin nanika kerki ullukkuwaria, heidinu akujabakaje Paulus Barnabas mutti, Sondaka arilukku nahakanti gidiamuttu adiahü namünniba ukunnamün.

43. Ahürküdäti aputtikidinbeña harran kerki ullukkuwaria, juhullí Judunnu, assikati Judunnu biähittiti mutti akkodäka Paulus Barnabas ku ukunna, üssaremutti adian namün, aijumudanije, Gott ügnaden amünniwakoarenama.

44. Abba Saterdaka kia adikki, juhullikebé Stadt ulluk-kumünti ahürrüküdaka nabbukoawa, nakannabünti Gott adiahü.

45. Juduñu addikin nanika manswattu naijuhu, simikarubuna, naussa kiahāñ adiadiadün Paulus ahakassiäbikurru üjalukku, imitamitadün badiān.

46. Namorrua Paulus Barnabas mutti maffiarunnihiä adiaäka namaqua umükaña hiddin: üssakubá ballin, wahakanibia Gott ukunnamüntu adiahü humün bānja, humorrua hóaja hubulledünbenna kuuruan, majauna ti dai ha mannikinhattin kia imehuabuttu kakühü humonnua, wān udumma wakunnupa tabbu huuria heidinu ibiti.

47. Hadittoali kiahāñ! Gidia la kubá Adaijahü wamün: Dai assikakuba hü, aruleti diahanibia akündün heidinu umün, nüwüssawa nauttikinti namaqua wunabu ubannatti damün habbu—la Gott wamün—morubu na Paulus Barnabas mutti.

48. Heidinu akannaba nanika gidiamuttu, hallikebbé ku na namonnua, üssanüwai na baddia Namallitakoanti ukunnamüntu adiähü uduña: Gott äme assikâka ba nai likissidahüssiannü imehuabuttu kakühü ibiti harran.

49. Ikka Gott adiähü attabâka tuhu hurruru ukunnamân.

50. Kañ Judunnu attikidâkaje assikahittiti, üssatti hiarunu ba, abbanu jumünti Adainassiannu mutti Apostelnu üjalukku, najulattüküttantije Barnabas Paulus mutti ansi, nabulleda nakkabbura uria baddia je.

51. Namorrua Apostelnu apaddukuda kattullehü nasappattun ukunnaria nâdi; kianibenna nanda Iconiamün hidda.

52. Ikka namallikuttassiannu ullua ebekittahüka üssatti üjahü abbu, hallikebbéhü abbu ba.

CAP. XIV.

ICONIAMÜN Apostelnu ahürrüküda nanika Judunnu ükerki 'lukku nama ré, nahakahakadün baddia Wamallitakoanti ukunnamünnije, kiahanna juhulli Judunnu Gräecenu mutti assikâka hidda.

2. Namorrua mássikanikoamutti Judunnu attikidâka aimahâkuttabáddiaje heidinu, Jesus kansissiannu üjalukku.

3. Jumünnikakoan Apostelnu kebennakün, mammarrunihüa nahâkâka namallikuttan Wamallitakoanti ukunnaje, Adaijahü ikidduaheinta baddia lügnaden ukunnamüntu nadian manswattu Apostelnu ükkabbu umün anihüssia abbu nadittikoanawa.

4. Kiahaña naha Stadtkunnana uijuhu aŋebettoakubá naurikoawa; abbanu Judunnu umattikuba, abbanu kebetiraka Apostelnu uma ba.

5. Heidinu Judunnu mutti nadaijanassiannu uma alamu-

lukku da nanika, naijulattüntije Apostelnu ansi, aijakun Siba abbu baddiaje.

6. Gidiamuttu tanibea kamaijanan namün, nattudda juwaria, Lycaonia uhurrurumuntu Stadt, tiri Lystren Derben ku munru, tikiraddi maria ba.

7. Jumünniké namaijanattoa semettu Evangelium namün.

8. Lystramünnikai abbalüwai beléti, lui Wadili lujukaddibeju lukkuwaria aputtikidittikubá beléhüa, maijahaddünkoamassia i, ballákoa rubu la.

9. Lihi akannaba Paulus adián; Paulus addikin manika lukunna, laditta hidda lulluamonnua, karitiki umün kidduaheinin hinna Wamallitakoanti mallikükuma üüssadüni lukarrin uria;

10. Lan uduña Paulus kakannakuku adián lumün: missirébupa adinamün bukutti abbu—la. Nikebé beléti kill addehüdda, lujahadda baddia.

11. Addikitti uijuhu Paulus anissiäbiru, kakannakuku na assimakaka hürküren Lycaonia adián ullukku hiddin: Umallitakoananutti lukkunnu dia na buté wakkarruhu, nattukuda aijumüneria wibiti hiña.

12. Nassaka kiahanna i Barnabas Jupiter, Paulus naritai Mercurius, kainikutti ladián namün uduña.

13. Kia Stadt issibumüti Jupiter üpriersternu anda baka abbu, kanetta abbu ba Apostelnu üssiqua issibumün, Osser hittiti ahurruduttu lukkunnu uijuhu umaré namün—nüwüsseikadükoanawa—

14. Gidia na mükille akannabün Paulus Barnabas mutti, nattükeda nawaja nakunnattu ukapputin, nadallida bahasubulemüti uijuhu ukkuburukkumün, nassimakaka, nadiaka namün:

15. Wadilinu, haña bia gidiamuttu hanin? Lukkuhu wai hüa, ahudutti bia baddia u hui din, wamaijanattoarubu

hü hüssipüddünnibia gidiamuttu makuahüttu aboattu uria kaküttiwäbu Wamallitakoanti ibiti, amallititi kassaku, wunabu baddia, bára, tumaqua tirrakumüntu ku.

16. Usseikahü abbu lihi addikakuba wakill heidinu aijahaddün nikissitu waburukku ullukkudi.

17. Kihia maübunnua rubu la na uria, juhurru üssattu lissikinniu kassakuwaria, likikittau Wuin wuraru ukkuburukkuwaria, wabunnahüssia assammukudoa tuduñña ba, gidia la kubá baddia ebekittinniu Wallua abujoahü abbu, hallikebbéhü abbu ba—Na Apostelnu namün.

18. Gidia nanika adián jurahü 'lukku ansi naübukutta hidda naosser uria je.

19. Ikka Antiochiawaria Iconiawaria baddia anda Jundunnu jumuniru, atikidákaje ahurrudutti lukkuhu Apostelnu üjalukku, najuka! Paulus Siba abbu, najjuruka Stadt ullukkuwaria baddia i, nikissida haika hiñai Paulus.

20. Lumallikuttassiannu nanibeña akaussäni Paulus, lakünnekoa hidda, lakunna Stadt ullukkumünniba. Abba kianibenna lui aputtikida juwaria Barnabas uma, Derben muniru ;

21. Namaijanattoanibennan üssattu Evangelium jumünditi umün, namallikuttan tukuña baddiaje, nakujos tullukkuwaria Lýstra, Iconia, Antiochia muttu muniruba.

22. Jumünnike natattadoa namallikuttassiannu ukkuburukkuwa ; najjumudáku baddia je mahittinkoarenanibia Ntüssadakoanti umün nallua ullukkua ; juhurru kamonaiakahü ullukkudi wai wamaqua akudunnuamappa Gott adaijahükoana ullukkumuniru uduña.

23. Gott ukkürküa umän ukuburukkuwaria nikissidani bennaje abbanu, tujuküti bia, nakujabuan amün, nassikin nakkabbu nassi adiáku abbu, mákuttun rubu na hüa akujabuaka Namallitakoanti umün, lirekedintije mahittitikkunnu lumün lumonnua ukunnamün.

24. Gidiananibenna akujunnua juwaria, akuñakunnadin Pisidia ubandi adikki, nanda Pamphylia mün hidda.

25. Pergenmün nadiānibenna Wamallitakoanti ukunnamuntu adiāhū namūn, nanda Attaliamün hidda.

26. Juwaria naussa bāradi meju ullukku Antiochiamuniru, juwaria niñekudahüssiakuba Gott üsseikahū abbu naninti tukkudaha dannuhu naübussiaru ibiti.

27. Andin nanika Antiochiamün, nahürrüküdakuttaje Jesus kansissiannu nabbukoawa, nadiāka namūn tumaqua Wamallitakoanti ipirrutu anissia nabbu ukunnamün, hallika la baddia lóaja atulludun Heidinu ullua, nassikānti läme—Na namūn.

28. Ni rubu kurru Apostelnu jumūnti namallikuttassiannu amünnikoakuban.

CAP. XV.

ABBANU anditi Judeawaria, amallikuttāka hidiamuttu ukunnaje Jesus kansissiannu: mällükittunnua hū paruka hissīn üdda ibenna huuria, Gott assikissiāru Statuta Moses abbu ullukkudi (Judunnu dissian ullukkudi ba) mammallipa hūüssadikittunnua—na namūn.

2. Gidia nanika adīadīadūn narabuddikkikoawa tukunnamūn, aimahāhittin baddia kia ukunnaria, Paulus Barnabas mutti tattatu adiāhū nanibenna assikinnije: hürküré na adiān: wassika, wakuñukuttupa Jerusalem muniru Apostelnu tujukūti mutti ibitije Paulus Barnabas ku, abbanu webenti baddia tuhu ahadakuttakoana uduña—na namünnikoawa.

3. Jumūnti assikati assikanibenna nama, naussa juwaria, Phoenicia ubandi, Samaria ubandi baddia, nadiāka namūn: heidinu assipudān hiña Wüüssadakoanti ibiti ukunnamūn, nahallikebbeda tabbu je nallua umān.

4. Jerusalemmün andin nanika, Jesus ükkurküa, Apostelnu mutti, tujuküti baddia anneka (hallikebbehü abbu) nama: ikka namaijanattoo hidda namün, hallika diamuttu juhurru üssattu Gott anissiakuba nabbu.

5. Kañ abbanu Phariseernu ibenti assikatikubánu baddia araijattoo wannakannirukku, ahakâti hiddin: Moses assikissia Judunnu umün Statuta ullukkudi ré hâli anîn, alükittunnua hissîn üdda ibenna huuria—na—la Paulus.

6. Kiahanna Apostelnu tujuküti mutti ahürküdâka nabukoawa, nadittinti namonnua tukunnamün.

7. Mammallinnibenna hürkünnije nabbukoawa tudufña, aimahâhittinanika ba, Petrus aküñekoa, adiâka namün hiddiamañ: Wadilinu, Dabukeinutti, haditta hinna, wakillikebé Gott ikissidâka hanakannirukkuwaria de, heidinu akannabüñibia kia semettu Evangelium dallérukkuwaria, täme nassikâti ba.

8. Gott adittiti wallua uñnamüntu adittikitta kia baddia je, lissika üssatti üjahü namün ba wai dîn.

9. Lui kurru apukuda wauria je, lanibenna amaribendünnije nallua, mahittinnije lumün nallua ullukkua abbu.

10. Haña bia kiahanna hikissidün i Wamallitakoanti, assikin diarru küddükumuttu wamallikuttassiannu unnu-raddün, Wattinutti wai baddia mámmallissia annikinnîn?

11. Kidduaheinin húa wamün, Adaijahü Jesus Christus ügnaden umün üüssadükittunnua rubu mappa wai, nai namaqua baddia—mo rubu la Petrus.

12. Ikka najuhu amôndadoa, nakannaba Paulus Barnabas mutti adiân hallikakebemuttu ipirrutu manswattu, nadittikoanabiattu, Gott anissiakubá heidinu ukuburukku nabbu.

13. Narraha sübunnuabeña adiân, Jacobus aonnabaka, biddia ré la namün: Wadilinu, Dabukeinutti, hakannabaté:

14. Simon adittikittiwi wamün, hallika la kubá Wamallitakoanti addikanije heidinu, annikin abbanu nannakannirukkuwaria lumonnua ba je, lükkürküa nanibia assákuttunua.

15. Kiahafi tukkuda Prophetenu wakill tuburamün aijumudássia abulitin hürrüküka kia tumaqua tabbukoawa, hiddia na:

16. Kiänibenna dandipa ba, aijalukkududün dappa kia akkurrurussuttu David akujabuakoanattu üssiqua, tukufia aboahüddáru düüssadüpa, amudikittin tittikidaru ba.

17. Namaqua aübutti lukkuhu nanibia awahüddün dibiti, gidiakébé namaqua heidinu, kakunnumün assimakittahün dai iri—la Wamallitakoanti anitikill tumaquakebé, lóaja ahakakutta wamün — maru Prophetenu — ma Jacobus.

18. Ikka ladiásabuka hiddin: Wunabu aussünwaria ré. Gott adittissiahüan tumaqua lanissiakubá.

19. Kiahanna üssama, heidinu ukuburukkuwariättikunnu akuikittan Wamallitakoanti ibiti, mammallin ukuburukku manibiau.

20. Wamorrua abullitinwappa namün, aübunnua nanibia makidduaheinti namallitakoananutti áme assikan uria, Wurehü uria ba, mákuttunmánti toaja ahuduttu illikin abbu ku, tütteñahü abbu baddia (Judunnu dissian ulluk-kudi.)

21. Wakil uwaria Moses kamünnikaje tumaqua Stadt-mün ahakati lükunnamün, lükártan baddia alesedahükan Judunnu ahürküdakoana ullukku Saterdaka ukunnamán —da damonnua—la Jacobus namün.

22. Ikka üssa ti dia ta kubá Apostelnu umün, tujuküti mutti umün, assikati ükkürkua umán, umün baddia; nikissidanti nannakannirukkuwaria je Wadtilnu nimekudünnibia ba Antiochiamuniruje Paulus Barnabas mutti

uma hiddiamutti: Juda, nassakilli Barnabas, Silas ba; nai ké Ebébeu diáli kubá assikati aňakannirukku hinna.

23. Nai umün nassikitta hiddiamuttu abulitissia karta (namün): Hui Wahukijutti heidinu ukuburukkuwariätti umün, Antiochiamün, Sýria, Ciliciamün baddia; tamaqua üssahü hamünnipa!

24. Wai Apostelnu tujuküti mutti, hubukeinutti ku umün: kamaiananibenna abbanu webennaria akunti namallikuttan ukunna assinakitta hittinnihü, amahallikebbedün tabbu ba hullua, ahakananika humün, allükittunnua hanibia hüssa üdda ibenna huria, anin tukkada wamün assikahüssia Statuta diamaru ullukkudi ba; wai máhakanimahü je.

25. Wahürküdünbenna wamünnikoawa, üssahuabu adian wabbukoawa tukunnamün, üssa ti dín kubá wamün, ikissidani je Wadilinu, akuntibia Wansissiannu Barnabas Paulus mutti uma hibiti.

26. Assikitti kubánu nakaküwa naurus Wadaijahün Jesus Christus tri uduña kawai narraha.

27. Wimekudussia kiahannaje Judas, Silas mutti humamün, nawaja nadianiwa abbu amaijanattoakebé nappa hiddiamuttu ukunnamünnihü.

28. Üssatti üjahü kansin ulukkudi wai baddia kansikuma, abbakan kurru küddütu — tattatu — adiahü abbu wajulattükü hansi, tikinnikan üssakebémuttu adiahü wassikipa humün: aübunnuakebéhuppa mákidduaheinti (heidinu.)

29. Umallitakoananutti áme assikan uria, Wurehü uria ku, mákuttun háli toaja ahudáru illikin abbu, tüttennahü uria baddia. Kia uria huüboaparuka, ikka üssapa hanin. Üssakebéhali humaquá! — Na Jerusalemmüti Apostelnu kubá abulittin namün.

30. Narraha üssadünbena naddikoa, nakujua juwaria

hidda, nanda Antiochiamün, ahürküdakuttunnamibena je assikâti uijuhu nabbukoawa, nassika nabbuküssia ukârta namün.

31. Kia karta nalesidinbena, hallikebbé kû na tullukku nauttikissia ahaikadahü nakuburukkuwa ukunnamün.

32. Judas Silas mutti, Prophetinuwâbu nai baddia, aijumudâka juhurru nadianiwa abbuje nahukijutti, natat-tadün nansiwa ku.

33. Mattebiattu kassakkabbuhü nanibenna ebentân namün, jumünti nahukijutti üsseikahü abbu akujukutta Apostelmuniru baje.

34. Lumorrua Silas löaja lansin ullukkudi majaudoa jumünnikoa.

35. Kañ Barnabas Paulus mutti Antiochiamünnikakoa, namallikuttâka Adaijhü adian ukunnaje, namaijanattoakan juhulli abbanu uma namün kiakewai ladiâniwa.

36. Mattebiattu kassakkabbuhü adikki, Paulus adiâka Barnabas umün: wassika, wakunnali ba, waddikântije wahukijutti tumaqua Stadt ukunnamân, kallukkumünnikubâ wahakahakadün Adaijahü adiâhü ukunnamün, hal-likakebé na dannuhukoa—la Paulus Barnabas umün.

37. Ikka Barnabas adiâka: üssama annikin wamawai Johannes, nassâkilli Marcus—la.

38. Lumorrua Paulus aonnabaka ladiân: wama kurru, aassi rubuün lui akujoa hinna wa uria, Pamphyliaümün wanika, aübün diarru wüwüssia, mâkunnunnimahüa i wama tukkuda wanissiabiattu ibiti—la Paulus mansin uduñai Barnabas umün Johannes ukunnamün.

39. Kiahafia naimahittika naijalukkukoawa, nafiebettoa hidda naurikoawa; Barnabas annika lumawai Marcus, newéladoa meju ullukku Cýprus muniru. Ikka Paulus ikissidâkai Silas, lumattâbiai;

40. Nahukijutti akujabunnuabena Wamallitakoanti

umün—lüwüsseika namünminibiama—ukunnamün naddi-
koa, naussa hidda juwaria.

41. Lakunnakunnada kiahafi Sýria Cilicia muttu uhur-
ruru ubandi, lütattada ka jumüti Gott ükkürkühüfi
ansiwa.

CAP. XVI.

KIÄNIBENNA Paulus anda Derbenmün Lýstramün
baddia, jumünnikubai abbalüwai namallikuttassia—
liri Timotheus, abba assikâti Judu hiaru aditti.

2. Lumorrua litti Græecu ükkürküa ibentikubá: kamai-
janakumuttikubái lihi, (Timotheus) lui üssahü uduña,
Iconiakunnana, Lýstrakunnana mutti Gott kansissianu
umün.

3. Paulus akunnukuttahittin lumawai, lan uduña aon-
naka libitiwai, lallüka—Judunnu dissian ullukkudi—lissin
üdda ibenna luuria, namaqua jumüti Judunnu adittissia
i litti Græecenunin ukunnamün udumma.

4. Gidia nanika aijahaddün Stadtnu âdi, namaijanattoá-
ka tukkuda Jerusalem müti Apostelnu tujukûti mutti
assikittissiaru nadiâniwa namün baddia, üssanti nanin
tullukkudi.

5. Ikka Gott ükkürküa tattaşabbuka mahittin Wamalli-
takoanti umün nallua ullukkua, hittekebé ta kaijuhun ba.

6. Phrygia Galatia uhurruru muttu ubandi nanibenna
akunnakunnadün, üssatti tujahü ikiahaddoa Asiamün
tissattu adiâhü nahakanti uriaje.

7. Mýsiamün andin nanika, naussahittika Bithýniamunîru:
lumorrua tujahü aübukitta tuuriaje.

8. Apaküttân nanibenna Mýsia âdi, nanda Troasmün
hidda.

9. Kassakkuda ukuña Paulus umün araijattoabu abba
(issibu) uraija; Macedoniawariätti — Wadili—adinama

lamün, akujabutti hiddiamuttu ladiän·abbu i: büssa, bakúte Macedoniamunîru, buburuwattate u—la.

10. Gidiamuttu lanibenna addikin, nikebéka juran wansi akunnun Macedoniamunîru, kidduaheinîn hinna wamün lóaja Wamallitakoanti assimakin nibiti u, waha-kánti semettu Evangelium ukunnamünnije.

11. Wakujunnuabenna Troas uria (meju ullukku,) mis-siré wai akunna Samothraciamunîru, abba kianibenna Neapolis mün ba.

12. Juwaria wanda Macedonia uhurruru ukunnattu at-tenennuattu Stadtmün, tumallitissiakuba — jumünnikoamutti—Romakunnana abbu, tîri Philippi. Tullukkumün-nikoakubá wai mattebiattu kassakkabbuhü ukunnamân.

13. Saterdaka ukúña waussabute Stadt issibumün, wuin umamunîru, jumüntukubá je dissian akujabuan nabbukoawa; jumünnikéwai wanibenna abaltin, wahakáka ahürrükidati hiarunu umün (Wüüssadakoanti ukunnamün.)

14. Abba Wamallitakoanti (Wamallitakoanti äme as-sikátu hiaru, tîri Lydia, purpura aijukarráhü álinkurru, Thyätirakundu, akannaba wadiäniba: kia ullua Adaijahü atulludoabute, üssahuabu tannikinti Paulus adiassiabu tumonnua.

15. Tussukussukuttunnuabenna tüssiquamünti umakebé, tukujabaka wauria hiddin: assikatu Wamallitakoanti äme kéwai tuhu hiaru—kidduaheinînparuka hukuburukkuamonnuu damün, ika hakúte dassiqua ullukkumün, damünnikoarubuháli—ta wamün. Wai mammallikebéka ma uttunnua baddian.

16. Ikka anihünninü akunnun wanika akujaboahü ibiti, abba üssantu assakkadáka wama, kamüntu abba üjahü, tuijumujumudáru manikikoamuttu tuburamün, kabbutu kia hiaru manswan amamonaikadaje tadainassiannu.

17. Turraha akkodāka tumaquadi Paulus ukūña, wakuña baddia, tissimassimada tadiāka ba hiddin: Gott, namaqua Aditiki kēwai ūssañanutti narraha, adittkititi ūssattu waburukku kidduaheintu ūssahū ibiti u—ta.

18. Gidia ta kubā anlanidin juhuhukūn; Paulus maññalika lukuburukku, lissipuddaka tibiti, ladiāka kia ūjahū umūn: dadiābute Jesus Christus ūri uduña bumūn, akujunbupa tuuria—la Paulus. Ikka uwaria rēn akujota tuuria hiddan turraha ūjahū.

19. Tadaijanassiannu addikin nanika, kia ūjahū akujun nassantu uria, uduña aūboahūn baddia kanissiān nāniku abbu na uria hiddan, nabukuttaje Paulus Silas mutti, najjuruka aparrahū adiākoanattu bahū issibu, ipilti Adaijanassiannu amūnnibaje.

20. Nakunnukuttunbenna Capitainu ibitije, nadiāka hiddin najjalukku: narraha aboahūddukuttaje Stadt ullukumūnti, Judunnu hiña je.

21. Namaijanattoaka Statuta diamaru adiāhū wamūn, kallukkudikurru wai maññalikebéka wanin, annikin diarru wamonnuan, Romakunnana wān uduña—na Apostelnu tjalukku.

22. Ikka ahürkūdati uijuhu aūmattoabu hinna hurkūrēn namūn: Capitainu nanibenna attürkūdükittin naka pūtin nauruan, namakoalitedikittaje.

23. Manswakebé namakoalitedūnnije adikki, nabulleda Siba ullukkumūnnije, nas sika likittakoanti umūn tātattu adiāhū, ūssakebe lanti ikittān tullukkumūnnije.

24. Naha lumūn assikissia adiān ullukkudi ré, lubulleda kia katattadūkoanattu bahū tumaqua abbumūntu ūttakarra ullukkumūnnije, lūtattada ipīrrutu adda ukunna nakuttiwa ba.

25. Kassakkuda annakūddibu ukunna, Paulus Silas

mutti akujabuaka, üssanüwai na sijintoa baddia Gott umün; Siba ullukkumünti akannaba kia tumaqua ba.

26. Ikka abbakaren manswattu merukaima aussabute, katattadükoanattu bahü addikiballi ba akkurrukussäka tudufia, nikebé tumaqua bahüssibu atullüdoa, kallena apussidoaka namaqua uria baddia.

27. Arunnahadünbennai nikittakoanti, addikin lanika tumaqua bahüssibu atulludutu, lui arubutta lükassiparra täke ullukkuwaria, luparrünti löaja tabbuwa,—namaqua dikittassiannu attüdda dauria hidda—la lukkuburukku-amonna.

28. Lumorrua Paulus assimakaka kakannaküku muttu adian abbu hiddin: Máparrunnuabäli böaja! Wamaqua jahakoa u—la.

29. Nikittakoanti lanibenna auttikin aruleti, lakudoa adallidün namün lukurrukussä lukuuna, aturruðun Paulus Silas mutti ukutti umün.

30. Luputtikidin benna tullukkuariaje, ladiäka namün: dansissiannu Adainassiannu! hallika dappa düüssadükittunnuäma?—la.

31. Naonnabaka ladiän: mahittinkebébupa Adaijahü Jesus Christus umün bullua ullukküwa, ikka üssakebébupa bussiquamünti uma ré—na.

32. Gidia na ahakäka lumün, namaqua lüssiquamünti umün ba, Adaijahü ukunnamüntu adiähü ukunnamün.

33. Ikkaké wullikahü ukunna loonnaka lumamünnije, lussukussa niwihittahünnije, nikebén lui baddia assukus-sahüka lumatti uma ba.

34. Kianibenna lakudükutta lüssiquamünnije, lukuttukutta baddiaje, hallikebbéktü la namaqua lüssiqua ullukkumünti uma Wamallitakoanti äme nassikän hiddanu ukunnamün.

35. Harrunnahamanika, Capitainu imekudaje nassana-

nutti katattadükoanattu bahü ikittakoanti ibiti hiddia-muttu adiahü abbu: bakujukuttate Siba ullukkuariaje nai biamannu—mä lumün Paulus Silas mutti ukunnamün.

36. Kiahanna ladittikittan nassikittiäbiru adiahü Paulus umün: bakujukuttate Siba ullukkuariaje—häli lumün—na Capitainu nassananutti abbu damün hukunnamün. Hnussa, hakunte kiahanna, üsseikahü hamünnipa—la namün.

37. Lumorrua Paulus adiäka lumün: wappa kurru sé, balliti Romakunnana wai, kihia máhadakuttunnimahüa namakoalitedabuna u namaqua umükanna, abulledün Siba ullukkumünniba u, dannuhu naputtikidahittikuma aijakattoahü 'lukku tullukkuaria bahá u? Ta kurru, nawajakebé andin nappa, naonnakinti jaharia ba u—la Paulus.

38. Ikka nassananutti ahakäka Capitainu umünniba Paulus adiassiäbiru hidda; gidia namükille akannabün Romakunnana wäbu nai kéwai ukunnamün, manswa kü na amarrundunnua.

39. Andin nanika Apostelnu amün, nakujabakaje; naputtikidin benna Siba ullukkuariaje, nassika üssattu adiahü namün ba, nakujunnuama Stadt ullukkuaria na urua.

40. Katattadükoanattu bahü ullukkuaria nanibenna aputtikidin, nakunna Lÿdia üssiquamün, naddikäniben-naje nahukijutti, natattada nansiwa baddia, kianibenna nakujoa hidda kia Stadt ullukkuaria.

CAP. XVII.

AMPHIPÖLIS Apollonia muttu ubandi nanibenna aija-haddün, nanda Thessalonicamuniru; jumünnikubarf abba Judunnu ahürküdakoana.

2. Tibëndin Paulus akudoa tullukkumün nibiti, ladiäka abullitahüssiäru (Gott) ükärtan ubannaria kabbuin Saterdaka ukunnamän namamünnikoawa.

3. Luussa imissidinän, adittikittinnibaje kia adiähü, kallukkudittubia Christus amonaikadunnua, karrikebén ba, akünnekunnua ahudahü ullukkuaria hiddaba. Lihi daijumudassiabukill Jesus Christus kewai ba—la Paulus.

4. Ikka abbanu nebeña assikäka ladiän äme hidda, naijuwedoä Paulus Silas mutti umün, gidia na assikahittiti Graecenu ukuburukkuaria manswattu uijuhu; namonai-kati hiarunu ni rubu kurru assikaka hidda nu.

5. Kañ massikakoaremutti Judunnu simikahü ullukkuku aonnaka nibitiwaje abbanu makuburukkuatti primannu ukuburukkuaria, nahurrudukuttakaje kia Stadtkunnana —aimahäkuttahittinnije — namün: gidia nanika andin Jason üssiqua amün, nawahüdda nibiti, nandikittinti ahur-rudutti ukuburukkumünnije.

6. Má uttikin nanibenna tullukkumünnije, naijurukai Jason abbanu Gott kansissiañu uma ré Stadt Adaijanas-siannu issibumün hiddiamuttu nadian abbu: naha aboa-hüddutikunnu wunabu ubannatti umün, anditibu jahamu-teru ba, adumkittahüka Jason umün lüssiquamün;

7. Naikéwai namaqua amassikantoa hiña Kaiser assikis-sia Statuta äme, ahakananika: Abba Koning wäbukai Jesus rubutün—na nadin Gott kansissianu üjalukku.

8. Ikka naijulatta hidda lukkunnu ansi, Stadt Adainas-siannu ansi ku tabbu, akannabün nanibeña nadiän.

9. Kañ Jason abbanu lumatti üssaré nanibeña adian nawa, nakujukutta hidda naurua ba je.

10. Ikka Gott kansissianu akuñukutta nikebén kassak-kuda ukunna naurua Bereen muniruje Paulus Silas mutti. Jumünniké nanibenna andin nakudoabute Judunnu kerki ullukkumün.

11. Thessalonikakunnana Adikubáje naikewai imén t̃s-sattu ibiti, kiahafi hallikebbehū abbu nannikan t̃s-sattu adiahū namonnua, nalesida tubannamūn kaasakkabbuhū mā, adittunnua diarru kidduaheinin ukunnamūn.

12. Juhulli nebennatti assikaka hiddan, dia na t̃ssa ré mutti hiarunu Graecenu t̃kkürkūa ukuburukkuaria, mat-tebiatti Wadilinu kurru baddia.

13. Thessalonicamūnti Judunnu umūn manibenna kamaijanan Paulus amaijanattoan Gott ukunnamūntu adiahū Bereenmūn ba, nandabuté jumuniru, nattikidānti (Apostelnu uria je) naijuhuwa baddia.

14. Namorrua Gott kansissiannu nikebén akunnukutta na uria i Paulus, lakunnunti baramūn: Silas Timotheus mutti járרהa koa ibarān.

15. Akunnannu Paulus uma assikaka luma Athen munru: Paulus assikittinbenna namūn hiddiamuttu adiahū Silas Timotheus ku ibiti, waurikukūn nānti—nai biamān-andin luinabbu lumamūn—assikatikunnu luma akujoabute luuria hidda.

16. Gidia koa lanika Paulus awābaddūn nabbura Athenmūn luimattoa lukuburukkuamonnua, addikin lanikaje jumūnti assikan makidduaheinti namallitakoananutti āme ukunnaria.

17. Kūddūkūssin nirubu la adian Judunnu kerki ullukumūnti umūn, assikahittiti Gott āme umūn ba; andanu aijukarrāhūkoanattu waburukku amūn tibiti umūn ba kassakkabbuhū umān tukunnamūn.

18. Abbanu Epicurus Stoicus mutti kaṇnikūti annakan-nirukkuaria tatta ré adiaḱa lumamūnnikoawa: abbanu ahakaka hiddaba: hallikakebé lupa baba lihi aussirubumutti adian? mañ; Abbanu hiddaba: lahakahakadūn Jesus ukunnamūn, wakūnnekunnuapa ahudahū ullukkuaria ukunnamūñiba uduña hiddin: aijumudati dia la

emeliätti umallitakoananutti ukunnamün bahá u—má lamün.

19. Nabukutta kiahanna i, akunnukutta kia aparrahü bia adiakooanattu bahü tiri Areopagus ibiti i, nadiäka lumün: mammallikuma bahá wadittinnin tukkuda badias-siabiru emeliattu amallikuttahü ukunnamün wamonnua? má.

20. Bumaijanattoabuté wamün hammatalli madittinkoa-wassia; kiahana hittékuma wadittinnin tuhukéwai—mo rubu na lumün.

21. (Athenkunnana namaquakebé, abbawaria jumüñti kassikoanba nakassakkabbudoa koaré akannabün adiadia-dün baddia hammatalli madittinkoamassia ukunnamün abbu).

22. Paulus adinama kia báhü Areopagus annákümün, ladiäka: Hui Wadilinu Athenkunnana, Wamallitakoanti äme assikahittiti dia ballinihü—da damonnua hamün.

23. Aijahaddün danika hü Stadt ubandi, daddika baddia Humallitakoananutti äme assikahükoana, ika da uttika abba Altar—akujaboahü ibiti amallitahüssia wadikebé-muttu (Tafel abbutu)—aijumüntukoanahü, hiddiamuttu tabullitükü tukunnawa: madittinkoamassia Gott umün—maru. Kiahanna dadittikittabute lihi madittinmahüa äme hissikátikill Gott ukunnamünnihü.

24. Lui Gott amallititikubáli wunabu, tumaqua tuban-namámuttu ba, kassaku wunabu ku Adaijahün kewai lihi, ukkabuhü abbu amallitahüssiáru ipirrutu üssiqa mün kassikoa kurru lihi hinna:

25. Likittakutta lukkuñu umün kurru ba, hama kurru lamünhittika wauriahüa; löaja assikakubá hinna je namámutti umün nakaküwa, tumaquakebé tabbu ba, laha-kubükutta je namaqua baddia.

26. Lui ké uduña abba Wadli uria karaijakubá je

namaqua Wunabu ubannamámutti, nassikoattoanti tuhu Wunabu ubañamün. Lui kéwai assikissia namün ikissihü, pattahü na kakünti, hallidi na kassikoanibia ba ukunnamün:

27. Adaijahü ibiti awahüddün nama, libébedünti nal-luamonnua, nauttikinti ba i. Lui baddia mawaikille hifia wamamutti uria tumaquadikebé.

28. Ludufia jahabu koa u, kaktünniba ü, ahákubün koawa baddia. Gidia na kubá wakill abbanu hahakahü álininu adiän: Gott ükkürküa wabu wai ké—mä.

29. Lui ükkürküätti parukau; ika mikissidunnuawanibia, tukkuda karrukulli üwüssabéru, platta, Siba küssa ukunnaria lukkuhu ükkabbu abbu mallikuikattu amallitahüsiáru üjahü ti dia la kubama Gott Wamallitakoanti.

30. Lumorrua Gott ahaikassia hidda kia mádittinmahüa anissia umakkuburukkuahü, lumaijanattoakan namaqua Wunabu ubannatti umün, nakuikittanti namassikán uria libitiwa ba.

31. Kiaké udufia abba lóaja likissitu kassakkabbuhü ukunna, lüjaontikittipaje namaqua Wunabu ubannamámutti üssaremahü abbu, abbalüwai lóaja likissidassiakubákill umün, kakunnamünnila kuba ikidduaheindünnije namaqua umün, lissimakin ahudahü ullukkuaria abbu i—mo rubu la Paulus.

32. Gidia na mükille akannabün ahudutti akünnekoahü umaina, imita rubu na abbanu tukunnamün; abbanu: abbáhün hitté ma wakannabün tukunnamünnibu—mä.

33. Gidia la Paulus akujoabu nannakannirukkuaria.

34. Kihia abbánu Wadilinu aijuwedoá lumün, nassikáka Wamallitakoanti áme baddia, nai ibennattikuba i abbalüwai ipilti Adainassiañu ukuburukkuwariätti, liri Dionýsius, abba hiaru tiri Damaris ba, abbanu namatti baddia.

CAP. XVIII.

KIANIBENA Paulus akujoa Athen uria, landa Corinthmün hidda.

2. Jumünniké luuttikai abbalüwai Judu liri Aquilla Pontuskundi, andiliättikubáli Italiawaria, lireitu Priscilla uma, (Kaiser Claudius tattatu adiahü assikinbenna, namaqua Judunnu akujunnuanti Roma uria ukunnamün udumma) lui ké amün Paulus akunna.

3. Lihi baddia kimissa akkudähü álinin, lan udumä Paulus majauwakooan lamün limekebbuka ba.

4. Saterdaka ukunnamän Paulus ahakahakada Judunnu kerki ullukkumün üssattu adiahü ukunnamün, littikidäkaba je Judunnu Graecenu mutti, nassikanti Wüüssadakoanti äme.

5. Silas Timotheus nanibenna andin Macedonia uria, Paulus imenikuttahuka üssatti üjahü umün, lumaijanattoama Judunnu umün Jesus Christusini ké ba ukunnamün.

6. Kan Judunnu amassikandunnua ladiän üjalukku, imitan baddiai, lan udumä appadukuttun ükattullihü läke ukunnaria hiddiamuttu ladiän abbu: hüttennawa andinkebé mappa hissi ádi, hüjaunawa hóaja hudummawa, dadumä kurru, maribenika kiahanna de! Dannuhuwaria akunnunrubu dappa heidinu ibiti—mo rubu la Paulus.

7. Akujunnua lanika juwaria, lakudoa kia Judunnu kerki ibititu bahü ullukkumün Gott äme assikatikill Justus amün.

8. Judunnu kerki ipillibetti ikittahü álin—liri Crispus, assikaka Adaijahü äme namaqua lüssiquamünti uma ré, gidia na jubulli Corintheunnana akannabuttikunnu Paulus adian, assikaka hidda, nassukussahuka baddia.

9. Kassakkuda ukumä Adaijahü ahakaka abba issibu—

üräija ullukku Paulus umün hiddin: mámmarunnirébäli, ahakahakadünrububupa mámondadunnuabäli.

10. Bumatti dai kewai dāwaja, hallikaikurru aijulattün mappa bansiwa, tuhu Stadt ullukkumünnikaje dassanutti uijuhu hūa—la üräija ullukku Paulus umün.

11. Jumünniwakoare la kubá Paulus abba Wijua abbatimañ katti tupaküttän, lumallikuttāka Gott adiāhū ukunnaje.

12. Gallio Gouverneur manika Achaja ādi, abbalūwai dia na Judufu aimattoa Paulus umün, (nabukuttai) nakunnukutta kia adiākoanattu bahū ullukkumün i—ipilti Adainassiannu issibumün—ahakati hiddiamañ lūjalukku:

13. Lihi attikidākaje lukunnu, nikittamai Gott tukkuda wamün assikahüssia Statuta ūjalukku—na ihittaran i.

14. Paulus aussünmanika atulludun lüllérukku, Gallio ahakaka Judunnu umün: aboattu lanissia, makuburukuahū küssa ukunnaria hüllepeikattoaninika lūjalukku, ika tissakubama dakannabün hadiān;

15. Kañ ahadakuttahün manika adiadiadün ukunnamün, abba lri küssa, dissiahū hamün diarru ukunnamün, hui hōaja adittunnua rubuhupa humonnua: Gidiamuttu dai dāwaja imissidipa kurru—mā.

16. Ikka takkūdda kia bahū ullukkuaria je.

17. Kañ Graecenu abukuttai ipillibetti nai kerki Adainassia, liri Sostenes, naburūka baddia kia adiakoanattu bahū ullukkumün, Gallio mādittissia ti dia lanika.

18. Paulus kebenmakā lanibenna adumkin jumün, lakakaka liriwa Gott kansissiannu umün, lakunna juwaria meju ullukka Sýriamuntru Aquilla Priscillamutti umaré:

19. Kenchreamün lissi aijeretikittinbenna, abba Wamallitakoanti umün lissikissiāru tattatu adiāhū hañtatalli pkunnaria uduña (dissianikuba je ullukkudi) Ephesus-

mün andin lanika, luüboa járrahaje, lakufia Judufiu kerki ullukkumün, lahakâka Judunnu umünnikoawa üssattu adiahü ukunnamün.

20. Akujabün nanika kebennassabbunlänti majaudunna namün ukunnamün lumün, luuttoa kurru ;

21. Kiahanna lahakâka ñriwa namün hiddin: Jurakú dansi, dandinti waburamuntu kurru wafest ukufia Jerusalemmuniru, damorrua wahaddiapa dandin hibitiba Gott kansissia ullukkudiparukan—la Paulus. Ikka lakujoa-bute Ephesus uria hidda.

22. Cesariamün lanibenna andin, luussa Jerusalemmuniru, lahakabanibennan Gott ükkürkûa, lakunna Antiochiamuniru.

23. Mattebiattu kassakkabbuhü lebentânibenna jumün, lakujoa juwaria ba, lüjahadda Gallilea uhurrura ubandi, Phrýgia uhurruru ubandi ba, lütattadâka Gott üssanutti ansi.

24. Abbalüwai Judu, liri Apollos—anda Ephesusmün, Alexandriakundi, kainikukûmutti adiân, kakkuburukkuatti Gott ukunnamuntu abullitiisiâru ükärtan ukufia baddia i luikewai.

25. Wamallitakoanti ibititu waburukku ukunna amallikuttassiakuba i lihi, belétu ibittunnaa ti dia muttu ulluahü abbu lai adiâka, imekuhu abbu ba lumallikuttâka Adajiahü ukunnaje, adittiti Johannes assukussáhü ukunnamün rubuün.

26. Lihi ké aussa mafiarrunnihûa adiadiadün Judunnu kerki ullukkumün; Aquilla Priscilla mutti nanibenna akannabün ladiân, naonnaka namawai, hitte rubu na imissidin Gott umariattu waburukku ukunnamüni.

27. Akunhitti lanika Achaijamuniru, lubukeinutti aijumudanibenna i, nabullita jumüti namallikuttassiannu amün, üssanti namakin namonnua i. Jumünta lanibenna

andin, üssahuabu la aburuwattünnije assikâti Wamallitakoanti âme lügnaden abbu.

28. Küddüküssinrubula adittikittaje Judunnu umün namaquâ umükanna tattatu adiahü abbu, likidduaheinda namün ba Jesus, aijumudassia Christusini Gott abullitikkittiâru kâta ubannaria abbu ba.

CAP. XIX.

APÖLLOS Corinthmün lanika, ika Paulus aijahaijahad-dünbenna tissirukumuntu uhurruru ubandi, landa Ephesusmün, luuttika jumünni baddia je abbanu amallikkuttassiannu :

2. Nai umün lahakâka hiddin : kabbukünnikuba hü üssatti üjahü-baddia humonnua assika hânika Wamallitakoanti âme ?—la ahadakuttunnije. Naonnabaka ladiân, abbâkankurru adiahü üssatti üjahünin kamaijanakoa wamün hinna—mâ.

3. Ikka lui aussün ba namün : hallikai udumma assukussukuttuti kiahanna hü ? la. Naonnabaka lumün : Johannes assukussâhü ullukkudi—na. Paulus adiâka hiddaba :

4. Johannes assukussakubâ kia Namallitakoanti ibiti nakukittakoanabiattu assukussâhü abbu ballinije, ahakalanika lukkunnu umün : mahittinkebé hâli daünabbu andittipali Jesus Christus kéwai umün hullua ullukkua—mâru Johannes—la Paulus.

5. Ikka hiddaba : Akannabutti ladiâniwa, assukussahüka baddia Adaijahü Jesus iri ullukkumün—mâ.

6. Paulus manibeña assikin lükkabbu nassibu adiâku, üssatti üjahü anda hidda nâdi, paussa baddia ahakân abbawariatti adian ullukku, aijumudân mânikükoamuttu tuburamün.

7. Narraha uijuhu biamakuttihibenna nabbukoawakubâ.

8. Ika Paulus akudoa Judunnu kerki ullukkumün, la-diäka üssattu adiähü ukunnamünnije kabbuin katti ukunnamân mämarrunnihüa, lumallikuttäka tukunnaje, aijumudân Gott Adaijahükoana ukunnamünnibaje.

9. Abbanu tattatu ulluahü abbu amassikandunnua nanika aballidânibân kia Gott umariattu waburukku abaltiti uijuhu ümükanna, lakujoa hidda nauria, lapukudaje lumallikuttassiannu naurekoawa, lahakäka Týrannus üsülumün üssattu Gott umariattu ukunnamün namün.

10. Gidiamuttu anihüssiakubä biama wijua mân kia-hanna namaqua Asiakunnana, Judunnu Graecenu mutti akannaba hidda Adaijahü Jesus ukunnamüntu adiahü.

11. Ikka Gott anissiakubä madissiattu mansuakebemuttu Paulus ükkabbu abbu :

12. Lahadubutti araudükoana, lükimissan ba aŋikittahüka hiŋa luuria, assikahün karriti ä adiaiku, ika karrihü aüboa hidda na uria, aboatti üjahünnu akujoa baddia karriti uria.

13. Abbanu kajjahaddaraké rubumutti Judunnu, semetti dia mutti kéwai ba, aussa baddia assânini Adaijahü Jesus tri kajjawantinu ädi, nadiäkatattatu adiähü abbu wa humün, Paulus aijumudassia Jesus udumä akujunnua-kebéhupa lukkuhu uria—mä.

14. Gidiamuttu anihüssia kubä Judunnu ipilti ahakahü älin—liri Sceva—biamattimañu aditti-utti abbu ;

15. Tumorraa aboattu üjahü aonabaka nadiän : dadit-tissiai Jesus, Paulus mutti humorraa hallikai dia mutti hui baba ?—ta.

16. Ika kajjawatikill adallida nibiti, tadaijahükittinbena nalinua, tubulleda wunapuddije, kiahañ mäken hüa, kattenman kassekün ba nattüdda kia üssiqua ullukku-aria.

17. Kia kamaijana hiddan namaqua Ephesuskunnana

Judunnu Graecenu mutti umün, kiahanna mansuaku na hammarun namaqua, hitte ta kubá adaijahükittunnua Adaijahü Jesus iri tabbu ba.

18. Juhulli assikâtikunnu anda, missiré na adiân, amaijanattoan tumaqua nanissia ukunnamün.

19. Semehiu dia mutti uijuhu ahurrudâka nakartaniwa nabbukoawa, nibittabute namaqua umükanna hikkihi akulukkumüñin harran; ikissidahünbenna ibittahüssiaru nakârtan üjauna, abbamaria kutti hibenna tausend gulden kaijaunanikubân tabbukoawa.

20. Gidia mansuakebé tittabâka Adaijahü adiahü, kauaküñan tumaqua abba âdin ba.

21. Kia anihün benna, Paulus hiddia la lukuburukkua-monnu: Macedonia Achaja muttu ubandi danibefia aijabaddün, aussün dappa Jerusalemmunîru; jumuntu dad-dikân adikki, daddjipa Romamün baddia—la Paulus lu-kuamonnu.

22. Limekudunbenna Macedoniamuniraje biamân lumatti, Timotheus Erastus mutti, kebennasabbün majau-koala Asiamün.

23. Ikkaké gidiamuttu Wamallitakoanti likissitu anissia ukunnaria ni rubu kurru naussa abbanu aboahüddunnua namonnu.

24. Abbaluwai Platta âlin—liri Demetrius—amallita juhurru platta ukunnattu bâhükan, Diana—heidinu umallitakoantukubâru kerki diamaru bian; lumamonai-kadaje abbanu lui diamutti âlininu tabbu ba.

25. Ahürkedün lanibenna libitiwaje abbanu platta âlinu, ladiâka namün: Wadilinu, haditta hinna, tukkuda wamallitissiaru abbu, abbâbadün tabbu ba, hitte rubu wa mamonaikan.

26. Hui hóaja addika, hakannaba baddian hiddaba, hallikakebé la lihi Paulus aübtukutta wa uria je Ephesus-

kunnana rubuün kurru, kañ Asiakunnana umän ba litti-kidän abbu, hiddiamuttu ladiän abbu ba: lukkuhu ük-kabbu abbu amallitissiannu umallitakoananutti kurru jërraha—mä.

27. Kia udumä wai abbähü rubuün kurru aübukuttun-nuakubäma wauria, amutahünin diarru, tumorraa ipiltu Wamallitakoantu Diana kerki ké amuttähükebépa tabbu ba, keben toaja ütattahü ukunna amassunnuama, kia akujabükuttunnua hinna namaqua Asiakunnana umün, wunabu ubannatti umün ba—la.

28. Gidiana mükille akannabün, mansua kû na aimat-tuñua, assimakän, adiän baddia hiddin: ipilti wäbu Ephesuskunnana umallitakoantu Diana!—na.

29. Namaqua Stadt kunnana mallukkun ti dia na kubá nabbukoawa: nabukuttunbennaje Paulus umatti, Gajus Aristarchus mutti, Macedonia wariätti ké nai, najju-ruka adallidün ibirahübiattu ipirrutu bahü ullukkumün-niruje.

30. Paulus akunnunhitti lanika allamalukkudahü uk-kuburukkumün, lumallikuttassiannu ikiahaddoabute tu-uria i.

31. Abbanu kansitti i Paulus Asiawariätti tujuküti nas-sikitta nadiän lumün, akujaban abbu i, makunnun länti ahurrudutti ibiti ukunnamün.

32. Jumünniké abbanu assimassimada tuhu, abbanu turraha ukunnamün. Ajauditti á dia na kubá namaqua ahürkedati, juhulli nebenti madittinnimahüa, hallikakebé ukunnaria nadallidün nabbukoawa ukunnamün.

33. Naputtikida najjuhu annakannirukkuaria i Alexan-der, Judunnu attürküdün nanika na uria i. Alexander awadinbenna lükkabbu abbu, ladiähittika namaqua umü-kanna lä.

34. Akannabün nanika Judu hinna i (ukunnamün), ab-

balūwai dia na assimaka biama kampanna akulattunnua (Stundu) ukunnamān hiddin: Ipiltiwābu Ephesuskunana umallitakoantu Diana!—mā.

35. Fiscal aūbukuttunlanibenna tuuria je, ladiāka na mūn hallikai diāli madittinimāma bahā Ephesus mūnti asikānwabunin kia ipilti umallitakoantu Diana āme ukunnamūn, kassakkuwaria attikidakubāru tūja āme ukunnamūnniba.

36. Makidduaheinihū kurru hūa turraha, kiahanna ūsakebehāli majauquan, madittunnuakoamahūssia anin diarru ba.

37. Huijurukubi jahamuteru ballinije narraba Wadīlinu, kattikebbeti manina hinna, amassikandutti humallitakoantu āme kurru hūa ba je.

38. Demetrius, abbanu platta alininu allepeikattoanika abbalūwai ūjalukku hamatalli ukunnaria, nallepeikattoama kiahanna Adaijahūnnu umūkanna ikissidahūssiattu kassakkabbuhū ukunnamān naijalukkukoawa.

39. Abba hammatalli anihittiparukahū, ūssama imissidahūn gidiamuttu tibititu ahūrkedati Adaijanassiannu issibumūnnirēn habbukoawa.

40. Ihittarrāhūnnika kia dannuhu anihūssia-udūfia u, ika māuttikinnikebēwappa hammatalli, kabbutukubama wahakān wabburamūn allammulukkudahū ukunnaria.—Mo rubu la gidia lanibeña adian, lakujukuttaje ahūrkedati na urekoawa.

CAP. XX.

KIA allammulukkudahū aūbukuttahūnbenna, Paulus manibenna assimakinnije lumallikuttassiannu libitiwa, ahakubānibaje, luputtikida na uria, lakunnunti Macedonia muniru udūfia.

2. Lūjahaddūn benna kia uhurruru ubandi, juhukūn

ladiān abbu aijumudanibaje jumūnti umūn, landabute Graecia uhurruramūn hidda.

3. Jumūnniké lanibēña adumkin kabbuin katti ukunnamān, Judunnu awahūdda kaimahū abbu libiti, aussūnlanika Syriamūniru : kiahanna la : dassipuddapa akujunnuanti Macedonia ubandi—la lukuburukkuamonnuattu ullukkudi lanika hidda.

4. Luma ré baddia naussa Asiamuniru mān hiddiamutti : Sopater Bereenkundi, Aristarchus Secundus mutti Thessalonickakunnana kéwai, Gajus Derbenwariātti ku, Timotheus ba : Tychicus Trophimus baddia Asiakunnanaké.

5. Naiké akunna Troas muniru waburamūn.

6. Osterdaka adikki weweladoa Philippis uria, wanda hidda abbadakkabbu adikki Troas mūn, jumūntu wadumka biamattimannihū.

7. Sondaka ukunna, Gott kansissiannu ahūrkedūn nanika nabbukoawa mehli akarridabūnti ibiti, Paulus adiadadaka namamūnnikoawa laddikoa, mauti diarru lakujoahittin juwaria ba uduña : ikka kainikukukū ladiāka kassakkuda annakān muniru rén ;

8. Juhurru lampu abbu akallimettahūssiakubá sulabandittukurru nahūrkedakoana, kallukkumūnnika nabaltin nabbukoawa.

9. Abbalūwai ibikiddulliātti, liri Eutychius, abaltiti fenster ullukku, Paulus kebennakūn adian uduña, mansuaku la tabbussiaen, littikida adumkahū ullukku lūjaboamuniru aijumūnneria wunapuddi, annikahūbute hidda ahudahūa.

10. Paulus attākudunbenna libiti littikida ladiaku, lanekaka hiddiamuttu ladiān abbu luma : mabukunnuaré hali ūja, lūja lullukkumūnnikakoahūan—mā.

11. Amūdun lanibenna ba, akarridabūn mehli ba, akutun hammatalli abbu baddia, kūddūkūssin ba ladiadiadūn namūn wulissebéju ibiti, lakujoabute nauria hidda.

12. Nai baddia anda ibikiddulliätti kakütti hiddaba uma, mansuakû na hallikebbén.

13. Paulus assikissia adiahü wamün ullukkudi, waussa-bute meju umamün, weweladoa lullukku Asson muniru luburuamonnu hidda, lumorrua Paulus akunna hurru-radi wainabbu.

14. Gidia lanibëña andin Assonmün wibiti, luika meju ullukku wai uma, wanda tullukku Mitýlenen mün hidda.

15. Juwaria wanibenna eweladunnua, abba kianibenna wanda Chios rallaboamün, kia adikki wallebüttaka Samos amün, wamajaudoa Trogýllionmün, tuhu adikki wanda Mileténmün hidda.

16. Paulus ikissidaka, aballinibia Ephesus ádi, mebenna-dünnilanti Asiamün ukunnamün; Jurahü 'lukku ansi landahittika Pinkst daka ukunna Jerusalem muniru hifia.

17. Mileténwaria lui assimakittaje Ephesuskunnana, Gott kansissiannu tujukûti, libitiwalimekudassiannu umün.

18. Narraha andin nanika Paulus ibiti, ladiäka namün hiddin: haditta hinna, daijuhunnu, hallikakebé dai, dan-din Asiamün uwaria ré, hamünniwakoadakubá:

19. Jahakanduttu ullua abbu, dikira abbu ba Adaijahü äme rubuün dassikaka, aijulattahü ullukku, ändissiaku-báru dakunnamün Judunnu kaimahü abbu awahüddün nanika dibiti udufña baddia.

20. Kia hadittissia hüa, hiddiamuttu ku: hallikakebéka mammallin daijakattoan hafñatalli humün üssabiattupa huuria, tumaquakebé gidiamuttu daijumujudákahüähü, amallikuttan tukunna namaqua umükanna, humonnuattu hüssi-quamün baddia hü:

21. Ahakahakadün danika Judunnu Graecenu mutti umün, nakuikittanti Gott ibiti ba, nassikanibia Wadaijahün Jesus Christus äme ukunnamün.

22. Üssatti üijahü umün imenikuttussia hifia de, dakun-

nupa Jerusalem müniru ballin, madittinnima hüade, hamahü küddüttu diarru baha andinnipa dakunnamün.

23. Lumorrua üssatti üjahü adittikittin jahamaria tahamaria Stadtnu ullukkumün: kallena, aijulattahü ansiku awabaddakoa bubura—lan dakunnamün—tikiñ dadittissia de.

24. Damorrua mámmarrunrikebé tuburade, dáwaja dakakü máijumüntina ti dia ta damün, kidduaheintu hallikebbehü abbu daübunnuama dakassakkabbun, tukkuda ipirrukurru ahakahü álinihü baddia, kibititu loaja Adaijahü Jesus assimakakubá de, damaijanattoama Gott üwüsseikahü ukunnamüntu Evangelium (namün).

25. Humaqua daddikahüssiannu—dadiamanika Gott adaijahükoana ukuñamün udumma hü—haddittoali, maddikinrubuhupa dassibu hiddaba, kidduaheinin hinna damün.

26. Kiahanna dabute dannuhu koá humün, kidduaheini-kebé hallikai kurru hibenna abulledupa Wamallitakoanti uria daqumma.

27. Abbákankurru Gott kansissia wamün ukunnamüntu adiahü daijakattün huuria de, tumaquakebé damaijanattaka humün harran.

28. Üssa ré hali kiahañ ikittunnua hóaja, ikittanije Gott ükkürküa umán ba, kibititu kubá üssatti üjahü aonnakinnihü, tujuküti, tikittakoananutti ba hanibia hü, akunukuttun, imenikuttun diarru tumaqua üssattu ibiti Gott loaja lüttennawa abbu aijaontissia ükkürküa.

29. Kidduaheinin hinna da mün, aruwa dia mutti kaiman andinnipa ballin dadikkimün hannakannirukkumün, manirubunappa kurru Gott üssanutti umün.

30. Kebén hannakannirukkuaria Wadilinu baddia karaiapa, ahakati amullikadittu adiahü, namassikandükittunti tumünnije üssakoamutti, nai dia nánti ba.

31. Hahannubaté kiahanna, akuburukkuattoan baddia, hallikakebé da kubá küddüküssinta aijumudán kassakku-da kassakkabbuhü ba kabbuin wijua ukunnamán humá-mutti umün ukunnamün.

32. Tikiñ dabute humün dahukijutti! daannuhukoan Gott rubuün ukunnamünnipahü, lügnaden ukunnamüntu adiahü ukunnamünniba: Lui tattatiwábu ukunna baddia mallikuka assikin humün, hitte hánti kaijuhun, kabbukün baddia humonnuan tuhu namaqua lüssanutti uburamün lüüssadüssiaüssakebemuttu.

33. Mansirubudakubán platta, karrukulliüssahuabu küssa, ákehü diarru huuria.

34. Hadittissia hinna; tuhu dakkabbuwa abbu demekeb-buka, damattikubánu aburuwattaba de, damünhittissia dauttikinti.

35. Kia tumaqua abbu dadukuttakubáhü, dai dia hánti baddia kemekebbün, aburuwattüntije matattati ukufia; akkuburukkuattoaniba Adaijahü Jesus lóaja adiassiakubáru hiddiamuttu adiahü ukunnamün: assikinniye abbanu umün, annikin na uria ádikanüssan—maru Adaijahü Jesus—la Paulus.

36. Gidia lanibenna adián, lakullussibattoaka, akujabun-nua namaqua uma (Namallitakoanti umün) ba.

37. Ika namaquakebé aussa mansuan aijin, nannekáka Paulus uma, assurtuni lüllérukku, mansuatti nukané, ladi-assiabiru:

38. Maddikinnanibia lissibu ba abbáhü ukunnamün adumma. Kianibenna nassikáka meju ullukkumuniru luma.

CAP. XXI.

WAHAKINNIBENNA wariwa namün, wakujoabute hidda juwaria, weweladoa missirén, wanda Coös-

mün, abba kianibenna wanda Rhodosmün, juwaria Pataramün hiddaba.

2. Jumünniké wanibēña auttikiññ abba Phoenicia muniru akunnussiabiapa meju, waika tullukkumün, wakujoa juwaria ba.

3. Cýperñ üllebu karaijanibenna wamün, tüüssamaria waballika hinna tádi, weweladoa Sýria uhurrununiru, wanda Týrusmün hidda, jumüntupa attukudúkuttahünñ waméju annakarra.

4. Auttikiñwanibēñaje Gott kansissiannu jumün, biamattimanniré wadumka namün: Nai adiaka újahü abbu Paulus umün: mákunnunlanibia Jerusalem muniru ukunnamün.

5. Kia má muttu kassakkabbuhü wárradün beña namün, waputtíkida, wakúña hidda nauria, jumünti assikaka wama, hiarunu nassanutti mutti uma ré kia Stadt issibumüniru, bara üllebumün wakullussibattoaka, akujaboan abbu ba.

6. Wahakubanibēña wamünnikoawa, wai afka meju ullukku, ika-assikatikunnu assipuddaka, akujoa nassiquamuniru hiddaba.

7. Waübunnuabenna Týrus waria eweladunnua baradi, wanda Ptolemais mün hidda, wahakubaka kiahanna jumünti Wahukijutti, wadumka abbaruai namün.

8. Abba kianibenna wai, Paulus umatti, aussabute juwaria luma, wanda Cesareamün hiddaba; abbatimannikunnu Evangelistinu ibennatti Philippus üssiquamün wanibēña akudunnua; majauquarubnwa lamün.

9. Lihi kamünnika bibiti méretikoamutti uttunuttihü nai aijumujumudaka mánikikoamuttu tuburamün.

10. Jumünniwanibenna amajaudunnua juhurru kassakkabbuhü, abba Prophet—líri Agabus, anda Judeawaria jumuniru baddia:

11. Lihi addikaka wamünniba, lañika Paulus adepus-

suhü luuria, lakkürrünnibenna loa ja lükkabbuwa luhutti ku tabbu, ladiäka : hiddia la üssatti üjahü : gidiakebé nappa Judunnu akkürüni kadepussutikill, abukuttuni, asikin heidinu ükkabburukkumünnibai—ma—la Prophet Paulus amün.

12. Gidiawamükille akannabün, wai, jumünditti baddia akujabakai, mékunnun laniba Jerusalemmuniru ukunnamün.

13. Lumorrua Paulus aonnabaka nadiän : hafia bia hüijan abbu amammallidün dakuburukku ? akkürükittoahü ibiti imékukahüade rubuün kurru, kafi dahudunhittika Jerusalemmün Dadajahün Jesus Christus tri udumia baddia—la.

14. Ballika wiki ahaddoahittin tuuriai, mondarubuwakuba hiddiamuttu wadian abbu : Adajahü kansissia ullugkudi rubu tanibia anihün ! wa.

15. Kiake adigki wüüssadoa waddikoa hidda, kianibenna wakunna Jerusalemmuniru.

16. Abbanu wamallikuttassiannu aussa badja wama Cesaria waria, nakunnukutta jumuniru bai hebbeti Gott kansissianu ibenti, liri Mnason, Cyprus kundikil, wadumkinti lamün lüssiquamün.

17. Jerusalem mün andin wanika, wabukeinutti annika hallikebbehü abbu namonnua u.

18. Abba kia adigki Paulus akudoa Jacobus üssiquamün wama, jumünnikubaje namaqua tujukuti badja.

19. Paulus ahakubanibennaje, kainaban luussa ahakan namün tumaqua Gott anissiakubaru Heidinu ukuburugkumün labbu ukunnamün.

20. Gidiamuttu nanibenna akannabün, üssanüwai na Adajahü umün ; nadiaka lumün : badittissia, wahukeinti ! hallikakebemutti juhun tausend assikati Judunnu jarraha, anitiwabu Gott assikissia Statuta diamaru tattatu adiahü namün ullugkudi kewai nai namaqua.

21. Naha umün abbanu adiake büjalugku hiddin: Lihi amallikuttaka naübunnuanti Moses uria ukunnaje Heidinu ukuburugkumünte Judunnu, hiddia la namünniba: mallikinnirubuhâli hüßsanutti issîn üdda ibenna nauria, manin badja Judunnu üstatuta ullugkudi. La namün maru Judunnu büjalugku. Na ahürküdäti tujuküti Paulus umün.

22. Hallika wappa baka kiahanna? Naijuhu ahürkedupa nabbukoawa se, kamaijana hinnapa namün bandinnibü jahamuteru.

23. Hiddiamuttu wadiassiapa ullugkudi baniti kiahanna, wannakannirugkumünnikaje bibiti wadilinu, assikittikunnu Wamallitakoanti umün tattatu adiahü hammatalli ukunnaria;

24. Bussa boonnakalite bibitiwaje, üßsadunnua bumonnua nama rén, büjaonta badjaje,, naijeritikittinnibia nassi ubarra ba. (Judunnu dissian ullugkudi;) namaquakebe üssahuabünte adittin, tumaqua abbanu adiassiakubaru büjalugku namün mullikahü rubuün, bui kewai aijahaddün, anin badja na Statuta ullugkudirén udumma. Mo rubu na lumün.

25. Kan Heidinu ukuburug kuwariätti assikati kunnu umün wai wikissitu wawaja abullitakuba, manin rubu nanibia tullugkudi, tikin aübunnuakebe nanibia mullikaditti umallitakoananutti äme assikan uria, wurehü uria ku, makuttan mänti toaja ahuduttu illikin abbu, tüttennahü abbu badja. Wai kuba hinna namün. Na namünnikoawa Paulus umün.

26. Ikka Paulus aonnaka libitiwaje narraha wadilinu, abba kiänibenna lumaribendünnibenna nama ré, lakudoa kerki ullugkumün, ladittikittintije, hallikakebe la dissianije ullugkudi badja, üßsadunnua ikissidahüßsiaru amaribendakoanattu kassakkabu ukunnamân, offer abbu nüwüsseikadikittin benna i Gott namâmutti umün ubura rén.

27. Tukuda biamattiman kassakkabbu aballin manika ibitikan, Asiawariätti Judunnu addika kerki ullugkumün i Paulus, nattikidaka namaqua lugkunnu lüjalugku nabbukutta hiddai, hiddia nanika assimakan :

28. Hui wadilinu Israelinu huburuwattateu : Lihi kewai amassikantoa lumallikuttan ukunnaje abbu, namaqua lugkunnu, amallikuttan lanika naha lugkuhü üjalugku, wa Statuta erabuddigki ba ; tuhu kebé Gott üssiqua üjalugku badja ; loonnaka kerki ullugkumüniruje Graecenu, liribenda tabbu tuhu üssakebémuttu bahü ku. na.

29. Naddikinbenna Stadt ullugkumünni Paulus, abballiwai Ephesus kundi, liri Trophimus, uma, nan udumma ikissidunnua Paulus aonnakin kerki ullugkumün badja i ukunnamün.

30. Namaqua jumünti addallida ahurrudun nibiti, manswakuta allammulugkudahü bute hidda, nabbukatta kiahanna i Paulus naijuruka kerki ullugkuwaria ba i : nikebe kerki bahüssibu atattadahükan badja.

31. Aparrahitti nanika i Paulus, ipilti Soldarunu adainassia umün kamaijana hiddan Jerusalemkunnana akurrukudunnua aboshuddünnua ba.

32. Nikeben lui aonnaka libitiwaje (juhulli) Soldarunu, abbanu Capitainu mutti, lüddallida nai uma nibiti. Ad-dikin nanikaje Soldarunu nadainassia badja, naüboa aburükünni Paulus uria.

33. Ikka ipilti Soldarunu adainassia andabute hidda, lubbukuttükuttai, bima kallena abbu lütattadükitta badja i ; kiänibenna lahadákutta hiddin : halluwariätti lihi, hammahü lanissia kuba ? La Paulus amün.

34. Naijuhu ukuburugkuwaria assimakaka, abba hiddiama, abbäba hiddiama naurikoawa ; manswattu assimassimadahü udumma madittin rubu lanika kidduaheinihü ukunnamün, lakunnukutta Fort ullugkumünni i.

85. Paulus andinnibenna kia Fort amüntu Treppa ibiti, manswattu allammulugkudahü udumma lannikitto kuba Soldarunu umün.

86. Lugkuhu uijuhu akkodaka nakunna hiddiamutti as-simassimadin : hubullidate i lihi.

87. Paulus akudukuttahün lanika Fort ullugkumün, lahakaka ipilti Soldarunu adainassia umün : bahakakuttunika damün, dahakanika bumün ! la. Lui aonnabaka ladian : badittissia Graecenu adian ?

88. Egypten kundikil kurru bui ba kiahana, mebennan kurru amassikandikittutije lugkunnu, akunnukuttutije bibiti tausend kapparkattikunnu mallugkunniaukilli muniru kurru ba bui baha ? la ahadakuttunni.

89. Lumorrua Paulus aonnabaka lumün hidda ba, Judu kawai dai keise, kia Cilicia ukunnattu ipirrutu Stadt, tiri Tarsen, kassikoatti dai, dakujaba kiahanna bumün, bussa, bahakakuttalite lugkunnu umün de. ma Paulus.

40. Ipilti Soldarunu adainassia lanibenna auttunnua, Paulus amuda kia Treppa adia ku, awada lükkabbu abbuje lugkunnu : manswaku nanibenna amondöan, luussa hebreica adian ullugku namün hiddiaman :

CAP. XXII.

HUI wadllinu, Dabukeinutti, Dattinutti mutti, hakanabate dadiassiassa humün dawa ukunnamün.

2. Akannabün nanika lahakan hebreica adian ullugkuhitte rubu na amondoan. Kiahanna hiddia ré la namün :

3. Judu kawai dai daise, Ciliciakundutu Stadt Tarsen mün daputtikidakuba, Gamaliel, ukutti amün ibikidduti ba de ; amallikuttahüssia waburatti kabbuküssia üstatuta ukunna hinna de üssakebén, jurahü lugku ansi Gott

adiän ullugkudi hui anihittin dannuhukoa, dia da kuba dai badja :

4. Kaimahü abbu dawahüddakuba wakil badja dai diamutti assikan—ibiti haikan ubura, akkürün danikaje, aijurukun Siba ullugkumüniraje wadilinu hiarunu mutti.

5. Ipillibetti Priester, namaqua ahakahü alininu tujuktti mutti adittissia hua danissiakürü, nai ké uria dannika wajauhunnu ibititu karta, dakunna Damascusmuniru, dan-dikittintije nai diamutti juwaria akkürrahua Jerusalem muniru, najulajulattükittinnibia nansi udumma.

6. Gidia danika aijahaddün Damascus ibiti, haddalli wamün tanika abba ipirrutu aruleti ükkallimé ikiradda de dai kassakkuwaria abbakarén.

7. Nikeben dattikida wunapuddi, akannabutti hiddia-muttu adiahü ahakan damün: Saul, Saul, hamma bia kaimahü abbu awahüddan dibiti bu ? ta.

8. Daonnabaka kia adianiba: Hallikai baha bui Adaijahü ? ma. Ikka ladiaka damün: Jesus Nazarethkundi ké dai, kibititiki awahüddün kaimahü abbu bu, daise. La.

9. Damatti addika ballin kia aruleti ükkallimé, naija badja manswakü abukoaka, namorrua ahakati halin damün adiassia makannabünnirubuna.

10. Kiahanna da aussün ba: Adaijahü! hammahü danipa ? da. Loonnabaka dadiän; bakünnekoate, bakunte Damascus muniru; jumüntuppa ahakahünnibu tumaqua banissiabiapa ukunnamün. La.

11. Kia aruleti manswattu ükallimé udumma makussin danika, damatti abbukutta dakkabbu ukunna, dakunnu-kuttuti nai umün, danda gidiakebén Damascus mün hidda.

12. Ikka abbaliwai Wamallitakoanti adiahü äme assikati, liri Ananias, namaqua jumünkunnana Judunnu umün kamaijanakümttiwabu tukunnamün, anda dibiti, ladiaka damün:

13. Dahukiti, Saul! baddikalte ba! la. Ikka uwaria rén daddika hidda lukunna.

14. Lihi ahakaka damün ba: Waburatti Umallitakoanti ikissidakabu, badittinnibia lui kansissia wamün ukunnamün, baddikinti i üssakebémutti umün, akannabünbanti loaia ladianiwa lüllerugkuwaria ba.

15. Bui ke ahakatibiapa namaquakebé lugkuhu umün boaja baddikissia, bakannabussia ukunnamün badja.

16. Hamma bia ebendoanibu kiahanna? bakunnekoate, bussukussukuttoate bumassikan uria, akujubuan bāli Adaijahü iri umün. La Ananias damün.

17. Gidia danibenna akujunnua Jerusalem muniru ba, akujabuadanika kerki ullugku, abuttadutti dia da kuba;

18. Daddika hiddai, lui ke adiaka damün badja: meherabate, wabudikebepa buputtikidin Jerusalem uria; dakunnamuntu badiassiapa namün mannikin rubu nappa namonnua sé. La.

19. Daonnabaka ladianiwa; Adaijahü, naditta hūa hallikakebe dabulledakuba Siba ullugkumünniije bāme assikati, amakoalitedin Judunnu kerki ullugkumünni-baje;

20. Üssatti bussanti Stephanus üttenna assonnukahün tanika, dadinamün lamün, hallikebbekün haikanı udumma, aparti i ükkapputtin dai dawaja düüssadün (naburamün,) kia nadittissia dakunnamünniba. da.

21. Lui adiaka damün hidda ba: bakunte, tahawai Heidinu umamüniru dai immekudundappa bu. Mo rubu la Adaijahü damün. La Paulus namün.

22. Kia mā muttu ladianiwa akannabahittirubuna, kia kei udumma nassimassimada hiddin: abulledutipa wunabu ubannaria i lihi, mamallikebepa kakünni. Na.

23. Gidia nanibenna assimakan, abulleheddün ükkap-

putti nauria, apaddukuttun tükattullehü aijumuniru ba;

24. Ipillibetti Soldarunu adainassia akudukutta Fort ul-lugkumünni Paulus, lissika lüssananutti umün hiddiamuttu adiahü: hannikatei, humakoalitedin abbui hahadakuttate lumün üssanti dadittin, hammakebe ukunnaria gidia na lüjalugku. la namün.

25. Mibilugkutu baka üdda abbu nanika attimettinni, Paulus adiaka abbaliwai nakunnimadi adinamutti Capitain umün: üssa ti dia ta baha hamün, amakoalitedünni abbaliwai Romakundi, keben madianimahüa bänja lamün humünnikoawa? La.

26. Gidialumükille akannabün, lakunna ipilti Soldarunu adainassia ibiti, amaijanattoan lumün, ladiaka hiddin: hammahü banihittibu? badittoali, Romakundi lirraha daise. Ma.

27. Lui (Soldarunu adainassia) anda kiahanna ba, lahadakutta lumün: bahakaltede Romakundi bui? La. Paulus aonnabaka ladian: Ehê. ma.

28. Lihi adiaka hidda ba Romakundi ti dia danti udumma daijaonta-arradün diarru-juhurru platta abbu dai badja. La. Paulus ahakaka hidda ba: gidiamutti daputti-kidinnikuba hinna de. La.

29. Ikka uwaria rén ahadakuttutikunnu lumün aüboa luuria hiddan. Ipilti Soldarunu adainassia akannabalanika Paulus Romakundinin ukunnamün, lumarruntoa lakürrükittinni ukunnaria.

30. Adittoahitti lanika, hamma kebé udumma Judunnu adissakan lüjalugku ukunnamün, kia kassakkabbuhü adigki lupussida kallena uria i Paulus, lahürkedükittaje ipillekunnu Priesternu lumatti ku nabbukoawa; luputtikidinbenna (Fort ullugkuwaria) i Paulus, ladinamukitta nassibumünni ba i.

CAP XXIII.

PAULUS addikin lanika ahürkidatikunnu ukunna, ladia-
ka hiddin: Wadilinu, dabukeinutti mutti, üssaré dai-
jahaddakuba Gott umükanna dannuhu muniru män. La.

2. Ikka ipilti ahakahü älin, liri Ananias, adiaka lukunnima-
di adinamutti kunnu umün napattadünnibia i lüllerugku.

3. Paulus ahakaka lumün: Gott aburüküpabu, haule ti
dia kebé mutti ullua bui! bubaltabute, tukuda hui Sta-
tuta diamaru tattatu adiahü ullugkudi banti, aijaondinni-
baha de, kia buhurükitta kia kewai Statuta erabuddigki
de? ma Paulus.

4. Adinamutti lamün adiaka lumün: Gott ipillibetti
Priester umün wakajattu adiahü baha bussikuma? man.

5. Paulus aonnabaka nadian: Dabukeinutti, madittissia-
kebékade ipillibetti Priestuni ukunnamün. Abullitahüssia-
kuba húa: massikin huppa wakajattu adiahü hadainassia
umün. maru. La Paulus.

6. Adittinlanika, ahürruküdati tüjuhu karrananibu Pha-
riseernu, Sadduceernu umamünnikoawa, lan udumma assi-
makan nannakannirugkumün hiddin: Wadilinu, dabukei-
nutti! Phariseer kewai de dai, Phariseer aditti hinna de,
ihittarrattoo kebé mutti dai, akünnekoahü ahudahü ullug-
kuwaria ukunnaria, awábadün tubura udumma ba.

7. Gidia lanibenna adian, Phariseernu Sadduceernu mut-
ti aimahahittika naijalugkukoawa, naijuhu apukuda naure-
koawa hidda, (hürrüküka kurru nabbukoawa).

8. Sadduceernu ikissidoa namonnua hinna, ahudutti
mammallipa akünnekunnua ba, abbákurru Engel, üjahü
küssa járraha badja (ukunnamün), namorrua Phariseer-
nu mani rubu na gidin, nahittin tumaqua umän umün
udumma.

9. Ikka manswakumuttu assimassimadahü aussabute,

kiahanna Phariseernu ibennatti ahakahü alininu akünnekoa, tatta ré nadiaka najjalugkukoawa hiddin: hamma kan kutru aboattu lanissia wauttika lamün; abba üjahü, Engel küssa ahakakubanika lumün, wai mammallika atatadunnua Gott üjalugku tukunnaria.

10. Hitte nanibenna akurrukudunnua, naparramai Paulus, lan udumma ipillibetti Soldarunu adainassia akünnekuttunnije Soldarunu jumuniru, najjurukunnibia nannakannirugkuwariai, andikittin Fort muniru ba i.

11. Ikka kassakkuda ukunna Adajahü adinama lamün, lahakaka lumün hiddiaman: butattadoali bansiwa Paulus! Jerusalemmün bui ahakahakadün, dakunnamüm dia kebe buppa badja Romamün. La Wamallitakoanti lumün.

12. Harrunnaha tanika, abbanu Judunnu ibennatti ahürrküdaka nabbukoawa, immiritahü abbu nassika hiddiamuttu tattatu adiahü namünnikoawa hürküren: makuttunwappa, mattinnikebepau ba, waparrüni Paulus ubura. mä.

13. Biana lugkubumutti tupaküttan badja najjuhu nabukoawa Paulus üjalugku.

14. Nai ke akunna ipillibetti Priester, tujuküti mutti ibiti, nadiaka namün: imiritahü abbu wassikabunna hiddiamuttu tattatu adiahü wamunnikoawa waparrüpa banja i Paulus, ikka waussupa abujunnua.

15. Kiahanna hadittikittate i (abbanu hadainassiannu adittissiahüa) ipillikil Soldarunu adainassia, landikittinnibia hibiti i Paulus, üssassabbünti hahadakuttunni lanissia ukunnaria, ukunnamün. Wamorrúa aparrünkebéwappai waburugku lugku huburadi. Na Paulus ukunnamün namün.

16. Gidiamuttu nanihittissia kamaijananibenna i Paulus nuhünti umün, luussa, lakunna Fort muniru, lumaijanatoaka Paulus umün tumaquakebe.

17. Ikka Paulus assimakaka libitiwai abbaliwai Capitain,

ladiaka lumün: lihi ibikiddulliätti ahakahittikuma ipilti Soldarunu adainassia umün hammatalli ukunnamün, kiahanna bussa, bakudukuttate lumamünni. la Paulus.

18. Lui aonnaka hiddai, lakudukutta ipilti nadainassia ibiti bai, hiddia la lumün: abbukuttukuttutikil Paulus, assimakabilamünnide, akujabün badja de, dakunnukuttunti bibiti i lihi ibikiddulliätti, ladiahittin bumün hammatalli ukunnamün, udumma.

19. Ipilti Soldarunu adainassia abbukutta i lükkabbu ukunna, lakudoa abba tumonnuattu üttakarra ullugku luma, luussa ahadakuttunni hiddin: hammahü bahakahittikumade kiahanna? ma.

20. Loonnabaka ladian: Judunnu hürkürenappa akuja-bünnibu, biñekudünnibia mauti ahürküdati adainassiannu issibumuniru i Paulus, üssarénanti ahadakuttunni lanissia ukunnaria, udumma.

21. Bumorrua massikan bali näme. Biama lugku äditi juhun wadlinu attikahanhittika i Paulus, hiddiamuttu tattatu adiahü nassika namünnikoawa: waparrüpa banja i Paulus, ikka waussupa abujunnua; na hürükika nabbukoawa lüjalugku, nüüssadoa hidda kia ibiti, awâbadünni-rubuna boonnabassiapa ubura koa. la.

22. Kia adigki ipilti adainassia akujukutta hidda luuria i, hiddiamuttu adiahü abbu: madian kebe bali bahakassi-abukurru damün abba umün ba. ma.

23. Lissimakin bennaje biaman Capitainu libitiwa, ladiaka namün: hüüssadateje biama hondert Soldarunu, kabbuin lugku biamadakkabbu tupaküttan kawaiju adiakuti akunnun ba, biama hondert Jagernu—parrassa abbuti—mutti, bakküllama ukunna, neun uhr diarru, naussama Cesaria muniru.

24. Üüssadünkebé nappa badja naddikoa kawaju, kadiaku biama akunnunni Paulus uma, kiahanna nikit-

tapa bai, üssaré landinti Gouverneur Felix ibiti. la namün.

25. Kiahanna lubullita hiddiamuttu karta:

26. Katauti Gouverneur Felix umün hallikebbehü banja!

27. Judunnu abbukuttunbenna i lihi wadili—Paulus—haikanibiakubamai; ikka dassoldarunu uma danda, daijuru nauriai, keben adittin danika Romakundinni ukunnamün.

28. Dakannabahittika badja, hammahü nadissakan lüjalugku, dakunnukutta ahürküdati adainassiannu issibumün i.

29. Judunnu ihittarraka ballin nai üstatuta ukunnamüntu ahadakuttakoanahü udumma lüjalugku, kan abbakan kurru dauttika, kadummattünnibia kallena ullugkumünni, haikan küssa bai.

30. Damün kamaijananibenna Judunnu kattikahan hittinni, ikka uwaria ré dimmekuda bibiti i, dahakakuba ihittirattikunnu lüjalugku umün badja, ussahuabünti nadian, nallepeikattoahittissia i ukunnamünnibu. Üssaré bali. Da—Claudius Lysias bumün. maru.

31. Ladian ullugkudi Soldarunu aonnaka namawai Paulus, nandikitta kassakkuda ukunna Antipatris muniru i.

32. Abba kianibenna naijuhu akujoa Fort mün hidda ba, kan kawaiju adiakuti akunnun Soldarunu aussa Paulus uma ba.

33. Cesariamün nanibenna andin, assikin nabbuküssia karta Gouverneur umün, nadinamukitta lissibumünni Paulus.

34. Gouverneur alesidinbennan kia karta, lahadakuttai, halluwariättin ukunnamünni. Akannabünlanika, Ciliciakundinni Paulus;

35. Ladiaka lumün: ihittarratikunnu bu andin benna jahamuteru, dakannabupa badianiwa badja. La. Kiäni-benna likittakutta tukuda Herodes bahü ullugkumünni.

CAP. XXIV.

A BBADAKKABBU kia adigki, ipilti Priester Ananias anda tujuküti uma, abbaliwai kakannabukoanti, liri Tertullus, uma ba jumüniru, naraijattoabute Gouverneur issibumün hidda Paulus üjalugku.

2. Nassimäkittinbenna nibitiwai Paulus, Tertullus aussa ihittarrani, ladiaka hiddin:

3. Bui katauti wabu Felix, udumma ipirrutu tisseikahü wamünnin ukannamün, butniku abbu tahu hurruru ubunnatti umün, üssattu anihüssia ukannamün ba, üssanüwai wa bumün, tumaquakebé wannikin wamonnua hinnan.

4. Damorrua debendama kurru bu, dakujaba kiahanna bu, üssahü abbu bakannabünti hiddiamuttu mawadittu wadianiwa.

5. Wauttikai lihi wakaijättiwabu, aboahüddün lanikaje namaqua Judunnu Wunabu ubannamün, Nazarenu ibbenatti Adainassia lui kewai.

6. Lui iribenda wakerki badja; kiahanna wabukutta hiddai, wai Üstatuta ullugkudi wanibia aijaondinn.

7. Ikka ipilti Soldarunu adainassia Lysias anda wamün, manswattu üttattahü abbu lujuruka wakabburugkuwariai,

8. Ahaka lanika ihittarrati umün, nakunnunnibia bibitiwa; üssaré banibenna ahadákuttunnije, badittin hinnapa tumaqua wallepeikattoa biru lüjalugku nai kewai ukannamün. Mo rubu la.

9. Gidia na Judunnu badja hürküren adiaka lumün: kidduaheiniketai tumaqua ladiassia lukunnamün. MA.

10. Gouverneur awadinbennai Paulus, lahakanibia bad-

ja, loonnabaka nadian hiddin: dadittissia hinna, juhuru wijua ukunnamānibu adaijahūnnin tuhu hurrurukun-nana ādi, dan udumma hittekebepa adian dawa mammarrunnihūa.

11. Bakannabama kiahān, Jerusalem mūn akujabuahū ibiti dandin uwaria biamakuttihibenna kassakkabbuhū aballika rubuūn.

12. Mauttikinnikebe na kuba de ahakahakadūn danika kerki ullugku hallikai umūn, amassikandunnua diarru nahūrkidakoana ullugku, Stadt ullugkumūn kūssaje lugkunu.

13. Tumaqua nadiassiabiru daijalugku, mammallikebekaje ikidduaheindin ba.

14. Damorrūa hiddia da bute missiren bumūn: dai—Nazarenu ibenti—nassia umūn, dissiānije ullugkudika dassikan waburatti Umallitakoanti āme, mahittin tumaqua wastatuta ubannamūn abullitissia, Prophetenu abullitissia kewai badja dallua ullugkua.

15. Nai uma rēn dawābada badja Gott ubura, namaqua assikatikubanu, massikantikubakunnu mutti, akūnnekunnua mappa abbāhūn ahudahū ullugkuwaria.

16. Kiānibenna juraku dansi, hiterubudanti ūssan Gott umūkanna, lugkuhu umūkanna ba ibiti.

17. Juhurru wijua adigki dandakuba dassikinnibiaje kamonaikatti dakūrkūāti umūn namūnhittissia, offern danikuma ba udumma.

18. Gidia amaribendükittindanika kerkimūn, abbanu Asiakunnana Judunnu auttikakuba tullugkumūnnide, aboattu mān danika, amassikandunnua diarrūje abbanu lugkunu, hallikai kurru damūnnikuba hūa.

19. Jumūnti auttikinnide andinnika bakussi umūkanna jahamuteru, ussattuma, nahakanika hammatalli daijalugku nahakakuma.

20. Bahadakuttaliteje jahakebémutti umün, nahakanti-bu hallikakebemuttu aboattu nauttikissiakuba dakunna, tahawai Adaijanassianu issibumün danika.

21. Tikinnikewai, dadian manika nannakannirugkumün hiddin : ahudutti akünnekunnua ahudahü ullugkuwaria ba ukunnaria hüllepeikattoahüssiätti dai dannuhu. man. La Paulus.

22. Felix akannabün lanika gidiamuttu, ladiaka namün hiddin : ipilti adaijanassia Lysias andiparuka damün, üs-sakebepa dahadakuttun lumün tukunnamün, Nazarenu dissianiije ukunnamünniba, adittunnua diarru. La namün.

23. Ikka lissika Capitain, umün hiddiamuttu adiahü : bikittakuttalitei Paulus maijulattün mahüa lansi, mikiahadunnua bali lujuhunnu addikati lamün, aburuwattahittiti hammatalli abbai luuria. La Gouverneur Felix lumün.

24. Mattibiattu kassakkabbuhü adigki Felix andin manika lireitu uma, tiri Drusilla, Juda ke turraha, loonnakit-tai Paulus, lakannaba Paulus adian mahittin Christus umün ukunnamün.

25. Gidia lumükille adiadiadün üssarémahü, mammollehü ku ukunnamün andiparu kaijaontikoanattu kassakkabbuhü ukunnamün ba, Felix abukoa üja, loonnabaka : bakujoate ba, wahaddia dakannabahittiparukan, dassimakittipa dibitiwa bu. ma.

26. Luwâbadün Paulus assikinnikubama platta lumün ubura, apussidahünnibiai lumün, lan udumjuhussâbbün aonnakittin libitiwai, adian lumünnikoawa.

27. Biama wijua adigki Portius Festus anda Felix adigki lugku, Gouverneur biai, ikka Felix ahallikebbéda hittika Judunnu umün, luiboa i Paulus akkürrahühüakoan.

CAP XXV.

FESTUS lanibenna andin .kia uhurruru muniru, kab-
buin kassakkabbuhü adigki luussa Cesariawaria Je-
rusalem muniru.

2. Jumünti ipillibetti Priesternu Judunnu adainas-
siannu mutti addikaka lamün, nadiaka lumün Paulus
üjalugku.

3. Nakujaba kewai ba i, limmekudünnibia Jerusalem
mün i Paulus ukunnamün, naparrahittin hinna waburugku
lugku udumma i.

4. Festus aonnabaka nadian, Paulus ikittakuttahüka
Cesariamün hinna, oapa kurru dai dawaja dakujupa ju-
müniru ba.

5. Akunnahittiti dama, akunnama allepeikattoan diarru
lūjalugku, hammatalli aboattu lamissia lukunnaparuka.
La.

6. Biamadakkabbu lanibenna adumkin Jerusalem mün,
lakujoa juwaria Cesariamuniru hidda ba, abba kiänibenna
abaltin lanika .kia adaijahünnu adiakoana alantina ullugku
loonnakitta badja jumuniru i Paulus.

7. Landinnibenna namün, Jerusalem wariätti Judunnu
adinama likiraddi, akaussanf, -naussa manswakebé ihittar-
ran i, namorrua mammallikuka ikidduaheindin nadiassia
lūjalugku.

8. Ikka ke Paulus badja adiaaka la hiddin: daikurru
amassikandoakuba Judunnu üstatuta üjalugku, nahürki-
dakoana umün küssa, Kaiser üjalugku ba. mo rubu la
Paulus.

9. Festus anihittin Judunnu kansissia ullugkudi, lan
udumma aonnaban, adian Paulus umün: bakunnahittika
Jerusalem muniru baha, tumaqua gidiamuttu ukunnamün
aijaontahün damün jumünni bu? ma.

10. Paulus adiaika hidda ba : dadinamabu Kaiser adaijahü adiakoana ahabula amün, danin ullugkudünnibia dannikin daijaunawa ; badittissia húa üssaré, hammakan kurru aboattu danissiakuba Judunnu umün.

11. Makuburugkuatti kawai danikakubama, daninnika hallikai umün aboattu, kakunnariattuma haikande, dikiahaddoama tuuria kurru de ; tumorrúa mullikahü rubu parukan nadiassabiru daijalugku, hallikai kurru assikinikubama namün de. Assikunnua kebé dappa Kaiser issibumünnide. La Paulus.

12. Festus adianibenna ahürküdati adainassiannu umamünnikoawa, loonnabaka Paulus adian : Kaiser ibiti akunnahittikabu, lamünnikebépa bandin badja. ma.

13. Mattibiattu kassakkabbuhü adigki, ipilti Adaijahu—koning—liri Agrippa, Bernice mutti anda Cesaria müniru, nahakubanti i Festus.

14. Kebenna ku nanibenna adumkin lamün, Festus ahakaka koning Agrippa umün Paulus ukunnamuntu haddi-aman : Felix Gouverneur manika uwaria ré Siba lugkumünnikai abbaliwai ;

15. Lui kawai udumma Jerusalem münti ipilti Priester-nu, Judunnu tujukûti ku araijattoa damün, jumün addikan danika, nakujabaka daparrükittoamai ukunnamünnide ;

16. Damorrúa daonnabaka nadian : diessia hinna kurruje Romakunnana, assikinni abbaliwai diarru haikanibiai aus-sü rubuün, ihittarrassia maraijakoamanika, ihittarrati issibumün, mammalikhunnika mallepeikattoaru lüjalugku adian lawa ubura. man.

17. Hürkütre nanibenna andin jahamuteru, debendaka kurru, dabaltakuba abba kianibenna Adaijahü adiakoana Stuhl adiaaku namükanna, dakudukuttate kiahanna wannakannirugkumün badja i ;

18. Namorrúa jahakebe adinamuttikunnu ihittarran i,

mabamuttu kurru rubu nadiassia lüjalugku dawaja dikisidunnua damonnuan erabuddigki.

19. Ahadakuttun rubu na lukunnamün, adian diarru lüjalugku, dissia kurru Gott äme assikahü ukunnaria, ikka hidda ba ahuduttikubali Jesus ukunnamün, kakunnamünkil Paulus adiaka baha kaküka hidda ba i. mo rubu na lüjalugku.

20. Madittinnikebe danika, hallika dama tamün, dadiaka Paulus umün hiddin : bakunna hittikuma Jerusalem muniru, jumünnike nanibia ahadakuttun bukunnamün, imisidin diarru nadiassiakurru büjalugku ba ? ma.

21. Lumorrua luwabadahittika loaja Kaiser adian lamün ubura, kiahanna üssare dikittakuttakuba jaha dimekudun Kaiser ibiti kewai ubura i. La—la din Agrippas umün.

22. Agrippas aonnabaka lumünni ba : dai dawaja dakannabama lihi lugkuhu adian. ma. Festus adiaka lumünni ba : Mauti rén bakannabupa i se. la.

23. Abba kia adigki Agrippas Bernice mutti nanibenna andin manswattu mamonaikahü lugku jumuniru, akudunnu ba ipiltikil Soldarunu adainassia uma, abbanu Stadt münti adainassiannu uma kukia adiakoanattu bahü mün, Festus assikissia adiahü ullugkudi kuba Paulus adinamukittin nassibumün.

24. Ikka Festus adiaka : Koning Agrippa, humaqua jahakoamutti wadilinu, haddikate i lihi, kakunnamünkil namaqua jahakkinnana, Jerusalem kunnana Judunnu mutti uijuhu akujabaka de, assimakan badja, kakunnibiapa kurru sabbunni.

25. Damorrua mauttikin dan hammatalli aboattu lanissia lukunna, kakunnariattuma haikani, loaja lissikunnua hittin Kaiser issibumün, dan udumma, dimmekudupa libiti badja i, dakuburugkuamonua.

26. Madittinnirubuda dannuhu, hallikakebe dama abul-

litin Kaiser ibiti lukunnamün, kia kei udumma dandikitta humükanna jahamuterui, keben bui koning Agrippa issi-bumünni, tumaqua udumma üssan dahadakuttunbenna lukunnamün, da uttikintin hammatalli abullitikü lamün.

27. Dimmekudunnika abba akkürrahüssia jumuniru madittikittin mahüa tabbu wakajäattu lanissia ba ukunnamün, ikka makuburugkuan ti dia ta gidiamuttu damün.

CAP XXVI.

AGRIPPA adiaka kiahanna Paulus umün: dikiahadda kurru bu, bussa, bahakalite bawa. La. Ikka Paulus aküllekaka lükkabbuwa, ladiaka hiddin lawa:

2. Manswakebé da hallikebbén, koning Agrippa, dahakanibu bussibumün tumaqua Judunnu adiassiakubaru daijalugku ukunnamün daburamün udumma.

3. Keben dadittin hinna, badittissia tumaqua Judunnu dissiatu ukunnamün, nahadakuttun namünnikoawa ukunnamünni ba. Kiahanna dakujaba bumün, mimihitté banti akannabün dadiän.

4. Namaqua Judunnu aditta hinna tumaqua danin daijahaddün ba delonin uwaria rén, Jerusalem umün kawai daijuhunnu ukuburugku ibikiddunnuakuba húa de.

5. Ikka wakil uwaria adittitikubanu de ahakannika, üssahüabu nahakakuma bumün Phariseernu ibentinninde ukunnamün, dissiänije tattaré nassikan Gott äme, dia dai kuba badja de—nama damün bumün.

6. Dannuhu jahakoade, allepeikattoahüssia de, dawâbadün kia Gott wakil assikahittissia wattinatti umün ubura.

7. Kibititu andahittikaje naha biamakuttihibennakunnu ügkürküatti Gott äme assikananika kassakkuda kassakkabbuhü rén ku; kia kawai dawâbadan udumma Judunnu ihittarranide koning Agrippa,

8. 'Hallika ta baha? makidduaheinika kiahanna humün Gott akünnekukuttunnua je ahuduttikubanu ahudahü ullugkuwaria ba?

9. Wakil dai badja ikissidoakuba ballin damonnua, danissiabiapa manswattu karritu Jesus Nazarethkundi iri üjalugku ukunnamün.

10. Kia ké danissiakuba dai badja Jerusalem mün; dabbükünbenna ipillibetti Priesternu uria ütattahü ukunna, dassikakuba Siba ullugkumünni je juhulli üssakebemmüti ibennatti, dai dawaja adiassiakuba naijalugku, haikanibiaje.

11. Tumaqua nahürküdakoana lugku daijulattünnikuba nansi juhuhükün, damassikandikittin Gott adiahü ämeje, nimitanti tüjalugku; aijauditti dia da kuba naijalugku ba, kaimahü abbu awahüddün nibiti tahawai abbawariätti Stadtnu ullugkumuniru rén.

12. Ipillikumutti Priesternu adian ullugkudi, nassikisiaru ütattahü damün abbu ba, dakunnukulle Damascus muniru, gidiamuttu kewai ibiti,

13. Daddika, koning! haddalli wamün manika, abba aruleti haddalli äditu kallimén, kassakkuwaria akündün dai damatti ku ikiraddi waburugku lugku.

14. Wamaquatti wai wanibenna attikidin wunapuddi, dakannaba abba adiahü ahakatu hebräika adian ullugku damün hiddin: Saul, Saul, hamma bia kaimahü abbu awahüddün dibiti bu? manswakebépa bumün küddün, butattadunnua darabuddigki. mä.

15. Dahakaka ba: hallikai baha bui, Adaijahu? da. Loonnabaka dadianiwa: Jesus kewai dai, kibititi kaimahü abbu bawahüddabute.

16. Bakünnekoate, adinamün ké buppa (bukuttiwa), tuhu darajattunnua abbu dassimakabute ba bu, dassanti bia bu, ahakati kewai bia ma bui ku tumaqua baddikissi-

äbiru ukunnamün, kia wahadja wai darajattikittissiaparu bumün ukunnamünniba.

17. Dapussidüpa naha lugkunnu uria, Heidinu uria badja bu, kibititti dimmekudabute dannuhu kebé bu;

18. Butalludanibian nakussiwa, adittikittin diarruje, nassipudanti wulirugkuhu uria aruleti ibitiwa, manswattu Jawahü ütattahü uria Namallitakoanti ibiti ba, kabbu-künnikébénama kia ahaikassiakoanawa namassikan uria namonnuan, düüssadüssiannu ukuburugkumüntu kiddu-aheintu üssattu ba, nawaja nänibian, nassikan dāme udumma muttu.

19. Kiahanna damassikandoa kurru kassakkuwariattu arajattoakurru umün, koning Agrippa;

20. Damorra dadittikittakuba bánjaje Damascus kunnana umün, Jerusalemkunnana mutti umün, Judaea uhurrura ukunnamān ba Heidinu umün badja, mammal-lihü ukuburugku abbu nanibia assipuddan Namallitakoanti ibiti namassikan uria, anin Gott umariattu ba ukunnamün.

21. Tikin udumma Judunnu abbukuttakuba kerki lugkumunnide, napurrahittika badja de.

22. Kihia Gott aburuwattünde udumma dannuhu jaha-koade, ahakati hinna de ipillibetti Adajahünnu umün, bassabanikebemutti umün badja, tikin Prophetenu Moses mutti adiassiakubaru tukuda anihüssiabiapakurru ukunnamün wakil tuburamün ullugkudikade dai badja;

23. Hallikakebe lanibiapa Christus amonaikadunnua, karrin ba, atteninnuwaria akünnekunnua ahudahü ullugkuwaria badja, aruleti dia lānti akündün, amaijanattoan, lugkunnu, Heidinu mutti umün. Mo rubu la Paulus.

24. Gidialumükille adian lawa, kakannakükuka Festus ahakan: sijauditti a bui Paulus; manswattu kakuburugkuahü udumma gidia kebé baha bui. Ma.

25. Paulus aonnabaka : aijauditti a kurru dai, katauti-wabu Festus ; kidduaheintu kakuburugkuattu adiahü ahakarubu hûa de.

26. Koning adittissia hinna tumaqua, dan udumma mammarrunnihûa dahakabi lumünnin, aijakattoahü lugku turraha tumaqua manihüssiahüan, kiahanna mammallikebeka madittinnimanin lui, kidduaheinikebe damün damonnuan.

27. Bui koning Agrippa, mahittika Prophetenu abullitissia umün baha ? Kidduahein bahittika namün bullua ullugku, dadittissia hinna daise. La.

28. Agrippa aonnabaka Paulus adian : buttikidama kebén baha de, Christianus bia de badja. Ma.

29. Paulus adiaka hidda ba : hallikebbekudama, Gott assikinnika bumün, bui rubuün kurru ballin, namaqua akannabuttibi dadian badja, dai dia kebe nanti, makürrahü koa danika. La Paulus.

30. Gidia lanibenna adian, koning Agrippa akünnekoa, Gouverneur badja, Bernice ba, namaqua jumünti abaltin mutti.

31. Nakunnunnibenna abbamuniru, nadiaka namünnikoawa hiddiaman : lihi wadili mani rubu la hammatalli, kakunnariattuma akkürrahün, haikan ba i. Na namünnikoawa.

32. Agrippa adiaka Festus umün ba : makunnunhittinikubamai Kaiser umamuniru, apussidahünnika lui, üssa-ma. La koning Agrippa Paulus ukunnamün.

CAP. XXVII.

G IDEA tanibenna ikissidahün, weweledunnua manibia Italia muniru ukunnamün, nassikai Paulus abbanu akkürrahüssiannu uma Capitain—liri Julius—umün,

2. Kaiser üsoldarunu ujuhu ibennatti kewai lui. Aikin-wanibenna Adramijtenkundu meju ullukku, weweledunnuanti Asia üllebumaria, waussa juwaria hidda: Aristarchus Thessalonica wariätti, Macedoniakundikil ba akuña baddia wama.

3. Abba kiänibenna wanda Sidon mün hidda. Julius biakikakuba Paulus umün, lakunnukutta jumunti luijuhunnu ibiti baddia i, lütattadünti lansiwa namün.

4. Juwaria wanibenna akujunnua, weweladoa Cýprus maria awadulli warabuddikkinin uduña.

5. Wäkunnakunnadünbenna Cilicia ukunnattu, Pamphilia ukunnattu bara ba ubandi, wanda Lýcia ubannattu Stadt—tiri Myra—mün hidda.

6. Capitain auttikin lanika jumünniké abba Alexandria-kundu meju akunnussiabiattu Italiamuniru, luikittaka kia ullukkumünniu.

7. Mawabudikebén wanibenna eweladunnua juhurru kassakkabbuhü báradi, andin Cnidus ibiti ba, awadulli tahamutén warabuddikki, wän uduña akuña Creta tahamaria, Salmone oallaboamaria.

8. Wapaküttanibennakan tádi, wai anda tukkuda Stadt Lasea ibitittu Gutfurth—üssakebé adelledoahü—maru lukku adiän ullukku.

9. Juhurru kassakkabbuhü wanibenna arradün, Judunnu Festdaka aballin baddia, ikkatukubá bara kaiman, aboákan akunnun tubandi ba, lán uduña Paulus aijumudákaje ladiäka namün:

10. Wadlinu, wakunnunnika dannuhu baradi, ika kattikahanikubama bahán wännakarra, meju ba, kañ wáwaja wakakü kebén baddia, kia daditta damonnua biddan. mo rubu la Paulus.

11. Lumorrua Capitain assikaka meju Adainassia, abukuduttikil mutti äme Paulus adiassiabiru ádin.

12. Jumuntu amudäkillehü müüssa tanika mimilika ukunnamâ nin meju abbu, naijuhu umün üssa ti dia ta kubâ akujunnua juwaria, andinnikoananti Phenix muniru, majauqua nanibia jumün mimilika ukunnamân, üssakebêtu amudükillehü hinnan kia Creta ubannattu Phenix kewai.

13. Awadulli üssa tanika—meherapate jumün bahâ u—nân udufña aussa juwaria hidda nu, neweladoa Creta ibiti kebê;

14. Tumorraa oâkurru Seribokkilliu—Euroclydon—nassia umün, aussa narabuddikki.

15. Wamêju abulledahün manika tabbu, mammallikebêka u eweladunnua awadulli erabuddikki, wattündupa ne—wa wamonnua hidda, amalladünnirubuwa.

16. Gidia wamükille andin abba kâiri—tiri Claudia—tjaboamün hidda, mansuattu kemekebbuhü abbu wabukutta bootu.

17. Namudükittin bennan bootu meju adiakumün, tumaquebê nadittissia nanika ballin, tau abbu nattimetta meju ahabu ukunna: muttuku adia ku nahattadoama, nân udufña addükkudun Wela, wamallada gidin baradi.

18. Kaimattu awadulli, mansuattu sibassibaru ba udufña meju alammalamadün tanika, nabulleda abba kiänibenna meju ullukkuaria tannakarra ukunnattu bara irakkumün.

19. Tekabbuintedunnua wâwaja wakkabbuwa abbu wabulleheda meju ullukkuaria talinua.

20. Juhurru kassakkabbuhü ukunnamân haddalli wijua ku mârâijakebê manika, awadulli bara mutti mansuaku tanika kaiman koan, wattedahapa wamaqua ne—wa wamonnua hiddan.

21. Kebennakü nanibenna mábujunnua, Paulus akünnekoa nannakannirukkuwaria, ladiâka hiddin: Wadilinu, kissikanika wakill dadian âme, makujunnuananika tulluk-

kudi Creta waria ba, üssattuma ballin, ika maunttikinni-kubámau tuhu diamaru manswattu kamonaikahü jaha.

22. Kañ dannuhu daijumudabute hü, hütattadoali hansiwa, hallikai kurru webennatti haikapa, amassunnua diarru meju uria.

23. Tuhukebé kassakkuda ukufia adinama abbalüwai Wamallitakoanti Engel damün, lüssanti kewai dai, lui áme dassikáka dai baddia.

24. Lihi Engel adiáka damün: mammarunré bupa Paulus, adinamukittunnua kebemappa Kaiser issibumün-nibu; badittoali, Gott ké assikakubá namaqua bumatti meju ullukkumün bumün, (haikama kurru je)—ma Engel damün.

25. Hahaikadate kiahanna hukuburukkuwa, Wadīlinu! tumaqua Gott ahakakuttussia de ullukkudipan anihün baddia, kia ké kidduaheinika damün.

26. Kihia wabulledahüpan abba kairi amün. la Paulus.

27. Tuhu bára—tiri adriatica—ubandi jahamaria taha-maria wanibenna aijuladdunnua bibitikuttihibenna wulika-hü umán, tannaküddü rén Matrosenu—Meju alininu—ikissidoa wandinnikubama hurrurumüniru sabbun.

28. Nikissidinbenna tuttullá, attubaddün bállá bara irak-kumün abbu, abba lukku fadem Adinamahü uma ta abba fadem tullakubán: humünnikan juwaria nakunnunbenna nikissidaka ba, ika abbamaria kuttihibenna fadem tullán.

29. Muttuku, Siba küssa adiáku nahattadoama, nán uduña attubaddan bibiti Anker meju uinaria, jurahü 'lukku ansi haddalli aputtikidin ibiti.

30. Matrosenu attukudukuttun nanikan boot meju adiakuwaria—tissirukkuwaria wattubaddüpan Anker—na mullikahü abbu, nattüddahittin tullukku nauria hinna;

31. Lān uduma Paulus adiāka Capitain umūn, Soldarunu umūn baddia: majauqua na paruka naha kurru meju ullukku, maṁallikebépa hū mamassunnua—ma.

32. Nikebén Soldarunu assukā boot ukunnattu tau, nat-tikidikittin bara irakkumūnnin.

33. Wullissebbeju tanika, Paulus aijumuḍākeje namaqua nabujunnuānti, adiā lanika hiddin: bibitikuttihiben-nali kassakkabbuhū dannuhu hinnan awābaddūn wanika mākini mahūa, mabujunnuakebé hinna u.

34. Kiahanna dabute humūn: ūssahuabupa hukuttun, atattadunnua hansiwa, ūssakū hānti; abbākan kurru u-barra attikidipa hissi adiakuwaria—ma.

35. Gidia lanibenna adiān, annikin Mehli ba, ūssanūwai la namaqua umūkanna Gott umān, lūkarriḍābūn bennan, luussa akuttun tabbu.

36. Namaqua nanibenna ahaikadūn nakuburukkuwa, nabuja baddian.

37. Meju ullukkumūnti uijuhu biama hondert kabbuin lukku biamattiman kuttihibenna tupekūttān kubā wabbukoawa.

38. Hurrussūn benna je, nabulleda meju ullukkuwarian alkaru mehli iwi bara irakkumūn, makūddūn tanti udumfa.

39. Harrunnaha tanika, madittinnirubu na naburamūn, karaijaru uhurrura, kaṁ taddebu tullebu abbu ba araijat-toa namūn, kibitittu nakunnukuttahittikan meju.

40. Tumaqua Anker nanibenna aijurukun, addūkkudun ipirrubettu Riem ba, naijuladdoa baradi, kiānibenna nai-jurukan abba Wela, nakumma tullebumaria.

41. Gidia andin wanika mansuattu bara ukuburukku, meju aijukoan, tissiri hatta kebé hiddan, maṁallikebéka tuijuladdūkū, tuina akarriḍahūkan mansuattu Sibassibaru abbu.

42. Soldarunu ahakanibenna nabbukoawa—waparrüpaje akkürrahüssiannu, máttüddünkebénánti nattimün abbu—na nabbukoawa ballín.

43. Lumorrúa Capitain ikittahittikai Paulus, kiahanna lüübukatta gidiamuttu nanihittissia uria je Soldarunu, ladiáka namün: üssakümutti, attimün buttükudate bara irrakkumün bänja, attimün tüllebumuniru naburamün, abbanu howahüddate planka adiáku,

44. Awallassaru meju ukunnattu adda adiáku diarru handinti nainabbu jumuniru ba—la namün. Gidia namaqua kebe üssa ré anda hurrurumün hidda.

CAP XXVIII.

BARA irragkumün attikahan uria nanibenna attiddün hurrurumüniru, kia kairi Melite man—na adittissia hidda.

2. Ni rubu kurru üsseikakuba biakikan diarruje jumünkunnana pallettiju wamün. Ipirritu hikkihü namallitin benna, nakuddukutta nassiqua ullugkumüniru wamaqua-kebe nanswatta wuin udumma, mimili udumma ba.

3. Paulus ahurrudukuttun benna ihmewa, assikin hikkihü aku badjan, abba karritu wuri anda takulugkuwaria Paulus ükkabbu ukunna.

4. Pallettiju addikin manikan wuri juhuakoatanika läkkabbu ukunna, nadiaka namünnikoawa hiddiaman: kap-parkati lihi né, bara attikahanika kurru ballini, kihia lanissia baha ukunnaria mammallikebbépa kaktünnissabbünni. na Paulus ukunnamün.

5. Kan Paulus attullebeda läkkabbu uria hikkihü aku-lugkumünnin wuri manimahüan.

6. Manswakebepai ahakunnua, abbákarén lüübunnua ahakubün, na awábadakoaré; gidia namü kille awábadün

kebennakun, addikin badja i makarri hinna lanika,—umal-
litakoanti lihi bahá né—na hidda ba nakuburugkuamon-
nua lamün.

7. Mawaikillen jaharian kairi adainassia—liri Publius
kamünnikan abba Plantasi, lihi annika lumonnua u, halli-
kebbehü abbu ladumkitta lüssiquamün badja u kabbuin-
nihü ré.

8. Ikka ke ahudahüssia i Publius itti, kulé—üttü—
assurredün udumma dorroakoala lugkurra 'lugku: Lihi
amün Paulus akudoa, akujabuan lanibenna lukunnamün,
lui assika lükkabbu lissi adiaku, lüüssada lügkarri uria
badja i.

9. Gidia tanibenna anihün abbanu karriti kia kairi uban-
naria anda lamünniba, nüüssadükittoa nakarrin uria
badja.

10. Adajahünnu umün dia nanibenna wäme assikan,
adajahükittunnua diarru, nassika juhurru abujoahü wad-
dikoa wamün, waburugku aliniwa.

11. Kabbuin katti adigki waussa jaharia abba mimilika
ukunnamán tuhu kairi münnikubaru Alexandriakundu
meju ullugku, Castor Pollux mutti—nassia umün.

12. Syracussa mün wanibenna andin, kabbuinihü ju-
münniwakoa u.

13. Juwaria eweledunnua wanika tüllebumaria, wanda
Rhegium mün hidda, abba kianibenna awadulli a ussa
wallebuwaria, kiahanna wanda tibiamattedunnua Puteoli
mün.

14. Jumünnike wauttikaje Wahukijutti—Gott kansissi-
annu kewai, nai akujabaka u, biamattimannihü wanti
adumkin namün: kianibenna wakunna Roma muniru
hidda.

15. Jumünkunnana Wahukijutti umün kamaijananiben-
na wandinnin, nanda warabuddigki Appii forum mün,

Tres tabernas muniru má—nannekanti wama. Paulus addikin manikaje, üssanüwai la Gott umün, lütattadoabu lansiwa ba.

16. Romamün andin wanibenna, Capitain assikaje akkürrahussiannu Fort amüti Soldarunu adainassia umün: kan Paulus nadumkitta loaja likissitu abbaliwai Soldaru ikittati bia i uma ré.

17. Kabbuin kassakkabbuhü kia adigki Paulus ahürküdakuttaje Judunnu adainassiannu. Gidia nanibenna ahürküdün, Paulus adiaka namün hiddiaman: Wadilinu Dabukeinutti mutti!—manimahüa hammatalli aboattu wakürküätti umün, dissianiye waburatti üjalugku küssa assikahüssiätti de dai Jerusalemkunnana umün Romakunnana ükkabburugkumün.

18. Naha üssa huabünni benna ahadakuttun tumaqua ukunnamünnide, abbakan kurru danissia nauttikin dakunna; kakunnariattuma haikanide, nan udumma apussidahittikaba de.

19. Namorrua Judunnu adia nanika manswakebé terabuddigki, dai mammallika hallika män, dandikitto Kaiser ibiti de, dallepeikattoanti dakürküa üjalugku udumma kurru ballin, kia män dappa.

20. Tudumma ré dahürküdakuttabute dibitiwahü, dadikinnibiahü, adian humünnikoawa ba: tukuda Israelinu awábadahü udumma, kallena abbu akkürrahüssia hinna de. mo rubu la Paulus namün.

21. Naonnabaka ladián: abba kurru bukunnamüntu karta anda Judea waria wamün buburamün, dia na juwaria addikatikubanu jaha mamaijanatto kebé ka hammatalli aboattu banissia wamün, ahakan diarru ba u.

22. Wamorrua wakannabupa badiassiabiattu wamün ukunnamün: Nazarenu üjalugku adiahüpa ballin tuma-

quadikebé, kã ke waditta hinna bumattikunna ukunnamün. Na.

23. Nawaja lumün assikissia ikissihü ullugkudi, juhullikebé anda lussi-quamün, nai umün Paulus ahakahakada—amaijanattoan—Gott adaijahũkoana ukunnamün, luussa Moses tistatuta diamaru adiahũ ullugkudi, Prophetena ukartaniwa ubannaria badja adittikittin namũnni Jesus, assikakuttun lämeje mauttika uwaria ma bakkũllama muniru rén.

24. Abbanu nebenna assikaka hidda ladiassiabiru äme, kan abbanu manirubu na.

25. Mammallikebé manika hũrkũkü nakuburugku, nakujoa naurekoawa Paulus adiani benna hiddia muttu adiahũ: Kidduahein üssatti üjahũ ahakakutta kuba Prophet Esaias umün wattinutti umün hiddin:

26. Bakunte nai lugkunna ibiti, bahakate: hukkujugkuwa abbu akannabupa ballanihũ, kihia mebbukuttunkebepa humonnuan: hakussiwa abbu haddikipa ballin, tumorraa palle ti dia tuppã humũnnin, madittipan.

27. Tuhu ukũrkũahũ ullua manswakuta tattan, maika rubuna, nakkujugku aboãka hinnan, nattaka hũan nakussiwa, abba hũré manikebé bia addikin nakussiwa abbu, akannabũn nakujugku abbu ba, annikin diarru nallnamonnuan, adittiania, assipuddũn aboattu uria dibitiwa, dũüssadũnti badja je.—Maru üssatti üjahũ Prophet Esaias abbu namün. La Paulus.

28. Ikka aussũnnũwai ba: tuhu Gott üwũsseikahũ ukunnamũntu adiahũ immekudahũssia Heidinu ibiti hiddanu, nakannabũnti tukunnamün, hadittoali kiahanna Paulus.

29. Gidia lanibenna adian, Judunnu akujoa juwaria hidda, aimaimadũnrubuna namũnnekoawa.

30. Biama wijua rén jumũnniwakoa la Paulus kia bahũ

mün, platta üjauna abbu lannikakubaru kabbugälti uria lumonnuan, hallikebbehü abbu lui annika lumonnua baje 'addikati lamün.

31. Lahakahakada Gott adaijahükoana ukunnamünnije, amallikuttan Adaijahü Jesus Christus ukunnaje mam-marrunnihiä, namaqua umükanna ba.

